О.В. Казанжи

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Навчально-методичний посібник

(до курсу «Методика навчання іноземної мови»)

Миколаїв, 2019

Рекомендовано вченою радою Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
(Протокол № від .05.2019 р.)

Рецензенти:

Артюхова О. В. – завідувач кафедри іноземних мов Миколаївського національного аграрного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Іозіс І. В. – кандидат педагогічних наук, викладач іноземної мови Технолого-економічного коледжу Миколаївського національного аграрного університету.

Методика навчання іноземної мови : Навчально-методичний посібник (до курсу «Методика навчання іноземної мови») / О. В. Казанжи. – Миколаїв : 2019. – 227 с.

Навчально-методичний посібник «Методика навчання іноземної мови» містить необхідні теоретичні й практичні матеріали відповідно до основних розділів програми, глосарій основних термінів і понять, комплексні тести та контрольні роботи для перевірки й оцінювання знань студентів з курсу, а також оеремі розділи топових освітніх програм Нової української школи. Навчально-методичний посібник укладено з урахуванням принципу зв’язку курсу «Методика навчання іноземної мови» зі змістом навчального матеріалу, який вивчається у 1-4 класах на уроках з іноземної мови.

Рекомендовано для студентів закладів вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» ступеня бакалавр, вчителів та викладачів.

ЗМІСТ

Вступ……. 5
Навчально-тематичний план курсу. Зміст навчальної дисципліни……... 10
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»……..…… 16
Лекція 1. Система навчання іноземниїх мов……..... 16
Лекція 2. Система вправ для навчання іноземної мови в початкових класах……..... 35
Лекція 3. Контроль у навчанні іноземної мови 43
Лекція 4. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови.……..…….…….... 58
Лекція 5. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови…….. 66
ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ……... 82
Практичне заняття 1. Основні особливості вивчення іноземної мови в Новій українській школі…… 82
Практичне заняття 2. Структура і зміст програми і підручників з іноземної мови
для початкової школи (з конкретної іноземної мови)……..…. 82
Практичне заняття 3. Урок як основна форма організації процесу навчання
іноземній мові в школі……... 83
Практичне заняття 4. Позакласна робота з іноземної мови в початковій школі…… 84
Практичне заняття 5. Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції). Робота з активним граматичним мінімумом…… 84
Практичне заняття 6. Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції). Робота з пасивним граматичним мінімумом……..…….. 84
Практичне заняття 7. Навчання лексичного матеріалу (робота з активним словниковим запасом)……..…… 85
Практичне заняття 8. Навчання лексичного матеріалу (робота з пасивним словниковим запасом)……..... 85
Практичне заняття 9. Навчання фонетичного матеріалу..…… 85
Практичне заняття 10. Навчання аудіювання……..…… 86
Практичне заняття 11. Навчання говоріння (діалогічне

мовлення)……. 86
Практичне заняття 12. Навчання говоріння (монологічне мовлення)... 86
Практичне заняття 13. Навчання читання. Техніка читання…….. 87
Практичне заняття 14. Навчання читання. Робота з текстами……... 87
Практичне заняття 15. Навчання письма……. 87
Література о практичних занять……... 88
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ……..… 91
ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ……. 98
ТЕСТИ ДЛЯ САМОВПЕРЕВІРКИ З КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»…….. 99
ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»…….. 123
КОМПЛЕКСНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ІСПИТУ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ…… 128
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……
ГЛОСАРІЙ ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ 151
КОРИСНІ ДОДАТКИ (Програми з іноземної мови Нової української школи)…… 159
Типова освітня програма початкової освіти (Автор: Савченко Олександра Яківна)……... 159
Типова освітня програма початкової освіти (Автор: Шиян Роман Богданович)…….. 213
ПІСЛЯМОВА…….. 226

ВСТУП

Сучасні реформи в освітній галузі вимагають нових підходів до навчання дітей, спрямовані на розвиток умінь застосовувати отримані знання на практиці, тому й навчально-методичне забезпечення майбутнього вчителя початкової школи має бути оновленим. Посібник «Методика навчання іноземної мови» повністю відповідає вимогам сучасної освіти, а його створення є актуальним і необхідним, оскільки педагог має добре володіти знаннями текстів, уміти відбирати їх для читання й аналізувати. Навчально-методичний посібник розроблено на основі навчально-методичного комплексу **до курсу «Методика навчання іноземної мови» (120 год.).**

В умовах нової системи вищої освіти більша частина навчальної діяльності здійснюється студентами самостійно, тому теоретичний матеріал, запропонований у посібнику допомагає краще засвоїти, структурувати необхідні знання, виділити головне, зробити правильні висновки.

Теоретична частина праці включає тексти лекцій, а також відомості для самостійного опрацювання з тем, що є найбільш складними для вивчення. Показово, що навчально-методичний посібник містить чинні програми, за якими працюють вчителі іноземної мови. Осібне місце посідають наукові статті, в яких розглядаються основні проблеми вивчення іноземної мови в сучасній початковій школі.

У практичній частині навчально-методичного посібника, крім завдань, для перевірки теоретичних знань, містяться завдання практичного характеру, які дають можливість оцінити методичну компетентність студентів. Також тут запропоновані комплексні тести для іспиту з дисципліни «Методика навчання іноземної мови», завдання для контрольних робіт і самостійної роботи.

Мета курсу «Методика навчання іноземної мови»: сформувати у студентів методичну компетенцію вчителя англійської мови початкової школи.

Завдання:

- ознайомити студентів із сучасними чинними програмами з іноземної мови в початковій школі;

- визначити основні підходи до навчання іноземної мови в початкових класах НУШ;
- ознайомити системою навчання іноземної мови в новій українській школі та навчитися застосовувати її складові у практичній діяльності; спрямувати студентів на творчий пошук під час практичної діяльності у школі;
- залучити майбутніх вчителів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

Загальнопредметні компетентності відповідно до ОПП

- здатність використовувати, узагальнювати та аналізувати інформацію, ставити цілі і знаходити шляхи їх досягнення у галузі початкової освіти в умовах постійних змін у суспільстві; здатність до застосування різноманітних методів наукового дослідження, уміння використовувати їх у професійній діяльності початкової школи; формулювати думку з використанням наукових термінів;
- здатність логічно правильно, аргументовано і чітко будувати усне та писемне мовлення, володіти навичками ведення дискусії та полеміки;
- здатність працювати в будь-якому колективі, нести відповідальність за підтримання партнерських стосунків;
- здатність використовувати цивільний кодекс. Правові та моральні норми в соціальній взаємодії та реалізації цивільної відповідальності у галузі початкової освіти;
- здатність застосовувати основні методи захисту учнів початкової школи і населення від можливих наслідків, аварій. Катастроф, стихійних лих; техніку безпеки у початковій школі та громадських місцях;
- здатність самостійно добирати та опрацьовувати історичні наукові документи, науково-популярні та наукові джерела; порівнювати інформацію з різних джерел; узагальнювати і критично оцінювати історичні та наукові факти, узагальнювати і критично оцінювати історичні та інші події і явища, визначати їх суть, причинено-наслідкові

зв’язки між ними; виділяти основне об’єктивне і суб’єктивне; робити висновки та узагальнення;

- здатність працювати з інформацією в глобальних комп’ютерних мережах з метою реалізації завдань початкової освіти;
- здатність вільно володіти українською мовою як державною та однією з іноземних мов на рівні, необхідному для виконання професійних завдань у галузі початкової освіти;
- здатність використовувати методи і засоби для зміцнення здоров’я і забезпечення повноцінної соціальної та професійної діяльності у галузі початкової освіти;
- здатність з повагою та дбайливо ставитись до історичної спадщини і культурних традицій, толерантно сприймати соціальні і культурні відмінності у суспільстві.

Фахові компетентності

- здатність використовувати основні закони гуманітарних дисциплін у галузі початкової освіти;
- здатність володіти різними видами мовлення, основами культури усного і писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях спілкування;
- вміння оперувати сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, ставлень, досвіду, що дають змогу здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання, аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу в початковій школі;
- здатність до професійного самовдосконалення, постійного поповнення своїх знань, розвитку своїх розумових здібностей, користування своїми інтелектуальними і творчими можливостями, професійними навичками у початковій освіті;

- здатність і готовність до спілкування з іншими людьми, повноцінно оволодіти різними видами мовленнєвої діяльності як засобом спілкування;
- готовність здійснювати комунікативно-діяльнісний підхід до вивчення іншомовного матеріалу;
- здатність вести наукову дискусію іноземною мовою у рамках професійної тематики; застосовувати різноманітні види читання; перекладати усний і письмовий науковий текст з іноземної мови рідною; анотувати та реферувати рідною та англійською мовою різноманітні тексти;
- готовність використовувати різні технічні засоби у професійні діяльності;
- здатність використовувати в пізнавальній та професійній діяльності базові знання в галузі педагогічних і суміжних наук, застосовувати методи аналізу й моделювання, теоретичного й експериментального дослідження з метою моніторингу навчальних досягнень учнів при вивченні освітніх галузей в початковій школі.

Отже, у результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати :

- історичні й інноваційні тенденції розвитку методики викладання іноземної мови в початковій школі в Україні та за кордоном,
- особливості молодшого школяра як суб'єкта навчальної діяльності, спрямованої на оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією,
- систему (цілі, зміст, принципи, методи, прийоми й засоби) навчання іноземної мови у початковій школі,
- чинні (основні й додаткові) вітчизняні та зарубіжні навчально-методичні комплекти (НМК) з англійської мови для початкової школи та формування уявлення про:

  іншомовну комунікативну компетенцію школярів та її складники,

  методичну компетенцію вчителя іноземної мови початкової школи.

  психологічний портрет учителя іноземної мови початкової школи.

вміти :

- застосувати здобуті теоретичні й набуті методичні знання в практичній діяльності,
- збирати й систематизувати й узагальнювати інформацію,
- складати конспекти уроків з іноземної мови та вміти їх проводити,
- самостійно планувати власну навчальну та дослідницьку діяльність,
- оцінювати результати власної роботи.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ.
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредит 1. Система освіти в Україні та викладання іноземних мов

Тема 1. Основні особливості вивчення іноземної мови в Новій українській школі.

Поняття про державний стандарт. Компетенції НУШ. Компетенції і компетентність. Біхевіористський, інтуїтивно-свідомий, свідомий підходи до навчання іноземної мови. Комунікативний підхід як основний підхід до навчання іноземної мови в сучасній школі.

Тема 2. Структура і зміст програми і підручників з іноземної мови для початкової школи (з конкретної іноземної мови).

Освітня програма. Програма Савченко О. Програма Шиян Р. Підручник іноземної мови та його структура. Вимоги до сучасного підручника з іноземної мови. Реалізація комунікативного підходу до навчання іноземної мови у сучасних підручниках.

Кредит 2. Система навчання іноземних мов у початковій школі

Тема 1. Система навчання іноземних мов.

Поняття «система навчання». Цілі навчання іноземної мови. Принципи навчання. Методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання.

Тема 2. Урок як основна форма організації навчання.

Урок іноземної мови. Структура уроку іноземної мови та вимоги до уроку ІМ. Класифікація уроків іноземної мови. План-конспект уроку англійської мови. Особливості аналізу уроку англійської мови.

Тема 3. Система вправ для навчання іноземної мови в початкових класах.

Мова і мовлення. Продуктивні й непродуктивні види мовленнєвої діяльності. Вправа і система вправ. Структура вправи з іноземної мови. Типи вправ для навчання іноземної мови. Класифікація вправ. Проблема формування вмінь і навичок мовлення.

Тема 4. Контроль у навчанні іноземної мови.

Види та форми контролю. Об’єкти контролю. Контроль як складова частина системи навчання іноземних мов. Функції контролю: зворотного зв'язку, оціночна, навчальна і розвиваюча. Якості контролю (цілеспрямованість, репрезентативність, об'єктивність та систематичність). Види та форми контролю. Об’єкти контролю. Критерії оцінки. Специфіка тестового контролю. Структура тесту.

Тема 5. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови в початковій школі.

Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ (ПРЗІМ). Завдання ПРЗІМ. Принципи організації ПРЗІМ (добровільності, масовості, врахування індивідуальних особливостей та інтересів учнів, зв’язку позакласної роботи з уроками, комплексності, захопленості, ініціативи та самодіяльності). Форми ПРЗІМ (за кількістю учасників, за змістом, об’єднуючі, комплексні).

Кредит 3. Навчання іншомовного матеріалу (формування мовної компетенції)

Тема 1. Навчання фонетичного матеріалу.

Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Навчання звуків іноземної мови. Навчання інтонації іноземної мови.

Тема 2. Навчання граматичного матеріалу.

Активний граматичний мінімум. Пасивний граматичний мінімум. Граматичні навички мовлення. Граматичні структури. Автоматизація дій учнів з граматичними структурами активного й пасивного граматичного мінімуму.

Тема 3. Навчання лексичного матеріалу.

Активний лексичний запас, пасивний і потенціальний словниковий запас. Процес засвоєння лексичного матеріалу. Вправи на засвоєння лексичного матнеріалу.

Кредит 4. Навчання іншомовного спілкування» (формування мовленнєвої компетенції)

Тема 1. Навчання аудіювання.

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Труднощі аудіювання. Система вправ для навчання аудіювання.

Тема 2. Навчання говоріння.

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика моологічного мовлення. Мовні особливост монологічного мовлення. Навчання монологічног мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення.

Тема 3. Навчання читання.

Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Навчання техінки читання. Читання як засіб навчанняя та його зв'язок з різними видами мовленнєвої діяльності.

Тема 4. Навчання письма.

Письмо і писемне мовлення. Психолінгвістичні механізми письма. Етапи навчання писемного мовлення. Письмо як засіб навчання та контролю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	ср		л	пр	лаб	інд	ср
Кредит 1. Система освіти в Україні та викладання іноземних мов												
Тема 1. Основні особливості вивчення іноземної мови в Новій українській школі.	14	2	2			10						

Тема 2. Структура і зміст програми і підручників з іноземної мови для початкової школи (з конкретної іноземної мови).	12		2			10						
Разом за кредитом 1	**26**	**2**	**4**			**20**						
Кредит 2. Система навчання іноземних мов у початковій школі												
Тема 1 Система навчання іноземних мов.	10	2				8						
Тема 2. Урок як основна форма організації навчання.	8	2	2			4						
Тема 3. Система вправ для навчання іноземної мови в початкових класах.	6	2				4						
Тема 4. Контроль у навчанні іноземної мови.	6	2				4						
Тема5. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови в початковій школі.	4		2			2						
Разом за Кредитом	**34**	**8**	**4**			**22**						

2												
Кредит 3. Навчання іншомовного матеріалу (формування мовної компетенції)												
Тема 1. Навчання фонетичного матеріалу.	8		2			6						
Тема 2. Навчання граматичного матеріалу.	10		4			6						
Тема 3. Навчання лексичного матеріалу.	10		4			6						
Разом за кредитом 3	**28**		**10**			**18**						
Кредит 4. Навчання іншомовного спілкування» (формування мовленнєвої компетенції)												
Тема 1. Навчання аудіювання.	8		2			6						
Тема 2. Навчання говоріння.	8		4			4						
Тема 3. Навчання читання.	8		4			4						
Тема 4. Навчання письма.	8		2			6						
Разом за кредитом 4	**32**		**12**			**20**						
Разом	**120**	**10**	**30**			**80**						

Система оцінювання знань

Поточне тестування та самостійна робота					Накопичу-вальні бали/ Сума
Кредит	1	2	3	4	

<table>
<tr><td>Тема</td><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td><td>Т9</td><td>Т 10</td><td>Т 11</td><td>Т 12</td><td>Т 13</td><td>Т 14</td><td>Т 15</td><td rowspan="4">400</td></tr>
<tr><td>Практичні заняття</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>12</td><td>12</td><td>12</td><td>12</td><td>12</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Самостійна робота (включно контрольні роботи)</td><td colspan="2" rowspan="2">40</td><td colspan="2">20</td><td colspan="5" rowspan="2">40</td><td colspan="6">20</td></tr>
<tr><td colspan="2">КР – 20</td><td colspan="6">КР – 20</td></tr>
<tr><td>Усього</td><td colspan="4">100</td><td colspan="4">100</td><td colspan="4">100</td><td colspan="3">100</td><td>400</td></tr>
</table>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
79-89	**B**	добре	
65-78	**C**		
56-64	**D**	задовільно	
50-55	**E**		
35-49	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

ЛЕКЦІЯ 1

Система навчання іноземниїх мов

Мета:

- ознайомити студентів з системою навчання іноземної мови;
- формувати вміння аналізувати різні методи і прийоми навчання ІМ;
- спрямувати студентів на творчій пошук під час опрацювання методичної літератури.

Література:

- Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2002. - 328 с./ст.59-71;
- О. І. Вишневський. Довідник учителя іноземної мови/ст. 18-29.
- Е. И. Пассов. Урок иностранного языка в средней школе.- М.: Просвещение, 1988.
- Журнали Іноземні мови. Іноземні мови в учбових закладах

План

1. Поняття "система навчання" та її зміст
2. Цілі навчання.
3. Зміст навчання
4. Принципи навчання
5. Методи навчання
6. Засоби навчання

1. Поняття "система навчання" та її зміст

Системою називається будь-яке складне явище, до якого входять численні елементи, котрі утворюють певну сукупність завдяки наявності між

ними внутрішніх зв'язків. В методиці навчання іноземних мов термін "система" застосовується давно. Ми говоримо про систему навчання мови, систему вправ, систему уроків тощо. *Системний підхід* вважається одним із провідних методологічних принципів дослідження в будь-якій галузі знань.

Кожна система має свою структуру. Кожний елемент, що входить до цієї структури, розглядається як підсистема. Ієрархічна залежність підсистем визначається супідрядністю їх функцій: функціонування кожної з них і всіх разом спрямоване на досягнення однієї мети.

Навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах визначається як система, функціонування якої обумовлюється багатьма чинниками. Головними з них є: характер соціального замовлення на сучасному етапі розвитку суспільства, цілі навчання та виховання, принципи і зміст навчання іноземної мови та інші.

Існують різні підходи до описання системи навчання іноземної мови. Одним із таких підходів, запропонованих І.Л.Бім, є тлумачення системи навчання іноземної мови як багаторівневої ієрархічної будови, в межах якої визначається характер взаємодії усіх елементів, що складають систему навчання іноземних мов.

І.Л.Бім виділяє три рівні у структурі системи навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. На першому рівні система навчання розглядається із загальних позицій як система, що створює взаємодію методики як науки та всієї об'єктно-предметної галузі. На цьому рівні у процесі взаємодії двох підсистем методики як науки та її об'єктно-предметної галузі відбувається збільшення обсягу теоретичних знань з методики навчання іноземної мови і посилення управління практикою навчання з боку теорії.

На другому рівні система навчання співвідноситься зі сферою навчання конкретної іноземної мови. На цьому рівні навчання іноземної мови розглядається як складна ієрархічна система, що наповнена конкретним змістом, спрямованим на навчання конкретної іноземної мови.

На третьому рівні система навчання іноземної мови розглядається як

реальний навчально-виховний процес, головними компонентами/підсистемами якого <є вчитель, учні та матеріальні засоби навчання (див. схему 1).

2. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови

Термін "підхід" означає загальну вихідну концептуальну позицію, яка є вирішальною у розгляді і визначенні інших підпорядкованих концептуальних положень. Іншими словами, "підхід" означає стратегію навчання.

В сучасній методичній літературі виділяють чотири основні підходи:

1. Біхевіористський підхід визначає оволодіння іноземною мовою як сформованість реакцій на іншомовні стимули.

2. Інтуїтивно-свідомий підхід передбачає оволодіння іноземною мовою на основі моделей в інтенсивному режимі з наступним усвідомленням їх значення і правил оперування ними.

3. Свідомий пізнавальний підхід спрямовує діяльність учня передусім на засвоєння правил використання лексико-граматичних моделей, на основі яких здійснюється свідоме конструювання висловлювань.

4. Комунікативний підхід передбачає органічне поєднання свідомих і підсвідомих компонентів у процесі навчання іноземної мови тобто засвоєння правил оперування іншомовними моделями відбувається, одночасно з оволодінням їх комунікативно-мовленнєвою функцією.

Комунікативний підхід в найбільшій мірі відбиває специфіку іноземної мови як навчального предмета в середньому навчальному закладі Цей підхід визначився в результаті методичного осмислення наукових досягнень в галузі лінгвістики — теорії комунікативної лінгвістики і психології та теорії діяльності, що знайшло відображення в роботах з психології та методики навчання іноземних мов (О.О. Леонтьев, І.О.Зимня, Ю.І.Пассов, С.Ф.Шатілов, Г.В.Рогова та інші).

Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню учнем іншомовної мовленнєвої діяльності. Іншими словами, оволодіння засобами спілкування (фонетичними,

лексичними, граматичними) спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування. Оволодіння уміннями говоріння, аудіювання, читання та письма здійснюється шляхом реалізації цих видів мовленнєвої діяльності у процесі навчання в умовах, що моделюють ситуації реального спілкування. У зв'язку з цим навчальна діяльність учнів організується таким чином, щоб вони виконували вмотивовані дії з мовленнєвим матеріалом для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування.

З позицій комунікативного підходу процес навчання іноземної мови будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання є моделлю процесу мовленнєвої комунікації. Проте процес навчання не може повністю співпадати з процесом комунікації, який має місце в реальному житті, оскільки навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах відбувається в умовах рідномовного оточення. Тому йдеться тільки про максимальне зближення процесів навчання і реального спілкування за такими найважливішими параметрами як комунікативно-вмотивована мовленнєва поведінка вчителя та учнів і предметність процесу спілкування, що забезпечується ретельним відбором комунікативно-мовленнєвих намірів, тем, ситуацій, які віддзеркалюють інтереси та потреби учнів.

Прийнятий в сучасній вітчизняній методиці комунікативний підхід до навчання іноземних мов зумовлює вибір цілей, згідно з якими визначаються принципи, зміст, методи, прийоми та засоби навчання.

3. Цілі навчання.

Визначення цілей навчання дає відповідь на запитання "З якою метою навчати?"

Метою навчання іноземних мов є оволодіння учнями іноземною мовою як засобом спілкування і здійснення в цьому процесі виховання, освіти і розвитку особистості учня (формування комунікативної компетенції).

Цілі навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах визначаються Державним освітнім стандартом і Програмою з іноземних мов.

Вони визначають очікувані результати навчальних досягнень учнів в оволодінні іноземною мовою за період навчання в середньому навчальному закладі.

В сучасній методиці навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах висуваються чотири цілі: практична, виховна, освітня і розвиваюча.

Практична мета є провідною. Вона передбачає практичне опанування учнями умінь мовлення на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі в типових ситуаціях. Оволодіння учнями іншомовним спілкуванням передбачає формування у них певного рівня комунікативної компетенції, яка реалізується за допомогою мовленнєвих умінь, розвинених на основі мовних, лінгвокраїнознавчих, країнознавчих знань та навичок мовлення. Основні мовленнєві вміння включають:

—вміння здійснювати усне спілкування в типових ситуаціях навчально-трудової, побутової і культурної сфер спілкування;

—вміння розуміти на слух основний зміст нескладних автентичних текстів;

—вміння читати і розуміти нескладні автентичні тексти різних жанрів та видів з різним ступенем розуміння їх змісту (читання з розумінням основного змісту; читання з повним розумінням змісту);

—вміння зафіксувати і передати письмово елементарну інформацію.

Згідно з Європейським освітнім стандартом учні мають оволодіти іншомовним мовленням у межах того мовного і мовленнєвого матеріалу, котрий вивчається в середньому навчальному закладі. Це означає, що реалізація іншомовного усного чи писемного спілкування є обмеженою у плані різноманітності і складності лексико-граматичного оформлення, тематики і ситуацій спілкування.

Учні мають засвоїти програмний мовний матеріал як засіб оформлення або розуміння висловлювань у процесі спілкування на рівні, визначеному стандартом. Для цього учням необхідно зрозуміти і засвоїти комунікативні функції засобів спілкування для їх коректного вживання у відповідних мов-

леннєвих ситуаціях, уміти самостійно відбирати саме ті мовні і мовленнєві засоби, що є оптимальними для реалізації комунікативного наміру та адекватними в соціально-функціональному плані ситуації спілкування.

Виховна мета реалізується через систему особистого ставлення до нової культури у процесі оволодіння цією культурою.

Передбачається виховання в учнів:

—культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому світі;

—ціннісних орієнтацій, почуттів та емоцій;

—позитивного ставлення до іноземної мови, культури народу, який розмовляє цією мовою;

—розуміння важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користування нею як засобом спілкування;

—таких рис характеру як доброзичливість, толерантність, колективізм, активність, працьовитість.

Виховання учнів у процесі навчання іноземної мови забезпечується відбором навчального матеріалу (текстів, малюнків, ситуацій тощо), в якому відображені загальнолюдські моральні цінності; застосуванням у процесі завчання проблемних завдань, вирішення яких потребує від учня висловлення своїх почуттів, поглядів, критичної оцінки і своєї власної думки щодо різних подій, стосунків, фактів, які відображені в інформативному навчальному матеріалі.

Освітня мета досягається шляхом освіти учнів засобами іноземної мови та, у свою чергу, передбачає:

—усвідомлення учнями суті мовних явищ, іншої системи понять, через яку може сприйматися дійсність;

—розуміння особливостей свого мислення;

—порівняння явищ іноземної мови, що вивчається, з рідною мовою;

—залучення до діалогу культур (іншомовної та рідної);

—оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни, мова якої вивчається (лінгвокраїнознавство, країнознавство);

—уміння вчитися (працювати з книжкою, підручником, довідковою літературою, словниками тощо).

Освітня мета реалізується у процесі навчання на базі навчального матеріалу, наприклад, текстів для читання, аудіювання тощо.

Розвиваюча мета реалізується у процесі оволодіння учнями досвідом творчості, пошукової діяльності, усвідомлення явищ як своєї, так і іншої дійсності, їх подібності та розбіжності. Передбачається розвиток в учнів:

—умінь переносу знань та навичок у нову ситуацію на основі здійснення проблемно-пошукової діяльності;

—мовленнєвих здібностей (фонетичного та інтонаційного слуху, мовної здогадки, імітації, логічного викладення думок тощо);

—інтелектуальних і пізнавальних здібностей (різних видів пам'яті — слухової й зорової, оперативної та тривалої, уваги — довільної та мимовільної, уяви тощо);

—готовності до участі в іншомовному спілкуванні;

—готовності до подальшої самоосвіти в галузі володіння іноземною мовою.

У навчанні всі цілі реалізуються одночасно, у комплексі. На певному відрізку навчального процесу цілі набувають конкретного змісту як відображення конкретних результатів, що мають бути досягнуті по завершенні даного ступеня навчання. Наприклад, практична мета може передбачати розвиток певних мовленнєвих навичок або вмінь; освітня мета на цьому ж відрізку навчального процесу спрямовується на усвідомлення особливостей вживання даного іншомовного явища в порівнянні з таким же в рідній мові; виховна мета може передбачати (це залежить від змісту навчального матеріалу) виховання доброти та співчуття до живої природи; розвиваюча мета спрямовується на розвиток навчально-інтелектуальних умінь, наприклад, самостійно працювати з текстом тощо.

Досягнення визначених цілей навчання іноземної мови можливе за умови взаємопов'язаного навчання мови і культури народу — носія цієї мови, а також

активної комунікативно-пізнавальної діяльності учня як суб'єкта навчання.

Цілі навчання тісно пов'язані зі змістом навчання.

4. Зміст навчання

Зміст навчання відповідає на запитання "Чого навчати?" Зміст навчання має забезпечити досягнення головної мети навчання, яка, нагадаємо, полягає в тому, щоб навчити учнів спілкуватися іноземною мовою в типових ситуаціях повсякденного життя в межах засвоєного програмного матеріалу. Здатність учнів спілкуватися іноземною мовою забезпечується формуванням" у них іншомовної комунікативної компетенції, яка охоплює такі види компетенцій: мовна, мовленнєва та соціокультурна тощо. Ці компетенції, у свою чергу, теж включають цілий ряд компетенцій.

Так, *мовна компетенція* включає мовні знання (лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні) і відповідні навички; мовленнєва компетенція включає чотири види компетенцій: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.

Формування *мовленнєвих умінь* неможливе без оволодіння мовним матеріалом (фонетичним, лексичним, граматичним). Але лише знання мовного матеріалу не забезпечує формування мовленнєвих умінь, необхідні ще й навички володіння цим матеріалом для породження та розпізнавання інформації. Мовленнєві навички є складовою частиною мовленнєвих умінь.

Окремі з вищеназваних компетенцій можуть бути ще більш деталізовані. Так, компетенція у говорінні включає компетенцію в діалогічному мовленні та компетенцію в монологічному мовленні, отже в учнів необхідно формувати вміння користуватися обома формами мовлення. Лексична компетенція включає лексичні знання і мовленнєві лексичні навички, граматична — граматичні знання і мовленнєві граматичні навички; фонологічна — фонетичні знання та мовленнєві слуховимовні навички тощо.

Досягнення комунікативної компетенції неможливе без оволодіння певним обсягом культурної інформації, без ознайомлення учнів з культурою народу, мову якого вони вивчають. У зв'язку з цим компонентом змісту навчання поряд з комунікативною компетенцією виступає також і *соціокультурна*

компетенція, яка складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенцій. Країнознавча компетенція — це знання учнів про культуру країни, мова якої вивчається (знання історії, географії, економіки, державного гетрою, особливостей побуту, традицій та звичаїв країни). *Лінгвокраїнознавча компетенція* передбачає володіння учнями особливостями мовленнєвої та немовленнєвої (міміка, жести, що супроводжують висловлювання) поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування, тобто сформованість в учнів цілісної системи уявлень про національно-культурні особливості країни, що дозволяє асоціювати з мовною одиницею ту ж інформацію, що й носії мови, і досягати у такий спосіб повноцінної комунікації.

Слід зазначити, що у процесі навчання іноземної мови ознайомлення учнів з культурою народу, який користується цією мовою як засобом спілкування, підвищує не тільки практичну, але й виховну, освітню та розвиваючу роль вивчення іноземної мови, оскільки сприяє розширенню загального світогляду учнів, формуванню у них інтересу до оволодіння мовою, вихованню соціально активної особистості.

Предметно-змістовий план іншомовного мовлення учнів під час навчання зумовлюється темою, ситуацією і сферою спілкування, які виступають ще одним компонентом змісту навчання.

Під темою розуміють відрізок дійсності, яка відбивається у нашій свідомості. В методичному аспекті тема визначається як імовірний згорнутий текст, поданий у вигляді короткої тези і який підлягає розгортанню у процесі говоріння та вилученню інформації і згортанню при читанні та аудіюванні. Такий підхід до розуміння теми визначає її формулювання, яке має бути конкретизованим та особистісно спрямованим, напр., "Збереження навколишнього середовища та майбутнє України", "Видатні люди України", "Дім, в якому я живу", "Моя школа" та ін. Обговорення будь-якої теми потребує розвинених умінь мовлення. Але потреба у спілкуванні виникає за умови створення певної мовленнєвої ситуації.

Під комунікативно-мовленнєвою ситуацією розуміють динамічну

систему взаємодіючих конкретних факторів об'єктивного і суб'єктивного кланів, які залучають людину до мовленнєвого спілкування і визначають її поведінку в межах одного акту спілкування (В. Л. Скал кін). Комунікативна ситуація включає чотири чинники: 1) обставини дійсності, в яких відбувається комунікація; 2) стосунки між комунікантами; 3) мовленнєві наміри; 4) реалізацію самого акту спілкування, який створює нові стимули до мовлення. Отже у процесі навчання важливо враховувати ситуативний характер мовлення, а саме: хто говорить (пише), про що, з якою метою, кому, за яких обставин, який передбачається результат спілкування та ін.

Мовленнєва дія неможлива поза ситуацією спілкування. З методичної точки зору особливе значення має здатність ситуації конкретизувати мовленнєву дію та предметно-змістовий план мовлення, зумовлювати вибір мовленнєвих засобів.

Навчання іноземної мови в середньому навчальному закладі здійснюється протягом обмеженого терміну часу. У зв'язку з цим питання змісту навчання тісно пов'язане з питанням його мінімізації. Мінімізація змісту навчання знаходить своє відображення у кількісному обмеженні мовного матеріалу, в різному обсязі рецептивного і продуктивного мовного мінімуму, а також у значному обмеженні сфер і ситуацій спілкування, тематики та предметного змісту мовлення.

Отже зміст навчання включає такі компоненти:

1. Сфери спілкування, теми, ситуації.

2. Мовний, мовленнєвий, країнознавчий та лінгвокраїнознавчий навчальний матеріал.

3. Знання, навички та вміння мовлення.

Ефективне опанування учнями змісту навчання і досягнення цілей навчання іноземної мови відбувається за умови організації навчального процесу згідно з певними принципами.

5. Принципи навчання

Принципи навчання дають відповідь на запитання "Як організувати

навчальний процес?"

Навчання іноземної мови спирається, як і навчання інших дисциплін, на загальнодидактичні принципи, які набувають певної специфіки, зумовленої особливостями предмета "Іноземна мова". Навчання предмета "Іноземна мова" відрізняється тим, що головною метою тут виступає не накопичення знань, як це має місце у навчанні інших дисциплін, а оволодіння учнями діяльністю іншомовного мовленнєвого спілкування.

Навчання іноземної мови здійснюється на основі дидактичних та методичних принципів.

До ***дидактичних принципів*** відносяться принципи наочності, посильності, міцності, свідомості, науковості, активності, виховуючого навчання, індивідуалізації, доступності, систематичності та послідовності, колективності, проблемності, розвиваючого навчання.

Принцип наочності забезпечується у навчальному процесі з іноземної мови створенням відповідних умов для чуттєвого сприймання іншомовного оточення. Отже наочність відіграє важливу роль у формуванні іншомовних навичок і вмінь, засвоєнні мовного та мовленнєвого матеріалу.

Розрізняють слухову і зорову наочність. Забезпечення учнів у процесі навчання слуховою наочністю необхідно для формування мовленнєвих механізмів, оскільки мовлення — це передусім звукова матерія, яка фіксується письмовим кодом. Слухова наочність у процесі оволодіння іноземною мовою невід'ємно пов'язана із зоровою. Зорова наочність може виступати як у формі тексту, так і у формі малюнків, фотографій, схем, карт тощо. Деякі засоби, наприклад, кінофільм, відеофільм, театральна вистава об'єднують слухову і зорову наочність.

Принцип посильності у навчанні іноземної мови в середньому навчальному закладі передбачає ретельний відбір навчального матеріалу і видів вправ з цим матеріалом з урахуванням рівня підготовки учнів. Завдання, що ставляться перед учнями, повинні бути їм зрозумілими. Необхідно враховувати рівень володіння іноземною мовою, а також рівень сформованості спеціальних

навчальних умінь, для того щоб поставлене завдання було успішно виконане учнями. На посильність виконання завдань з іноземної мови можуть впливати обсяг матеріалу, темп виконання завдання, невідповідність рівня реальних умінь учнів тим, які необхідні для виконання завдань. Посильність означає відповідність рівня готовності учнів виконати завдання ступеню складності цього завдання.

Принцип міцності набуває особливого значення у навчанні іноземної мови, оскільки опанування мови пов'язане з накопиченням засвоєного мовного та мовленнєвого матеріалу. Міцність засвоєного мовного та мовленнєвого матеріалу може бути забезпечена у навчальному процесі шляхом підвищення змістовності навчального матеріалу, здійснення яскравого першого знайомства з новим матеріалом для створення живих образів, пошуку конкретних асоціацій, які виконують роль "гачка" в пам'яті, мобілізації мислення і почуттів, які сприяють запам'ятовуванню, виконання численних тренувальних вправ, систематичного повторення того, що зберігається в пам'яті, роботу всіх аналізаторів (слухового, зорового, моторного і мовленнєво-рухового) у процесі засвоєння матеріалу, виконання великої кількості творчих завдань, систематичного контролю знання матеріалу і вмінь володіння ним.

Принцип свідомості у навчанні іноземної мови вважається одним із головних принципів у методиці навчання іноземних мов. Цей принцип передбачає цілеспрямований відбір навчального мовного та мовленнєвого матеріалу, який забезпечує розвиток пізнавальних здібностей учнів. Принцип свідомості реалізується також усією організацією навчання, протягом якої відбувається навчання від усвідомлення правил виконання дії до її автоматизованого виконання, від формування окремих елементів діяльності до їх об'єднання. Принцип свідомості реалізується також у тому, що учні свідомо оволодівають навичками та вміннями інтелектуальної праці. В узагальненому вигляді цей принцип означає, що навчання проходить успішніше, якщо учень добре розуміє смисл того, що вчить, а не повторює новий матеріал механічно.

Принцип науковості навчання означає, що учням пропонуються для

засвоєння надійно обґрунтовані в сучасній науці положення і при цьому застосовуються методи навчання, які за своїм характером наближаються до методів науки, основи якої вивчаються. Стосовно навчання іноземних мов, де об'єктом навчання є не наука про мову, а мовленнєва діяльність на цій мові, принцип науковості означає, що навчальний процес має проходити з урахуванням даних сучасної науки про особливості спілкування за допомогою мови, про закономірності розпізнавання та породження мовлення, мовних контактів.

Принцип активності у навчанні іноземної мови передбачає мовленнєво-розумову активність учнів в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. Цей принцип має велике значення для правильної організації процесу навчання, оскільки оволодіння іншомовним мовленням можливе лише за умови інтенсифікованої навчальної діяльності кожного учня, який є активним учасником навчального процесу. В методиці навчання іноземних мов розрізняють інтелектуальну, емоційну та мовленнєву активність. В сукупності вони створюють сприятливі умови для оволодіння іншомовним мовленням.

Принцип виховуючого навчання іноземної мови реалізується в так:. організації навчального процесу, який забезпечує учням можливість проявити себе як особистість, отримати гармонійний і всебічний розвиток свого соціального статусу, удосконалити свої здібності, сформувати пізнавальні мотиви як домінуючі в навчальній діяльності. Особлива увага повинна бути спрямована на надання учням можливості здійснювати самостійну діяльність та самоорганізовуватись.

Принцип індивідуалізації реалізується у навчальному процесі з іноземної мови шляхом урахування індивідуально-психологічних особливостей учня, які значно впливають на успішність оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю. Забезпечення індивідуалізації навчання можливе тільки за умови обізнаності вчителя з такими особливостями своїх учнів та способами індивідуалізованого навчання.

До методичних принципів відносяться принципи комунікативності,

домінуючої ролі вправ, взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності, урахування рідної мови.

Принцип комунікативності є провідним методичним принципом, який сприяє успішному досягненню головної мети навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах — навчити учнів здійснювати іншомовне мовленнєве спілкування в межах засвоєного навчального матеріалу. Принцип комунікативності передбачає побудову процесу навчання іноземної мови як моделі процесу реальної комунікації (Ю.І.Пассов). Модель має зберігати усі найсуттєвіші риси об'єкта, що моделюється.

Принцип домінуючої ролі вправ передбачає таку організацію навчальної діяльності учнів, при якій можуть бути успішно сформовані навички та вміння іншомовного мовлення. Цей принцип реалізується у навчальному процесі шляхом виконання учнями різноманітних вправ, що спонукають їх до здійснення мовленнєвих дій, в основі яких лежать певні мовленнєво-розумові операції. Формування та вдосконалення навичок і вмінь мовлення відбувається завдяки функціонуванню цих операцій у процесі виконання вправ. Згідно з цим принципом переважна частина уроку з іноземної мови має бути присвячена вправлянню тих, хто навчається. На думку М.Уеста, наприклад, до 85% урочного часу має відводитись на виконання вправ.

Принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності дозволяє забезпечити навчання іншомовного спілкування найефективнішим чином. В реальному житті спілкування людей відбувається в різних видах мовленнєвої діяльності. Кожний з цих видів має власні психологічні механізми, і паралельно існують спільні психологічні механізми, притаманні усім видам мовленнєвої діяльності. Отж,е паралельне навчання різних видів мовленнєвої діяльності забезпечує розвиток навичок і вмінь мовлення у комплексі. Наприклад, лексичні або граматичні навички формуються та удосконалюються у процесі вправляння в говорінні, письмі, слуханні та читанні.

Принцип урахування рідної мови дає можливість спрогнозувати труднощі у навчанні вимовної, лексичної і граматичної сторін іншомовного

мовлення, у навчанні графіки, орфографії, при семантизації мовного матеріалу. У мовленнєвому плані врахування рідномовних механізмів допомагає визначити структуру мовленнєвих операцій і вирішити, де є можливим перенесення або коригування чи формування нових навичок і вмінь. Принцип урахування рідної мови реалізується під час використання відповідних вправ у процесі навчання.

Перелічені принципи взаємопов'язані. Звичайно, реалізація кожного з них окремо не може не привести до певного підвищення ефективності навчання, але запровадження усієї методичної системи в цілому є значно ефективнішим. Протягом останнього часу вся прогресивна методика працює над створенням та обґрунтуванням такої системи.1

6. Методи навчання

Методи навчання дають відповідь на запитання "Як навчати?" *Поняття "метод" означає шлях до поставленої мети*. В сучасній методиці навчання іноземних мов метод трактується в широкому і вузькому смислі. В широкому смислі метод означає систему навчання. В методиці відома ціла низка методів: прямий метод, комунікативний метод, аудіо-лінгвальний метод та інші. У вузькому смислі метод означає спосіб упорядкованої діяльності вчителя та учня на шляху до поставлених цілей навчання. В цьому смислі метод — це спосіб, що забезпечує взаємодію учня і вчителя.

Для забезпечення навчальної діяльності учнів учитель застосовує такі методи-способи: демонстрацію (показ), пояснення та організацію вправляння. Методи-способи мають універсальний характер і використовуються у будь-якій методичній системі.

Навчальний процес з іноземної мови включає три основні методичні етапи. Це етап презентації нового іншомовного матеріалу, етап тренування та етап практики в застосуванні засвоєного матеріалу у процесі спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності. На кожному з названих етапів використовуються відповідні методи-способи.

На етапі презентації — це демонстрація (показ) нового матеріалу та

способів оперування ним. Учитель демонструє зразки мовлення, показує їх функціонування в контексті. Така демонстрація може здійснюватися з опорою на малюнок, предмет, дію та ін. Учень в цей час знайомиться з новим матеріалом та способами оперування цим матеріалом.

На етапі тренування та практики вчитель організує вправляння учнів у застосуванні засвоєного матеріалу в усному або письмовому спілкуванні. При цьому використовуються різноманітні вправи.

Окрім методів, у навчальному процесі з іноземної мови використовуються різноманітні методичні прийоми. Прийоми навчання пов'язані з конкретними діями вчителя та учнів. Це—елементарні методичні вчинки (дії), що спрямовані на виконання конкретного завдання на певному етапі уроку.1 Методи та прийоми навчання є взаємопов'язаними поняттями. Образно кажучи, метод — це місткість, а прийом — це речовина, що наповнює цю місткість. Важливо уміти правильно застосовувати різні взаємозумовлені прийоми для підвищення ефективності навчання. Наприклад, з боку вчителя під час реалізації вищезгаданих методів навчання можуть бути використані різні прийоми семантизації нових лексичних одиниць; прийоми організації діяльності учнів в опрацюванні нового матеріалу, закріпленні набутих навичок та розвитку вмінь мовлення в ситуаціях спілкування шляхом залучення учнів до виконання різноманітних мовних (наприклад, розгадати кросворд, заповнити

пропуски в реченнях/тексті, назвати предмети, зображені на малюнках, відновити речення/текст тощо) та мовленнєвих/комунікативних вправ (наприклад, описати послідовність подій, зображених на малюнках, відповісти на запитання до прочитаного або прослуханого тексту, написати невеличкий твір, здійснити іншомовне спілкування в межах рольової гри, висловити свою точку зору під час індивідуальної або групової бесіди, вилучити задану інформацію з прочитаного чи прослуханого тексту для заповнення таблиці, схеми та інші).2

З боку учня це застосування таких прийомів як запис, креслення схеми, аналіз мовних і мовленнєвих явищ, порівняння, логічне розмірковування, побудова за аналогією, імітація, відтворення за зразком або схемою та ін.

7. Засоби навчання

Засоби навчання є важливим невід'ємним компонентом навчального процесу з іноземної мови в середніх навчальних закладах. Визначення засобів навчання — це відповідь на запитання "За допомогою чого навчати?" Отже засобами навчання можуть бути різноманітні матеріальні предмети, які допомагають учителю організувати ефективне навчання іноземної мови, а учням — успішно оволодівати нею.

В методиці навчання іноземних мов до засобів навчання висуваються певні вимоги. Так, засоби навчання повинні:

а) виступати в матеріальній формі і виконувати свою основну функцію, а саме — бути таким засобом праці, який забезпечує реалізацію діяльності вчителя і діяльності учня у навчальному процесі з іноземної мови;

б) бути орієнтованими на цілі навчання, тобто сприяти досягненню цілей у процесі навчання іноземної мови;

в) бути інструментами реалізації методів і прийомів, що застосовуються у навчальному процесі, і забезпечувати управління діяльністю вчителя і діяльністю учня;

г) відповідати сучасним досягненням методики навчання іноземних мов і забезпечувати реалізацію новітніх технологій навчання іноземної мови. Згідно з

такими критеріями як значущість, призначення та застосування

технічної апаратури засоби навчання іноземної мови розподіляються на основні та допоміжні; для вчителя і для учня; технічні та нетехнічні.

В ідеалі усі засоби мають бути представлені в навчально-методичному комплексі (НМК), за яким проводиться навчання іноземної мови у даному класі середнього .навчального закладу. В такому разі НМК і є основним засобом навчання у всій повноті його компонентів: підручника, книжки для вчителя, лінгафонного практикуму, комп'ютерних програм, комплекту слайдів, діафільмів, аудіо- та відеокасет, таблиць тощо. Ті засоби, які вчитель використовує додатково до основних засобів навчання, вважають допоміжними. Це можуть бути спеціально підібрані серії малюнків, виготовлені вчителем роздавальні навчальні картки, таблиці, схеми, а також ілюстровані журнали, афіші, фотографії та ін.1

Вибираючи засоби навчання іноземної мови, передусім підручник, слід пам'ятати про їх відповідність віковим особливостям учнів, рівню їх мовної та мовленнєвої підготовки, реаліям сучасного життя, вимогам чинної програми.

Усі засоби навчання іноземної мови призначені для вчителя і для учня. Комплект для вчителя складається з Державного стандарту і Програми з іноземної мови, книжки для вчителя, посібника для позакласної роботи, набору фоно- і відеофонограм, таблиць, малюнків, збірника вправ, магнітної дошки, набору слайдів,.діафільмів.

Книжка для вчителя є важливим компонентом комплексу для вчителя. У ній викладаються принципи та основні методичні ідеї навчального комплексу, даються методичні рекомендації щодо роботи з підручником і методичні вказівки до кожного уроку, пропонуються вправи для навчання аудіювання, говоріння тощо, які доповнюють матеріал підручника. Книжка для вчителя як засіб навчання призначена для вчителів, дозволяє їм якнайефективніше організувати навчальну діяльність учнів і використати усі компоненти НМК.

Комплект для учня включає підручник, книжку для читання, довідники, словники, роздавальний навчальний матеріал, вправи на друкованій основі або

на аудіокасеті, відеограми (діафільми, слайди), комп'ютерні програми.

Як засіб навчання ***підручник*** займає особливе місце у комплекті для учня, він є головним навчальним посібником. У ньому міститься методично організований мовний та мовленнєвий матеріал, вправи для оволодіння цим матеріалом у різних видах мовленнєвої діяльності (крім текстів для аудіювання, які знаходяться у книжці для вчителя), граматичний довідковий матеріал, додаток (пісні, вірші, словник тощо).

Засоби навчання іноземної мови можуть застосовуватись з використанням відповідної технічної апаратури або без неї. Ті засоби, що потребують використання технічної апаратури, називають технічними засобами навчання (ТЗН). Інші засоби є нетехнічними. Серед технічних засобів навчання, методика яких досить ретельно розроблена, виділяють ***відеограму, фонограму та відеофонограму***.'

Слід зазначити, що навіть при мінімальній забезпеченості навчального процесу технічною апаратурою неможливо навчати іноземної мови без застосування певних технічних засобів навчання. До таких, у першу чергу, відноситься фонограма.

Останнім часом досить активно розробляється методика використання комп'ютерних програм, які набувають сьогодні все більшого застосування. Комп'ютерні програми, що реалізуються за допомогою найсучасніших моделей комп'ютерів у системі Multimedia, відкривають широкі можливості для удосконалення процесу навчання іноземної мови, підвищення його ефективності. Це зумовлено наявністю в комп'ютерних програмах нових дидактичних функцій, які неможливо відтворити, наприклад, у відеофонограмі. Крім того, що комп'ютерна програма забезпечує сприймання інформації через слуховий та зоровий канали, вона дозволяє також здійснити- навчання і контроль засвоєння іноземної мови в різних режимах самостійного пошуку і на різних рівнях складності.2

Використання будь-яких засобів навчання має бути узгодженим з усією системою навчання іноземної мови, співвідноситись з її принципами і цілями.

Це означає, що дії учнів, наприклад, при роботі з ТЗН, мають бути вмотивованими, вправи повинні зумовлювати зверненість та ситуативність, які є характерними для реального процесу спілкування.

Отже засоби кавчання іноземної мови мають важливе* значення для забезпечення повноцінної та ефективної організації навчальної роботи учнів на уроці з метою оволодіння іншомовною діяльністю.

ЛЕКЦІЯ 2

Система вправ для навчання іноземної мови в початкових класах

Мета:

- ознайомити студентів з системою та видами вправ;
- формувати вміння аналізувати вправи у підручниках з ІМ;
- спрямувати студентів на творчій пошук під час опрацювання методичної літератури.

Література:

- Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2002. - 328 с./ст.59-71;
- О. І. Вишневський. Довідник учителя іноземної мови/ст. 18-29.
- Е. И. Пассов. Урок иностранного языка в средней школе.- М.: Просвещение, 1988.
- Журнали Іноземні мови. Іноземні мови в учбових закладах

План:

1. Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування.
2. Система вправ для формування навичок та вмінь.
   а) сучасні вимоги до вправ;

б) структура вправи;

в) критерії та типи вправ;

3. Проблема навичок та вмінь мовлення.

І Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування

Діяльність людини в широкому розумінні - процес активної взаємодії суб'єкта з середовищем. Людина не пристосовується до дійсності, а активно оволодіває нею і впливає на неї. Вона вміє передбачити і планувати свою діяльність (психологія).

МД (мовленнєва діяльність) - один із багатьох видів людської діяльності - це активний, цілеспрямований, опосередкований мовою та зумовлений ситуацією спілкування, процес прийому і видачі мовленнєвого повідомлення у взаємодії людей між собою (І.О. Зимня). МД людей може входити до іншої, значно ширшої діяльності (трудової, пізнавальної...)

Як же співвідносяться між собою такі поняття як **МОВА**, **МОВЛЕННЯ** та **МД**?

МОВА-це нормалізована система звуків, морфем, слів та правил їх сполучення на морфологічному, синтаксичному, семантичному та логічному рівнях. Мова як система виключно суспільне явище, вона постійна, стала, має нормативний характер і зобов'язує кожного, хто нею користується, підпорядковуватись її законам.

МОВЛЕННЯ-це застосування мови у процесі **спілкування**. /Мовлення - індивідуальне, динамічне, ситуативно зумовлене/.

МОВА + **МОВЛЕННЯ** становлять **МД**.

Розрізняють 4 види МД: ***аудіювання. говоріння, читання, письмо***.

Говоріння і ***письмо*** називають **продуктивними** видами МД.

Аудіювання і ***читання*** - **рецептивні** видами МД.

Слід пам'ятати, що метою навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах є не сама МД, а спілкування мовою, що вивчається.

Спілкування виступає як форма взаємодії суб'єктів і реалізує їх суспільно-комунікативну діяльність. Види МД виступають як ***вербальні*** засоби спілкування.

МД має такі компоненти:

- мотив МД;

Процес породження мовлення (за Л.С. Виготським) реалізується у послідовності «від мотиву, який породжує думку до оформлення самої думки, до опосередкування її у внутрішньому слові, потім у значеннях зовнішніх слів і, нарешті, у словах»

- її предмет (думка);
- засоби та способи реалізації МД;

Засобом існування, формування, вираження думки є система мови. В залежності від форм спілкування може бути 3 способи формування та формулювання думки:

внутрішній (людина включається в думання);

зовнішній усний (людина включається в говоріння);

зовнішній письмовий (людина включається у спілкування з відсутнім партнером у письмовій формі).

- продукт (в чому думка втілюється /висловлювання, текст/).;
- результат (реакція /відповідь/ людини. Наприклад.

почувши новину, прочитавши твір, людина радіє, сумує, плаче, сміється...)

<u>ІІ Система вправ для формування навичок і вмінь мовлення іншомовного спілкування</u>

Вправа - це спеціально організоване в навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення.

а) Щоб вирішити проблему навчання, потрібна раціональна система вправ, яка має забезпечити:

- підбір необхідних вправ, що відповідають характеру навички або вміння;
- визначення необхідної послідовності вправ;
- розташування навчального процесу та співвідношення його компонентів;
- систематичність і регулярність виконання вправ;
- взаємозв'язок різних видів МД.

З точки зору організації процесу навчання система вправ потребує матеріального втілення, яке вона знаходить у підручнику.

б) Кожна вправа має *3- або 4-фазову структуру:*

1) завдання;

2) зразок виконання;

3) виконання завдання;

4) контроль (з боку вчителя, самоконтроль).

І фаза дуже важлива, бо вона має містити мотив до виконання мовленнєвої дії. Поряд з тим учневі треба пояснити, що і як він має зробити, наприклад, завдання подано ІМ:

* Ви - репортери. Візьміть інтерв'ю у 3-х учнів класу. Поставте 4 запитання, які подані у таблиці. (Вчитель призначає кількох репортерів).

* Напишіть звіт про одного з 3-х учнів, у яких ви брали інтерв'ю.

ІІ фаза вправи факультативна: вона може мати місце, якщо у зразку виконання є потреба (може бути відсутньою).

ІІІ фаза - виконання завдання -і є власне вправою.

У наведеному прикладі І частина вправи виконується усно, але з елементами письма: учень у ролі репортера ставить свої запитання і коротко занотовує відповіді: ІІ частина виконується письмово.

IV фаза - контроль. В І частині вчитель може проконтролювати 1-2 інтерв'ю, в ІІ частині має місце відстрочений контроль учителя або самоконтроль за зразком.

в) Щоб підібрати необхідні вправи для різних компонентів системи, слід визначити типи і види вправ за певними критеріями, охарактеризувати їх та

виявити їх відповідність для формування тих чи інших навичок або вмінь мовлення.

Таблиця 1

Типи вправ для навчання іноземної мови

		Критерії	Типи вправ
Основні	1	Спрямованість вправи на прийом або видачу інформації	Рецептивні Репродуктивні Рецептивно-репродуктивні Продуктивні Рецептивно-продуктивні
	2	Комунікативність	Комунікативні (або мовленнєві) Умовно-комунікативні (або умовно-мовленнєві) Некомунікативні (або мовні)
Додаткові	3	Характер виконання	Усні Письмові
	4	Участь рідної мови	Одномовні Двомовні (перекладні)
	5	Функція у навчальному процесі	Тренувальні Контрольні
	6	Місце виконання	Класні Домашні Лабораторні

1) В ***рецептивних*** вправах учень сприймає вербальну інформацію через слуховий або зоровий канал, а тим чи іншим способом показує, що він впізнає, розрізняє, розуміє усне чи писемне мовлення.

В ***репродуктивних*** вправах учень відтворює повністю або із змінами (слово, речення, текст). Всі репродуктивні вправи фактично є ***рецептивно-репродуктивними***. Учень спочатку сприймає, а потім репродукує інформацію повністю або частково.

У ***продуктивних*** вправах учень самостійно породжує висловлювання різних рівнів (усні, писемні).

Комунікативні вправи – спеціально організована форма спілкування, коли учень реалізує акт іноземною мовою, що вивчається.

2) В ***умовно-комунікативних*** вправах передбачаються мовленнєві дії учнів у ситуативних умовах. Основні визначальні якості даного типу вправ – ***наявність*** *мовленнєвого завдання* (з'ясувати щось, дати комусь пораду, висловити захоплення) і *ситуативності*. Якщо одна з 2-х ознак відсутня, вправу не можна віднести до умовно-комунікативних.

В ***некомунікативних*** вправах учні виконують дії з мовним матеріалом поза ситуацією мовлення, зосереджуючи увагу лише на формі.

Типи вправ, наприклад:

- напишіть по одному запитанню до кожного речення, починаючи їх словами, що подані в дужках (*некомунікативна*);
- прочитай записку, яку написали тобі батьки (зробити те, друге, інше..). Батьки повернулись - скажи, що ти виконав те, про що вони тебе просили. (Вправа *умовно-комунікативна*);
- Сьогодні в нас гості з англомовних країн(німецькомовних…) Розпитайте їх, з якої саме країни приїхав гість, з я кого міста, ким збирається стати в майбутньому. (Вправа *комунікативна*).
-

Класифікація вправ для навчання іноземної мови

Типи вправ ▶ / ▼	Некомунікативні (мовні)	Умовно-комунікативні (умовно-мовленнєві)	Комунікативні (мовленнєві)
	Види вправ	**Види вправ**	**Види вправ**
Рецептивні	Сприйняття, впізнавання або розрізнення звука, термінального тону, орфограми, графеми, лексичної одиниці, граматичної структури	Аудіювання або читання повідомлень, запитань, розпоряджень тощо на рівні фрази/речення або групи речень	Аудіювання або читання тексту з метою одержання інформації
Репродуктивні	Заучування напам'ять (лексичних одиниць, речень, текстів); повторення (звуків, лексичних одиниць, речень); заміна/вставка лексичних одиниць; зміна граматичної форми, переклад; звуження та розширення речень, об'єднання простих речень у складне; складання речень; переказ тексту (відомого слухачам)	Імітація зразка мовлення (ЗМ), підстановка у ЗМ, трансформація ЗМ, розширення ЗМ, завершення ЗМ, відповіді на запитання різних типів, переказ тексту (відомого слухачам, але від імені персонажа)	Переказ тексту (невідомого слухачам)
Продуктивні		Об'єднання ЗМ (одноструктурних і різноструктурних) у понадфразову єдність; об'єднання ЗМ у діалогічні єдності: запитання-відповідь; запитання-контрзапитання; повідомлення-запитання; спонукання-згода/відмова; спонукання-запитання і т. п.	Повідомлення якогось факту (фактів); опис (погоди, квартири, людини); розповідь (про якісь події, факти); доказ (якихось положень, фактів і т. п.); бесіда (між учнем/учнями і вчителем, між двома учнями; групова); написання записки, листа, плану, тез, анотації і т. п.

<u>ІІІ Проблема навичок та вмінь мовлення</u>

Навичку визначають як «психічне новоутворення», завдяки якому індивід спроможний виконувати певну дію раціонально, з належною точністю і швидкістю, без зайвих витрат фізичної та нервово-психологічної енергії

(психологічний словник). Щоб досягти «рівня навички» (І.О.Зимня, Ю.І.Пассов) мовленнєва дія має набути таких якостей, як:

- автоматизованість (одна з найголовніших якостей);
- стійкість;
- гнучкість;
- відсутність спрямованості свідомості на форму виконання, відсутність напруження і швидкої втомлюваності.

Автоматизованість - швидкість виконання операцій, що входять до дії, її цілісність та плавність, а також послаблення напруженості

стійкість - здатність навички до взаємодії, об'єднання різних труднощів, які досі долалися окремо. Так, відпрацювавши з учнями окремо інтонаційну модель, що виражає наказ, та модель, що виражає прохання, слід запропонувати вправу, де будуть вживатись обидві моделі, щоб навичка набула ***стійкості.***

Ще одна якість, яка формується паралельно - ***гнучкість*** навички, її розглядають у 2-х планах:

*здатність включатися в нові ситуації;

*здатність функціонувати на новому мовленнєвому матеріалі.

В процесі виконання того чи іншого виду МД формуються мовленнєві уміння за аналогією з визначенням навички уміння можна визначити як оптимальний рівень досконалості мовленнєвої діяльності. Відповідно до основних видів МД є 4 основні уміння: уміння говорити (діалогічна, монологічна форми), уміння писати, уміння аудіювати та уміння читати.

Продуктивні уміння **- говоріння та письмо** - складаються на ґрунті репродуктивних навичок:

-граматичних, тобто навичок вибору морфолого-синтаксичного оформлення одиниці усного або писемного мовлення;

-лексичних, тобто навичок вибору, сполучення та реалізації лексичної одиниці в усному і писемному мовленні;

- вимовних навичок говоріння, тобто навичок артикулювання та інтонування;

- каліграфічних та орфографічних навичок письма, тобто навичок графічного зображення мовлення та написання слів за правилами орфографії.

Рецептивні уміння **- аудіювання та читання -** складаються на ґрунті рецептивних навичок:

-граматичних, тобто навичок розпізнавання граматичних та прогнозування синтаксичних структур усного або писемного мовлення;

-лексичних, тобто навичок розпізнавання звукових або графічних образів лексичних одиниць та їх безпосереднього розуміння;

-слухових, тобто навичок сприймання та розпізнавання звуків, звукосполучень, інтонації в усному мовленні;

- перцептивних, тобто навичок сприймання та розпізнавання букв, буквосполучень, знаків пунктуації в писемному мовленні.

Навички формуються поетапно. Щодо кількості етапів, існують різні точки зору. Доцільно виділити 3 етапи :

1) орієнтовно-підготовчий (на цьому етапі учні знайомляться з новим мовним матеріалом - граматичним, лексичним, фонетичним, що пред'являється в ситуації або контексті, і виконують окремі мовленнєві (в окремих випадках - мовні) дії за зразком або правилом. Тут створюється орієнтовна основа як необхідна умова формування навички);

2) стереотипно-ситуативний або стандартизуючий (має місце автоматизація дій учнів з новим мовним матеріалом в аналогічних ситуаціях мовлення, головним чином на рівні фрази/речення (в окремих випадках - слова або словосполучення.

Завдяки різноманітності ситуацій, на основі яких відбувається автоматизація, формується не лише така якість як автоматизованість, але й гнучкість.);

3) варіююче-ситуативний (подальша автоматизація дій учнів з мовленнєвими матеріалами на рівні понадфразової єдності. Новий матеріал вивчається поряд з

тим, що вивчався раніше, завдяки чому формується стійкість, продовжується формування автоматизованості та гнучкості навички).

Не треба детально зупинятися на значенні правильного вимовляння, знаючи, що звукова матерія - найважливіший елемент мовлення; слухові та вимовляючі здібності знаходяться в центрі мовленнєвої діяльності.

На початковому етапі відбувається формування слухових та промовляючих навичок, на наступному етапі відбувається доопрацювання в відношенні вимови. Тут обов'язково треба звернути увагу на правильну вимову, - виправляти значно складніше далі.

ЛЕКЦІЯ 3

Контроль у навчанні іноземної мови

Мета: дослідити та виділити особливості тестового контролю у навчанні іноземної мови.

Література:

- Журнали “Іноземна мова”.
- Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2002. - 328 с./ст. 279-284.
- Журнал І.М. 2, 2004 Фразеологія
- В.И Шепелева “Внеклассная робота по немецкому языку” М. Просвещение 1977
- Савіна С.Н. Внеклассная работа по иностранному языку в средней школе. М. Просвещение 1991

План:

1. Контроль як складова частина навчання іноземних мов.

2. Функції контролю:
   а) зворотного зв’язку;
   б) оціночна
   в) навчальна
   г) розвиваюча.
3. Види та форми контролю.
4. Специфіка тестів з ІМ.

Контроль входить складовою частиною до системи навчання іноземних мов. На відміну від власне навчання іноземної мови, метою якого є формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, завданням контролю передусім є визначення та оцінювання рівня їх сформованості. Головна мета контролю у процесі навчання іноземної мови - управління цим процесом.

Як складник системи навчання контроль має свої функції, види, форми, засоби та об'єкти.

Успішна реалізація функцій контролю впливає на ефективність як контролю, так і всього процесу навчання. Виділяють такі функції контролю: функції зворотного зв'язку, оціночну, навчальну і розвиваючу.

Функція зворотного зв'язку є основною функцією контролю, яка забезпечує керування процесом навчання іноземної мови. Зворотний зв'язок діє у двох напрямах: на вчителя і на учня. Зворотний зв'язок, що діє у напрямі до вчителя, несе йому інформацію про рівень успішності учнів. Учитель аналізує цю інформацію на предмет наявності недоліків, проводить діагностику відхилень у мовленнєвій діяльності учнів, виявляє ступінь відповідності обраної стратегії і тактики навчання реальним потребам. Це дає можливість своєчасно оцінити методичну ситуацію і внести необхідні коригуючі зміни щодо добору прийомів, способів і методів навчання, відбору вправ, визначення режиму і тривалості їх виконання, послідовності організації всієї навчальної роботи з учнями.

Зворотний зв'язок у напрямі до учнів дає їм інформацію про успішність їх навчальної діяльності з оволодіння іншомовними навичками та вміннями. Така інформація дозволяє учням здійснювати самооцінку досягнень в оволодінні мовою і планувати свою подальшу навчальну діяльність.

Оціночна функція реалізується в ході оцінювання результатів виконання учнями навчальних завдань. Оцінка вказує на певний рівень володіння іншомовною мовленнєвою діяльністю, є орієнтиром для учнів (та їх батьків) у подальшій діяльності в опануванні іноземної мови. Оцінка є основним показником успішності навчання в офіційних документах про освіту, а також у звітах, що складаються адміністрацією шкіл для органів народної освіти.

Навчальна функція контролю реалізується на основі синтезу набутих навичок і вмінь в оперуванні засвоєним мовним та мовленнєвим матеріалом, які актуалізуються у процесі виконання контрольних завдань. Контрольне завдання за характером є вправою, виконання якої потребує від учня здійснення певних мовленнєвих дій, спрямованих на досягнення мети, поставленої у завданні. Ці мовленнєві дії реалізуються завдяки функціонуванню відповідних мовленнєвих навичок і вмінь, в результаті чого відбувається їх подальше закріплення та удосконалення. Отже під час виконання контрольних завдань продовжується і процес навчання.

Розвиваюча функція контролю передбачає розвиток індивідуально-психологічних особливостей учнів, які функціонують під час виконання учнями контрольних завдань: оперативна слухова або зорова пам'ять, гнучкість мислення, фонематичний слух, пластичність артикуляційного апарату та ін. У процесі контролю відбувається розвиток спеціальних навчальних умінь, які дозволяють учням найкращим чином виконати контрольне завдання шляхом визначення оптимальних стратегій його виконання. На цій основі розвиваються вольові якості особистості учня, почуття відповідальності, здатність до самодисципліни. Розвиваюча функція контролю реалізується також і в напрямі розвитку інтересу, мотивів учня до вивчення іноземної мови. Перспектива

отримання високих результатів у виконанні контрольних завдань заохочує учнів до вдосконалення володіння ними іноземною мовою.

Для того щоб ці функції успішно реалізувались у практиці навчання. контролю мають бути притаманні такі якості як **цілеспрямованість, репрезентативність, об'єктивність та систематичність.**

Цілеспрямованість контролю полягає в тому, що контроль має бути спрямованим на певні мовленнєві навички і вміння, рівень досягнення яких визначається та оцінюється.

Репрезентативність контролю означає, що контролем має бути охоплений весь той мовний і мовленнєвий матеріал, засвоєння якого перевіряється. Об'єктивність контролю забезпечується застосуванням об'єктивних способів оцінювання відповідей учнів.

Систематичність контролю реалізується за умови його регулярного проведення у процесі навчання іноземної мови на всіх етапах навчання.

Види та форми контролю

Систематичність контролю реалізується в таких його видах:

а) **поточний контроль,** який здійснюється у ході вивчення конкретної теми для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу;

б) **рубіжний контроль,** який проводиться після закінчення роботи над темою, тематичним циклом, в кінці чверті, року;

в) **підсумковий контроль,** який реалізується після завершення відповідного ступеня навчання іноземної мови. Кожний з видів контролю виконує усі функції, властиві контролю, але залежно від його виду та чи інша функція має особливе Значення і виступає домінуючою.

У процесі поточного контролю домінуючою є функція зворотного зв'язку. На основі результатів поточного контролю вчитель отримує інформацію про успішність або неуспішність організації навчального процесу з іноземної мови, що дає йому можливість своєчасно коригувати навчальну діяльність учнів з

оволодіння іноземною мовою та свою діяльність щодо забезпечення навчального процесу.

В ході рубіжного та підсумкового контролю на перший план виступає оціночна функція контролю, оскільки метою цих контрольних завдань є визначення та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів в оволодінні |іншомовними навичками і вміннями за певний відрізок часу або по завершенні ревного етапу навчальної роботи.

За **формою** організації контроль може бути **індивідуальним** або **фронтальним/груповим;**

за характером оформлення відповіді - **усним** або **письмовим;**

за використанням рідної мови - **одномовним** або **двомовним.**

Письмовий контроль проводиться у формі виконання учнями письмових контрольних робіт і в цьому випадку є фронтальним контролем.

Усний контроль проводиться у формі співбесіди з учнем, наприклад, під час усного іспиту і відноситься до індивідуального контролю. Розрізняють також контроль з боку вчителя і контроль з боку учня.

Контроль з боку вчителя здійснюється під час проведення уроку і передбачає передусім корекцію помилок учня.

Контроль з боку учня може реалізуватись у формі взаємоконтролю, самоконтролю і самокорекції. Взаємоконтроль передбачає здійснення контролю володіння іншомовною мовленнєвою діяльністю самими учнями.

Взаємоконтролі, може бути організований, наприклад, під час роботи в парах з індивідуальними картками, підстановчими таблицями тощо, коли один учень перевіряє за допомогою ключа виконання контрольного завдання іншим учнем.

Самоконтроль - це розумове вміння, яке забезпечує навчальну дію порівняння результатів власного виконання навчального завдання (програми) зі змістом і зовнішнім оформленням відповідного (заданого) іншомовного матеріалу. Порівняння здійснюється учнем з опорою на навчальний матеріал і власний досвід з метою подальшого самостійного виправлення зробленої ним

самим помилки, яка, в певній мірі, була самостійно усвідомлена. Природно, що при здійсненні самоконтролю відбувається самокорекція, яка логічно завершує увесь цикл іншомовної діяльності.

Під ***самокорекцією*** розуміють інтелектуальне вміння, котре забезпечує безпосереднє виправлення самим учнем усвідомленої помилки з метою підвищення рівня реалізації навчально-контрольної діяльності в цілому.

Засобами проведення контролю виступають спеціально підготовлені контрольні завдання, які включають інструкцію щодо їх виконання і мовний та мовленнєвий матеріал, який вивчався учнями. Необхідною умовою в підготовці таких завдань є те, що інструкція повинна спонукати учнів до реалізації саме тих мовленнєвих навичок і вмінь, які підлягають контролю, а мовний і мовленнєвий матеріал контрольних завдань має охоплювати увесь той матеріал, засвоєння якого перевіряється.

Об'єкти контролю

Об'єктами контролю виступають навички і вміння мовлення, рівень володіння якими дозволяє учню здійснити іншомовну мовленнєву діяльність. Отже об'єктами контролю є

1) слухо-вимовні, лексичні, граматичні навички (мовна компетенція) та 2) вміння здійснювати мовленнєву діяльність в говорінні, аудіюванні, читанні, письмі з урахуванням соціокультурних особливостей цих видів мовленнєвої діяльності (комунікативна компетенція).

Залежно від ступеня навчання в середньому навчальному закладі учень має оволодіти певним рівнем іншомовної комунікативної компетенції у межах засвоєного мовного та мовленнєвого матеріалу.

Тематика та обсяг цього матеріалу, а також тривалість висловлювань, обсяг і змістова характеристика текстів для читання та аудіювання, зміст лексичного, граматичного і фонетичного мінімуму, що має бути засвоєний у середньому навчальному закладі, визначаються державною програмою з предмета "Іноземна мова".

Якісні та кількісні показники володіння учнями іншомовним спілкуванням в різних видах мовленнєвої діяльності служать **критеріями оцінки** їх відповідей, отриманих під час проведення контролю.

Так, у продуктивних видах мовленнєвої діяльності (говорінні, письмі) основними якісними показниками є:

ступінь узгодженості висловлювань із заданою темою, ситуацією;

повнота відображення ситуації;

рівень і характеристика імпровізації у формулюванні висловлювань; правильність використання мовних засобів для оформлення висловлювань;

різноманітність використання мовних засобів.

Кількісні показники складають: обсяг (кількість слів, речень) і швидкість (наявність пауз, повторень) усного або письмового висловлювання.

В рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні) основним якісним показником є ступінь розуміння (загальне, повне, детальне).

Кількісними показниками є тривалість звучання тексту і темп мовлення - в аудіюванні, обсяг тексту - в читанні.

Тестовий контроль

Ефективним засобом організації контролю у навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до якості контролю.

Тестовий контроль або тестування як термін означає у вузькому смислі використання і проведення тесту, і в широкому - як сукупність етапів панування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту (В.О. Коккота).

У навчанні іноземних мов застосовується лінгводидактичне тестування.

Лінгводидактичним тестом називається підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення якісних показників і які дозволяють виявити в учасників тестування рівень їх мовної і/або комунікативної компетенції та оцінити результати тестування за заздалегідь встановленими критеріями (В.О.Коккота).

Основними Указниками якості лінгводидактичного тесту є

валідність, надійність, диференційна здатність, практичність **та** ***економічність.***

Валідність - характеристика тесту, яка показує, що саме вимірює тест і наскільки ефективно він це вимірює.

Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками і вміннями.

Надійність тесту визначається стабільністю його функції як інструмента вимірювання. Надійний тест дає приблизно однакові результати при повторному застосуванні.

Диференційна здатність - характеристика тесту, яка вказує на здатність даного тесту виявляти встигаючих і невстигаючих тестованих, тобто з достатнім і недостатнім рівнем володіння іншомовними навичками і вміннями.

Практичність - характеристика тесту, яка визначає:

а) доступність та посиль-їсть інструкцій тесту і змісту тестових завдань для розуміння тих, хто виконує Сет;

б) простота організації проведення тестування в різних умовах;

в) простота перевірки відповідей і визначення результатів та оцінки.

Економічність - *х*арактеристика тесту, яка передбачає мінімальні витрати часу, зусиль і коштів на підготовку тесту від планування до видання.

Лінгводидактичні тести бувають стандартизовані і нестандартизовані.

Стандартизований тест є таким, який пройшов попереднє випробування на великій кількості тестованих і має кількісні показники якості. Підготовка такого тесту потребує копіткої роботи і тривалого часу. Стандартизовані тести

супроводжуються паспортом, в якому містяться норми, умови та інструкції для багаторазового використання тесту в різних умовах.

Нестандартизовані тести розробляються самим учителем для своїх учнів. Такі тести складаються на матеріалі конкретної теми для перевірки рівня сформованості певної навички або вміння.

Нестандартизовані тести застосовуються під час поточного контролю з метою забезпечення зворотного зв'язку у навчанні іноземної мови.

Нестандартизовані тести не потребують визначення усіх кількісних показників якості. Але доцільно виявити в такому тесті дуже важкі і занадто легкі питання і замінити їх більш прийнятними.

Для визначення важких або легких завдань користуються такою методикою: підраховують відсоток тестованих, які виконали завдання. Якщо лише 15% і менше тестованих правильно виконали завдання, воно може вважатися важким. Якщо 85% тестованих справились із завданням, воно вважається легким (І.А. Рапопорт).

Залежно від цілеспрямованості тести розподіляються на

А)тести навчальних досягнень,

Б)тести загального володіння іноземною мовою,

В)діагностичні тести,

Г)тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови.

В середніх навчальних закладах для проведення поточного, рубіжного або підсумкового контролю використовуються **тести навчальних досягнень**, метою яких є визначення рівня навчальних досягнень учня в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю на певному ступені навчання.

Тестами загального володіння іноземною мовою є тести типу TOEFL.

Діагностичні тести використовуються з метою подальшого розподілу учнів по групах за рівнем підготовки з іноземної мови.

Тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови спрямовані на визначення конкретних індивідуально-психологічних особливостей учня з

метою забезпечення їх своєчасного коригування та розвитку, що сприятиме успішності оволодіння мовленнєвою діяльністю.

Тест складається з тестових завдань, які об'єднуються у **субтести**.

До субтесту входять тестові завдання, спрямовані на один конкретний об'єкт тестового контролю, наприклад, визначення рівня володіння вимовними, граматичними або лексичними навичками, уміннями аудіювання, читання, говоріння, письма (див. схему 6, стор 275).

Тестовим завданням є мінімальна одиниця тесту, яка передбачає певну вербальну чи невербальну реакцію тестованого (В.О.Коккота). Кожне тестове завдання створює для тестованого конкретну мовну або комунікативну тестову

TOEFL — тест з англійської мови як іноземної (США), результати якого визнаються багатьма університетами англомовних країн при зарахуванні на навчам студентів-іноземців.

СТРУКТУРА ТЕСТУ

Субтест 1 Субтест 2 Субтест 3

Лексичний граматичний читання письма аудіювання говоріння

Тестова ситуація може подаватись вербальними (текст) і невербальними, наочними (малюнки, схема, таблиця) засобами. Очікувана відповідь тестованого може бути вербальною або невербальною (з використанням літер о цифр, знаків +, - та ін.).

Виділяють два основних типи очікуваної відповіді: вибіркову та конструйовану. Вибіркова відповідь передбачає вибір правильної відповіді з кількох запропонованих неправильних варіантів - альтернатив. ;

Вибіркова відповідь буває множинного вибору (вибір з кількох варіантів), альтернативного вибору (вибір із двох варіантів), перехресного вибору (входження відповідних пар "стимул-реакція").

Конструйована відповідь може формулюватись на рівні окремого слова (півпродукована відповідь) та окремого речення/висловлювання і тексту (друкована відповідь).

Кожне тестове завдання **складається** з

1) інструкції,
2) зразка виконання (іноді же бути відсутнім),
3) матеріалу, що подається тестованому та
4) очікуваної відповіді, яка планується розробником тесту як еталон/ключ

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

інструкція

подача матеріалу

зразок виконання

очікувана відповідь

Відповіді фіксуються тестованим на бланку для відповідей під час проведення письмового тестування і записуються на плівку у процесі усного тестування.

Нижче наводяться приклади тестових завдань, що використовуються для визначення рівня володіння учнями навичками та вміннями іншомовного мовлення.

1. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Вибери слово, яке відповідає на запитання в дужках. На бланку для відповідей поряд з номером завдання запиши літеру обраного варіанта відповіді.

Подача матеріалу. Десять окремих речень. Наприклад:

1. The letter came /when?/

A. fast; B. yesterday; C. back; D. good.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (множинний вибір).

2. Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання/ читання.

Інструкція. Послухай /прочитай текст і на бланку для відповідей запиши

літери, якими позначені подані малюнки, у тій послідовності, що відповідає подіям, описаним у тексті.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма, серія малюнків, позначених літерами A,B,C,D.

Очікувана відповідь. Невербальна, вибіркова (множинний вибір).

3. Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Вибери правильний варіант заповнення пропуску в реченні. На бланку для відповідей обведи кружком літеру обраного варіанта.

Подача матеріалу. Окремі речення, наприклад:

1. The Moon and stars help birds _____.

A. to see each other.

B. to find their way.

C. to find some food.

D. to eat in darkness.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (множинний вибір).

4. Тестове завдання для контролю вмінь читання.

Інструкція. Вибери речення, яке відповідає змісту малюнка. На бланку для відповідей обведи кружком літеру обраного варіанта.

Подача матеріалу. Малюнок, на якому зображено двох дівчат, що розмовляють; до малюнка - окремі речення, наприклад:

A. The girls are watching TV.

B. The girls are talking.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (альтернативний вибір).

Тестове завдання для контролю вмінь читання

Інструкція. Заповни пропуски в реченнях тексту. Варіанти відповідей подаються після тексту. На бланку для відповідей поряд з номером пропуску запиши відповідну літеру обраного слова.

Подача матеріалу. Текст з пропущеними словами, місце яких позначається цифрою. Наприклад:

Two little/ I/often play with their/2/. They want/3/the doll's clothes. The girls go to the /4/ and wash them. When the clothes are clean and dry they/5/them on dolls.

a. to wash; b. bathroom; c. put; d. dolls; e. girls.

Очікувана відповідь. Вербальна, вибіркова (клоуз-тест).

Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання/читання

Інструкція. Прочитай/послухай текст і визнач, ким працює батько дівчинки.

На бланку для відповідей поряд з номером завдання запиши назву цієї професії.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (напівпродукована), окреме слово.

Тестове завдання для контролю вмінь читання /аудіювання.

Інструкція. Прочитай/послухай текст і розфарбуй малюнок відповідно до змісту тексту.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма, схематичний малюнок.

Очікувана відповідь. Невербальна.

Тестове завдання для контролю вмінь читання/аудіювання.

Інструкція. Прочитай/послухай текст і сформулюй основну ідею тексту у 2-3 коротких реченнях; запиши їх у бланку для відповідей поряд з номером завдання.

Подача матеріалу. Друкований текст або фонограма.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (продукована), текст.

Тестове завдання для контролю вмінь письма.

Інструкція. You had lots of problems last week and now you are writing a letter to your friend from Canada. Tell in the letter about the last week events using your diary notes. Write the letter (100 words) in your answer sheet**.**

Подача матеріалу.

Monday: TV-set broke down - no films, no news!

Tuesday: No buses till 9 o'clock. Late to school.

Wednesday: O.K.!

Thursday: Cat disappeared.

Friday: Test in mathematics - very difficult!

Saturday: Nick's birthday party!

Зразок виконання: "Dear Robert, I had lots of problems last week. My TV-set broke down and I couldn't watch neither films, nor news...."

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (продукована), текст.

10. Тестове завдання для контролю вмінь аудіювання *з* опорою на схему

Інструкція. Послухай розмову двох дівчат, одна з яких збирається зробити покупки в кількох магазинах, позначених на цій схемі. На бланку для відповідей запиши назву магазину поряд з номером, яким магазин позначений на схемі.

Подача матеріалу. Текст-діалог у запису на фонограмі, список покупок, схема вулиць з позначенням магазинів.

Очікувана відповідь. Вербальна, конструйована (напівпродукована), окремі слова.

У процесі складання тесту тестові завдання відбираються і впорядковуються в залежності від призначення цього тесту.

Як правило, **комплекс тестів** включає тести для визначення сформованості комунікативної компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності (говорінні, аудіюванні, читанні, письмі). Додатково можуть включатися тести на перевірку володіння лексичними, граматичними, орфографічними навичками та ін.

Результати, отримані під час тестування, підлягають **кількісному підрахунку,** на основі якого виставляється оцінка успішності учнів в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. Для цього кожне тестове завдання спочатку оцінюється в балах. Бали можуть нараховуватись за кількість правильних відповідей шляхом порівняння відповідей тестованого з ключем (при вибіркових або конструйованих напівпродукованих відповідях) або

відповідно до певних характеристик якості мовлення за критеріальною шкалою (при конструйованих продукованих відповідях).

Такими **критеріями** можуть бути, наприклад, лексична і граматична правильність усного або писемного висловлювання, відповідність ситуації спілкування, різноманітність застосованих мовних засобів, швидкість мовлення та ін. За наявність кожної з подібних характеристик мовлення тестований отримує певну кількість балів. Кількість і види характеристик, які оцінюються, можуть варіюватися, оскільки зумовлюються цілями тестування, етапом навчання тощо.

Отримане число балів співвідноситься зі **шкалою оцінок.** Наприклад, увесь тест включає 50 завдань. Кожне завдання "важить" 2 бали. Максимальна кількість набраних балів становитиме число 100 (50 х 2 = 100). Слід зауважити, до 100-бальна рангова шкала є найбільш гнучкою. Щоб отримати "ціну" одного завдання, можна число 100 розділити на кількість завдань і одержати кількість балів за одне завдання.

Часто "ціна" завдання залежить від ступеня його складності. Тому більше Балів буде "важити" складніше завдання, але в сумі ці бали мають становити число 100.

Для виведення оцінки успішності виконання тесту можна скористатися такою шкалою: 100% правильних відповідей дорівнює оцінці "5"; 99%-100% - "4", 79%-60% -"3", 59%о-30% - "2", нижче 30% -"I".

Наприклад, якщо учень за правильні відповіді набрав 87 балів, йому виставляється оцінка "4".

Тестування створює великі можливості для організації у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах ефективного і якісного контролю, який, разом з іншими складниками процесу навчання, може забезпечити успішне досягнення цілей навчання.

ЛЕКЦІЯ 4

Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови

Мета:

- сформувати уявлення студентів про зміст та систему планування навчально-виховного процесу з ІМ;
- розвивати вміння студентів формувати цілі до уроків ІМ в початковій школі;
- спрямувати студентів на творчій пошук під час опрацювання методичної літератури та Internet-ресурсів.

Література:

- Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземної мови. Підручник. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с. (стор.232-237)
- Державні чинники.
- Вишневський О.І. Довідник вчителя ІМ.

План:

1. Навчальний процес з іноземної мови. Його організація.
2. Успішність планування.
3. Система планування:

а) календарно-річний план;

б) тематичний план;

в) поурочний план.

4. Цілі навчання ІМ та хід уроку.

Завдання для студентів:

- вивчити базову термінологію з теми;
- ознайомитися з видами планів;
- конкретизувати знання про систему планування у навчання ІМ в початковій школі;
- набути знань про умови успішного планування;

- конкретизувати знання про етапи навчання діалогічного та монологічного мовлення;
- конкретизувати знання про цілі навчання ІМ;

І. Планування процесу навчання ІМ має передумовою планування його результатів на різних за тривалістю відрізків часу. Це означає, що на початку курсу навчання вчитель повинен

- передбачити хід навчання,
- мати уявлення про результати, що можуть бути отримані в кінці курсу навчання.

Головна мета планування - науково обґрунтована організація навчального процесу та досягнення оптимального засвоєння навчального матеріалу, визначеного програмою з ІМ.

ІІ. Успішність планування забезпечується урахуванням таких умов:

- цілей навчання ІМ;
- психологічних закономірностей та основних етапів формування мовленнєвих навичок і вмінь;
- наявних засобів навчання;
- основних методичних вимог до сучасного уроку;
- психологічних факторів навчання (вік учнів, рівень розвитку, коло інтересів…)
- і педагогічних факторів навчання (ступінь навчання, мовна та мовленнєва підготовка учнів)

ІІІ. Система планування в загальноосвітній школі охоплює послідовне планування в межах всього курсу навчання, семестрів, циклу уроків та окремого уроку, виходячи з конкретних цілей кожного навчального процесу. Розрізняють

- календарно-річний план, що виконає плани на 2 семестри,
- тематичний план або план циклу уроків,
- та поурочний план.

а) ***Календарно-річний план*** це проект, в якому в якому подаються теми, визначається загально дидактичні завдання, встановлюються терміни вивчення тем, розподіляється матеріал за семестрами, визначаються способи підсумкового та тематичного контролю, вказується основні дидактичні засоби. Основою для календарно-річного плану є навчальна програма та навчальний план. Він складається вчителем на основі орієнтованого плану, що міститься в книжках для вчителя певного класу.

б)*Тематичне планування* є дещо конкретнішою розробкою календарно-річного плану.

Головне завдання тематичного планування - визначення кінцевих цілей в результаті вивчення певної теми. В тематичному плануванні вказується конкретна тема і підтеми, визначається послідовність формування навичок та вмінь, кількість уроків, що відводяться для досягнення практичних цілей, додається перелік засобів навчання. Тематичному плануванню надається велике значення. Воно дає можливість вчителю глибше розглянути взаємозв'язок циклу уроків в усіх аспектах. Цикл уроків, об'єднаних однією темою, в методиці називають системою уроків, кожна з цих сукупностей уроків є системою взаємопов'язаної роботи з формування лексичних, граматичних навичок та розвитку мовленнєвих умінь А, Г, Ч та П на їх основі. Оскільки тематичний план є основою для планування окремих уроків у межах теми, він повинен передбачити планування цілей цих уроків, а також загальну структуру та зміст наступної діяльності вчителя на уроці. Вважається за доцільне складати **календарно-тематичний план**, щоб з самого початку зорієнтуватись у строках вивчення теми.

Зразок тематичного плану роботи може мати такий вигляд:

Тематичний план уроків у _ класі

Тема:

Підтеми:

№ Уроку	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал	Види мовленнєвої діяльності	Оснащення уроку	Д/з

				Г	А	Ч	П		

Схема плану може мати інші варіанти. Вона коректується вчителем в залежності від конкретних умов навчально-виховного процесу. Крім цього творчо працюючий вчитель не може не вносити зміни.

в) При ***поурочному плануванні*** завдання вчителя полягає в тому, як на даному конкретно уроці організувати процес навчання та виховання. Цілі навчання та загальний зміст уроку цього циклу відображені в тематичному плані.

Необхідна подальша конкретизація змісту навчання етапів уроку, відбір конкретного навчального матеріалу, прийомів навчання, розробки вправ, засобів навчання, дидактичного матеріалу.

Вчитель повинен усвідомити призначення кожного елемента уроку, його взаємодію з іншими елементами уроку. Підготовча робота вчителя до уроку здійснюється послідовно і включає:

- аналіз змісту матеріалу,
- визначення типу уроку,
- формування цілей уроку,
- поетапний розподіл навч. матеріалу
- визначення часу на його опрацювання,
- розробку вправ,
- складання плану - конспекту уроку,
- підготовку засобів навчання.

Аналіз змісту матеріалу починається з уточнення місця уроку в системі і встановлення його зв'язків з попереднім та наступним уроками.

Визначення місця уроку в курсі навчання та аналіз змісту матеріалу дають можливість вчителю сформулювати основні практичні цілі. Загальноосвітня, розвиваюча та виховна цілі конкретизуються в зв'язку з практичними.

Визначаючи практичні цілі уроку, вчитель може поставити 1 головну мету і 2 супутні.

Головна мета пов'язана з розвитком умінь, тому на уроці учні повинні **не стільки засвоювати** матеріал, **скільки вправлятися** в іншомовній діяльності!

Слід зауважити, що виховні та розвиваючі цілі можна планувати на цикл уроків, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше ніж навчання. *(визначення цілей – див. п.№4)*

Готуючись до планування уроку вчитель проводить аналіз матеріалу з точки зору труднощів, які він може викликати в учнів.

Враховуючи конкретні завдання і зміст уроку, важливі психологічні фактори, вчитель визначає структуру уроку та відповідні прийоми і форми роботи. Не слід перевантажувати урок кількісними формами роботи, бо вони так само як і одноманітні вправи сприяють швидкому втомленню. Проте не слід забувати, що творчі завдання потребують старанної підготовки, точного відбору та дозування матеріалу, розробки прийомів стимуляції та активізації учнів.

Завданням вчителя є створення природних переходів від однієї частини уроку до іншої. Роль таких мостів може виконувати бесіда з учнями.

Кожен з етапів уроку має свій «Організаційний етап».

Потім вчитель розподіляє час у хвилинах на кожну частину уроку. Без урахування умов навчання важко навести співвідношення між різними етапами уроку. Воно не є стабільним. Проте методично обґрунтованим. Слід вважати такий розподіл часу, при якому більша частина припадає на *усне мовлення.*

(Орієнтовний розподіл:
А - 40%; Г - 30%; Ч – 20%; П- 10%)

Нарешті вчитель продумує і готує наочні посібники, роздавальний матеріал, підбирає ТЗН та складає план-конспект уроку.

План конспект уроку може бути розгорнутим і

коротким. Старанно розроблений конспект уроку сприяє чіткому проведенню цього уроку.

На початку конспекту вказується дата, порядковий номер, група/клас учнів, тема, підтема, цілі, а потім хід уроку. **Узагальнена схема п**лану конспекту уроку має такий вигляд:

*Дата

*Тема

*Цілі:

практичні,

освітні,

розвиваючі,

виховні.

* Обладнання уроку

Схематичний план уроку:

Частини уроку	Компоненти уроку			Час
		постійні	змінні	
I	**Початок уроку/Вступна частина** 1. Організація класу 2. Мовленнєва/фонетична зарядка 3 хв.	 + +		3хв.
II	**Основна частина уроку.** 3. Подача нового матеріалу. 4. Тренування в мовленні. 5. Практика в мовленні. 6. Систематизація вивченого 7. Контроль навичок та вмінь: • поточний,	 +	 + + + +	35 хв.

	• тематичний/підсумковий		+	
III	**Заключна частина.** 8. Підсумки уроку. 9. Виставлення та мотивація оцінок. 10. Повідомлення д/з.	 + +		 2 хв. 3хв.

Порада: Також у нагоді стане словничок вчителя

IV Цілі уроку повинні точно визначити, на що потрібно звернути увагу в ході роботи: на показ та пояснення мовного матеріалу, на формування навичок, на розвиток умінь тощо.

Практичною метою уроку може бути ознайомлення з новою ГС, формування артикуляційної навички, навички читання слів певного типу, розуміння на слух Л. О., розвиток уміння вести бесіду у зв'язку з ситуацією, читання тексту з розумінням основного змісту, повідомлення про поточні події, систематизація вивченого матеріалу, контроль навичок та вмінь... Формування практичної мети доцільно починати словами: ***„Навчити ... Формувати... Розвивати... Удосконалювати..."***

Такі формулювання визначають спрямованість уроку на розвиток мовлення, формування та удосконалення навичок володіння мовним майстерством. З формування мети повинно бути ясно, що необхідно засвоїти, в якому обсязі, з яким рівнем володіння.

Практичні цілі:

Наприклад:

- Навчити ставити запитання загального типу в Present Perfect Tense;
- Навчити розповідати про свій робочий день в опорі на схему;
- Навчити вести діалог-розпитування в ситуації: „Як пройти до ...?";
- Навчити розпізнавати і розуміти явище в тексті;

- Удосконалювати навички вживання ГС... в усному мовленні;
- Удосконалювати техніку читання про себе, мовчки;
- Розвивати вміння стисло переказувати;
- Розвивати вміння аудіювати текст, ігноруючи незнайомі слова;
- Розвивати вміння вести бесіду.

Освітня мета передбачає з одного боку залучення учнів до культури країни, мова якої вивчається шляхом засвоєння інформації; з іншого боку розширення філологічного кругозору учнів.

Освітні цілі:

Наприклад:

- Поглибити знання учнів про творчість В. Шекспіра;
- Розширити знання про політичну систему Канади;
- Сформувати уявлення учнів про нове граматичне явище - артикль.

Розвиваюча мета реалізується в процесі навчання там, де учень застосовує свій інтелект, волю, почуття. Її доцільно формулювати у такий спосіб:

Розвиваючі цілі:

Наприклад:

- Розвивати мовну здогадку та мовленнєву реакцію;
- Розвивати здатність порівнювати мовні явища

рідної та ІМ;

- Розвивати здатність мовного самоконтролю;
- Розвивати культуру спілкування;
- Розвивати самостійність у праці;
- Розвивати уяву учнів в умовах гри/драматизації тексту/роботи в парах;
- Розвивати естетичне сприйняття дійсності.

Виховний вплив на уроці ІМ забезпечується використанням виховних можливостей навчального матеріалу.

Виховні цілі:

Наприклад:

- Формувати почуття патріотизму;
- Прищеплювати любов до праці;
- Виховувати повагу до традицій народу Франції і Англії;
- Формувати критичне ставлення до вчинків людей;
- Виховувати почуття ввічливості, чуйності в стосунках з товаришами...

Слід зауважити, що виховні та розвиваючі цілі можна планувати на цикл уроків, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше ніж навчання.

ЛЕКЦІЯ 5

Позакласна і самостійна робота з іноземної мови

Мета:

- ознайомити студентів з метою та принципами організації позакласної ті самостійної роботи з ІМ;
- формувати вміння складати сценарії позакласних заходів з ІМ;

- спрямувати студентів на творчій пошук під час опрацювання методичної літератури та підготовки до практики.

Література:

- Журнали “Іноземна мова”.
- Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2002. - 328 с./ст. 279-284.
- Журнал І.М. 2, 2004 Фразеологія
- В.И Шепелева “Внеклассная робота по немецкому языку” М. Просвещение 1977
- Савіна С.Н. Внеклассная работа по иностранному языку в средней школе. М. Просвещение 1991

План:

1. Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ
2. Принципи організації ПРЗІМ

а) принцип добровільності

б) принцип масовості

в) принципи урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів

г) принципи зв'язку ПР з уроками ІМ

д) принцип комплексності

е) принцип захопленості;

ж) принцип розвитку ініціативи та самодіяльності

3. Форми позакласної виховної роботи з ІМ.

Додаток:

Таблиця. Класифікація форм самостійної роботи.

Завдання для студентів:

- вивчити базову термінологію з теми;
- набути уявлення про мету позакласної роботи з ІМ в початковій школі.
- ознайомитися з принципами організації позакласної роботи з ІМ;

- набути уявлення про форми позакласної виховної роботи з ІМ;
- набути вміння добирати завдання для самостійної роботи та складати сценарії позакласних заходів з ІМ в початковій школі.

Понятійний апарат:

позакласна і самостійна робота

принципи позакласної роботи

принцип добровільності

принцип масовості

принципи зв'язку ПР з уроками ІМ

принцип комплексності

принципи урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів

принцип захопленості, принцип розвитку ініціативи та самодіяльності

форми ПР, тиждень іноземної мови

Тести для самоконтролю:

http://master-test.net/uk/quiz/testing/id/13352

або на сторінці - http://english.ucoz.com/index/materiali_dlja_samokontrolju_studentiv_z_metodiki_navchannja_im/0-88

(Будь ласка, використовуйте Opera Browser для проходження тесту)

***I* Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з іноземної мови**

Сучасна школа має великий досвід проведення освітньо-виховної роботи з іноземної мови, яка становить частину єдиного навчально-виховного процесу. Позакласну роботу з ІМ можна визначити як систему неоднорідних за змістом, призначенням та методикою проведення освітньо-виховних заходів, що виходять за межі обов'язкових навчальних програм.

Позакласна робота з ІМ вирішує такі **завдання:**

- удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на уроках ІМ;

- розширення світогляду учнів;
- розвиток їх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків;
- виховання любові та поваги до людей свого рідного краю та країни, мова якої вивчається.

Важливим фактором успішного виконання цих завдань є **врахування психолого-педагогічних особливостей** навчання ІМ на різних ступенях. Знання властивостей особистості того чи іншого віку дає можливість правильно визначити зміст і форму позакласної діяльності з ІМ**.**

На ***першому етапі*** (2-4 класи) учням притаманні такі риси як прагнення до конкретної, однак нетривалої діяльності, негайного результату, а також допитливість, інтерес до всього нового, емоційна активність. Проте вони мають завищену самооцінку і ще не вміють керувати своєю поведінкою. Більш розвинена механічна пам'ять учнів цього віку сприяє кращому і швидшому запам'ятовуванню віршів, пісень тощо.

На ***другому етапі*** (5-9 класи) підлітки виявляють більшу соціальну активність, спрямовану на засвоєння певних зразків поведінки та цінностей, прагнуть до сприйняття нового, цікавого, їх пам'ять розвивається у напрямі інтелектуалізації, запам'ятовування набуває цілеспрямованого характеру, мовлення стає більш керованим і розвиненим. Підлітки потребують щирого і серйозного ставлення до своїх інтересів, не люблять обмеження своєї самостійності з боку дорослих.

На ***третьому етапі*** (10-12 класи) учні прагнуть до всебічного розвитку своєї особистості, поглибленого засвоєння знань. У цьому віці формується науковий світогляд, зростає соціальна активність, збільшується інтерес до проблем людських взаємин, захоплення стають різнобічними, а самооцінка своїх здібностей знижується. Великої ваги для юнаків набуває спілкування зі своїми однолітками. Спілкування для них - невід'ємна частина їх життя, канал інформації та вид діяльності, у процесі якої відбувається формування індивідуального стилю поведінки старшокласників.

Слід звернути увагу на те, що у процесі організації позакласної роботи з ІМ необхідно враховувати як психологічні особливості особистості, так і психологічні особливості колективу: рівень його розвитку, ступінь організаційної, психологічної, інтелектуальної та емоційної єдності, спрямованість діяльності колективу на стосунки між його членами, емоційний стан класу під час виконання завдань з позакласної роботи.

Знання психологічних особливостей учнів - необхідна передумова успішного виконання вибору відповідних форм позакласної роботи, визначення змісту цих форм, організації та проведення позакласного заходу.

***II* Принципи організації позакласної роботи з ІМ**

Принципи позакласної роботи з ІМ - вихідні положення, які визначають вимоги до її змісту, методів та організаційних форм. Вони відповідають цілям та завданням усієї позакласної роботи з ІМ у школі та ілюструють суть педагогічної діяльності вчителя - організатора позакласної роботи.

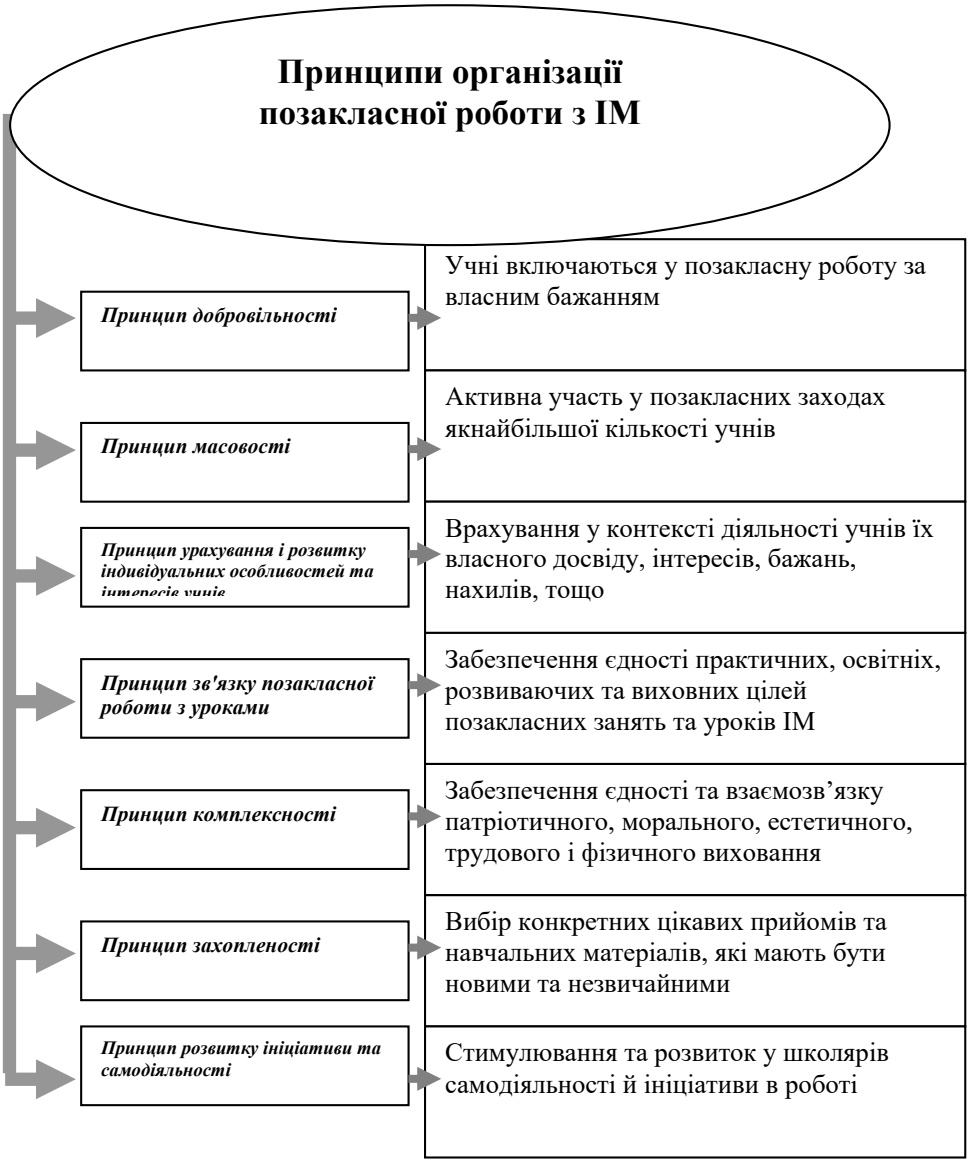

Основними організаційними принципами позакласної роботи з ІМ є принципи **добровільності та масовості**, **принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів, принцип зв'язку позакласної роботи з уроками** (В.І.Шепелєва).

а) Принцип добровільності полягає в тому, що учні включаються в позакласну роботу за власним бажанням. Цей принцип має свою особливість: учень, який сам визначив свою участь у тому чи іншому виді позакласної діяльності, бере на себе добровільне зобов'язання продовжувати вивчення ІМ, що вимагатиме від нього додаткових зусиль.

б) Принцип масовості передбачає активну участь в позакласних заходах якнайбільшої кількості учнів з різним рівнем володіння іноземною мовою.

в) Принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів передбачає врахування в контексті діяльності учнів їх власного досвіду, інтересів, бажань, нахилів, світогляду, емоційно-почуттєвої сфери та статусу особистості в колективі.

г) Принцип зв'язку позакласної роботи з уроками насамперед полягає в тому, щоб забезпечити єдність практичних, розвиваючих та виховних цілей позакласних занять та уроків. Він також передбачає зв'язок навчальних матеріалів, які використовуються в позакласній роботі, з матеріалом чинних навчально-методичних комплексів з ІМ.

Позакласна робота базується на володінні учнями навичками та вміннями, набутими на уроках ІМ, тому дуже важливим є те, щоб учні якнайповніше використовували ці навички та вміння під час позакласного заходу. Водночас позакласна робота має позитивно впливати на навчальну діяльність учнів з іноземної мови. Г.І.Мокроусова і Н.Ю.Кузовлєва доповнюють вищезгадані принципи **принципами комплексності, захопленості та розвитку ініціативи і самодіяльності.**

д) Принцип комплексності має забезпечити єдність і взаємозв'язок патріотичного, морального, естетичного, трудового і фізичного виховання. Позакласна робота з ІМ повинна виховувати щирого громадянина, який з повагою ставиться до своєї країни і країни, мову якої він вивчає. Цей громадянин має бути чесним, порядним, розуміти людей, з якими спілкується, поважати і допомагати їм. На позакласних заходах необхідно прищеплювати учням любов до прекрасного, вчити виконувати пісні, слухати і розуміти музику, гарно оформляти альбоми, стінгазети, виготовляти костюми і різний реквізит до вистав.

е) Принцип захопленості пов'язаний з вибором конкретних цікавих прийомів, які сприяють ефективному досягненню поставлених завдань, а також зі змістом навчальних матеріалів, який має бути новим, незвичайним, захоплюючим, здебільшого країнознавчого характеру.

ж) Принцип розвитку ініціативи та самодіяльності передбачає стимулювання й розвиток у школярів самодіяльності та ініціативи в роботі. Саме в позакласній роботі вчитель має дати учням можливість самостійно використати свої знання і вміння, дозволити робити все, що стосується підготовки та проведення позакласного заходу, вміло й непомітно керуючи **цим** процесом. Самодіяльність - це основа творчості, а саме творче задоволення в роботі завжди сприяє бажанню працювати краще, знати іноземну **мову** досконаліше. Ініціатива має стати життєвою позицією кожного учня. Учителю необхідно спонукати своїх учнів до того, щоб вони самі пропонували тематику і форми позакласного спілкування.

Усі вищеназвані принципи доповнюють один одного і в комплексі забезпечують цілеспрямований, послідовний, систематичний і водночас різнобічний вплив на розвиток особистості.

***III* Форми позакласної виховної роботи з іноземної мови**

за кількістю	***індивідуальні***	повідомлення і доповіді про країну, мова якої вивчається, про знаменні дати і події, видатних людей; розучування віршів, пісень, уривків з літературних творів іноземною мовою; виготовлення наочних посібників, оформлення стінгазет, альбомів, стендів
	групові	різноманітні гуртки: розмовні, вокальні, драматичні, перекладачів, філателістів, позакласного

		читання
	масові	вечори художньої самодіяльності, фестивалі, конкурси, карнавали, тематичні вечори і ранки
за змістом	***змагальні***	конкурс, гра, олімпіада, вікторина
	засоби масової інформації	стінгазета, оголошення, бюлетень, усний журнал, дайджест, виставка-вікторина
	культурно-масові	вечір-свято, присвячений народним традиціям рідної країни або країни, мова якої вивчається; вечір-портрет, присвячений життю та діяльності відомих письменників, поетів, композиторів, акторів; вечір-зустріч з цікавими людьми; вечір-хроніка у зв'язку зі знаменними подіями; ранок казок
	політико-масові	форум, фестиваль, прес-конференція, ярмарок солідарності, телеміст
об'єднуючі	***дитячі та юнацькі клуби за інтересами, шкільні музеї, бібліотеки, кіностудії,***	

	кінотеатри та клуби веселих і кмітливих (КВК)
комплексні	***Тиждень/декада іноземної мови в школі***

В методичній літературі та у практиці школи традиційно розрізняють три **форми позакласної роботи:** індивідуальні, групові та масові. В основу такого розподілу покладена ознака кількісного охоплення учасників. Підкреслюючи нечіткість поняття "масовості", В.І.Шепелєва пропонує розрізняти форми позакласної роботи з ІМ за організаційно-структурною ознакою. Відповідно вона відносить групові форми до організаційно-структурних форм, а індивідуальні та масові - до неструктурних.

Індивідуальна позакласна робота проводиться з окремими учнями, які готують повідомлення і доповіді про країну, мова якої вивчається, про знаменні дати і події, видатних людей, розучують вірші, пісні, уривки з літературних творів іноземною мовою, виготовляють наочні посібники, оформляють стін-газети, альбоми, стенди і т.п. Індивідуальна робота може проводитися постійно або епізодично.

Групова форма позакласної роботи має чітку організаційну структуру і відносно постійний склад учасників, об'єднаних спільними інтересами. До цієї форми належать різноманітні гуртки: розмовні, вокальні, драматичні, перекладачів, філателістів, позакласного читання тощо. Деякі методисти рекомендують організовувати для учнів усіх класів розмовні та хорові гуртки, для учнів старших класів - літературно-перекладацькі та країнознавчі. Позитивно зарекомендували себе комбіновані гуртки, де поєднуються різні види діяльності, наприклад, розучування пісень та підготовка інсценівок, позакласне читання і перегляд діафільмів з подальшим обговоренням перегля-нутого. Заняття в гуртках, як правило, проводяться регулярно.

Масові форми позакласної роботи не мають чіткої організаційної структури. До них відносять такі заходи як вечори художньої самодіяльності, фестивалі, конкурси, карнавали, тематичні вечори і ранки тощо. Ці заходи проводяться епізодично.

За змістом можна виділити такі **форми** позакласної роботи з ІМ: 1) змагальні, 2) засоби масової інформації, 3) культурно-масові, 4) політико-масові. Кожна група зазначених форм передбачає конкретні заходи. ***Заходи змагального характеру:*** конкурс, гра, олімпіада, вікторина та інші. ***Засоби масової інформації*** - стінгазета, оголошення, бюлетень, усний журнал, дайджест, виставка-вікторина тощо. ***Заходи культурно-масового характеру:*** вечір-свято, присвячений народним традиціям рідної країни або країни, мова якої вивчається; вечір-портрет, присвячений життю та діяльності відомих письменників, поетів, композиторів, акторів тощо; вечір-зустріч з цікавими людьми; вечір-хроніка у зв'язку зі знаменними подіями; ранок казок та інші. ***Заходи політико-масового характеру:*** форум, фестиваль, прес-конференція, ярмарок солідарності, телеміст та інші.

У педагогічній літературі є поняття "об'єднуючі форми позакласної роботи" (Т.М.Калечиць, З.О.Кейліна). До **об'єднуючих форм** відносять дитячі та юнацькі клуби за інтересами, шкільні музеї, бібліотеки, кіностудії, кінотеатри та клуби веселих і кмітливих. Клуби є ефективною формою позакласної роботи з ІМ, тому що вони об'єднують учнів різного віку і різних інтересів, створюють широкий простір для спілкування, діють на засадах самоврядування і стають центрами позакласної роботи в школах. Клуби мають свої назви, емблеми, положення і статути. Особливою популярністю серед школярів користуються клуби веселих та кмітливих (КВК), які передбачають проведення цікавих конкурсів, виконання пісень, віршів, розгадування загадок, кросвордів, ребусів із зоровою опорою у вигляді плакатів, картин, діафільмів. Кожна команда, яка бере участь у КВК, має свій девіз, емблему, пісню та форму. Як "домашнє завдання" учасники клубу готують інсценівку за творами відомих зарубіжних письменників та драматургів.

Доцільно виділити окремо таку форму позакласної роботи як **Тиждень іноземної мови у школі.** Ця форма за своїм характером є масовою, бо передбачає участь у ній широкого контингенту учнів, а за своєю структурою є комплексною, тому що включає комплекс різних за змістом та формою заходів, які відбуваються в певний період часу і спрямовані на реалізацію завдань комплексного підходу до виховання учнів.

Тиждень іноземної мови у школі як комплексна форма повинна сприяти цілеспрямованій організації і систематизації усієї позакласної роботи з ІМ у школі, активізації роботи гуртків, для яких Тиждень стає своєрідним творчим звітом, формуванню творчих стосунків між учнями, вчителями і батьками, які взаємодіють у процесі підготовки і проведення Тижня. Тиждень іноземної мови проводять у певний період навчального року за попередньо складеною програмою, яка визначає цілі, зміст і форму кожного з його компонентів. Тематика заходів у рамках Тижня повинна бути цікавою, пізнавальною, доступною, пов'язаною з навчальним матеріалом та відповідати віковим особливостям учнів, рівню їх мовної підготовки.

Зразок плану проведення Тижня іноземної мови у школі

День тижня	**Зміст роботи**	**Відповідальні**
Понеділок	Оголошення по шкільному радіо про відкриття Тижня. Відкриття виставки стінгазет, альбомів, кращих зошитів тощо.	Оргкомітет
Вівторок	Лялькова вистава "В гостях у казки".	V-VI класи
Середа	Конкурс на краще	VII класи

	виконання пісень, віршів іноземною мовою.	
Четвер	Вікторина, присвячена звичаям та традиціям країни, мова якої вивчається.	VIII класи
П'ятниця	Рольова гра "Телеміст" (між столицями рідної країни та країни, мова якої вивчається).	IX класи
Субота	Літературно-музичний вечір. Підсумки Тижня.	X-XI класи

Процес підготовки і проведення Тижня ІМ проходить у **три етапи.**

/ *етап* (підготовчий) починається складанням програми Тижня. На цьому етапі створюється оргкомітет, до складу якого обираються вчителі іноземної мови, завуч, представники учнівського та батьківського загалу. Члени орг-комітету визначають виконавців програми, організують виготовлення костюмів, реквізиту, оформлення приміщень, виставок, оголошень, запрошень, а також підготовку необхідних фонематеріалів, діафільмів, кінофільмів, слайдів. Безпосередньо підготовку учнів до виступів проводять вчителі ІМ, працюючи індивідуально з кожним учнем або з групами учнів у гуртках. Під час репетицій учні вдосконалюють свою вимову, вчаться поводитися на сцені і т.п.

// *етап* - це проведення Тижня іноземної мови. Обов'язковою умовою проведення Тижня є створення атмосфери святковості, невимушеності. Учні повинні відчувати задоволення і радість від своєї участі у святі.

/// ***етап*** присвячений підсумкам Тижня. Бажано випустити інформаційний бюлетень і повідомити про те, як пройшов Тиждень, яких успіхів досягли його учасники, хто з учнів найбільше відзначився.

Як окрему форму позакласної роботи з іноземної мови можна виділити листування школярів. Воно має не тільки велике виховне, але й практичне значення, оскільки сприяє розвитку мовлення учнів. Листування дає можливість учням практично користуватися іноземною мовою як засобом спілкування та отримувати додаткову інформацію до тем програми. Щоб листування сприяло розвитку не лише писемного, але й усного мовлення учнів, на засіданнях гуртка або секції клубу заслуховується інформація іноземною мовою, про яку йдеться в листі, влаштовуються виставки листів, під час яких коментується їх зміст. Організуючим центром цієї роботи є "Шкільний поштамт", який допомагає учням в листуванні, надає їм інформацію про те, як правильно оформити листа (написати адресу, дату тощо), пропонує адреси зарубіжних друзів, які бажають листуватися, забезпечує конвертами, марками, консультує з приводу вживання мовного матеріалу, характерного для епістолярної форми спілкування.

Як показує практика, види позакласної роботи, що забезпечують високі результати, повинні мати ***такі характеристики:***

- інформативність і змістовність, які сприяють реалізації практичних та загальноосвітніх цілей позакласної роботи;
- комунікативна спрямованість: усі види позакласної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування;
- ситуативність: переважна більшість видів позакласної роботи повинна включати "набір" ситуацій, які є предметним фоном і стимулом до цілеспрямованих мовних вчинків;
- орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності учнів;

- емоційність форм і способів реалізації, що сприяє підвищенню інтересу учнів до іншомовної діяльності.

Ознаки класифікації самостійних робіт	**Форма й мета самостійних робіт**
1. За дидактичною метою	1. Для повторення опорних знань та підготовки до сприймання нового матеріалу. 2. Для вивчення нового матеріалу. 3. Для систематизації знань. 4. Для закріплення знань та вмінь шляхом виконання тренувальних вправ. 5. Для закріплення знань шляхом застосування їх у новій ситуації. 6. Перевірочні, контрольні.
2. За характером пізнавальної діяльності	1. Копіювального характеру, виконані за зразком. 2. Частково-пошукового характеру. 3. Дослідного характеру.
3. За формами організації навчальної	1. Фронтальні . 2. Групові (за диференційованими завданнями). 3. Парні(за варіантами, диференційовані) 4. Індивідуально - диференційовані.

діяльності	
4. За джерелом знань	1. З підручником, довідником чи іншими друкованими посібниками. 2. Зі складання плану, конспекту лекції, на основі прочитаного чи прослуханого. 3. Зі складання схем, плану після чи під час роботи з екранними посібниками. 4. З роздавальним матеріалом. 5. З виконання дослідів. 6. З моделями. 7. З усного чи письмового розв’язання розрахункових або якісних задач. 8. З написання диктантів. 9. З експериментального розв’язання задач. 10. З підготовки рефератів, доповідей, творчих, графічних робіт.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Кредит 1

Заняття №1

Основні особливості вивчення іноземної мови в Новій українській школі

1. Реалізація ключових компетентностей Нової української школи під час вивчення іноземної мови.
2. Особливості реалізації комунікативного підходу в навчальному процесі НУШ.

Завдання

1. Дати визначення поняттям «компетентність» і «компетенція». Пояснити різницю на прикладах.
2. Підготувати повідомлення про біхевіористський, інтуїтивно-свідомий, свідомий підходи до вивчення іноземної мови. Розкрити їхні недоліки в порівнянні з комунікативним підходом.

Заняття № 2

Структура і зміст програми і підручників з іноземної мови для початкової школи (з конкретної іноземної мови)

Мета:

1. Ознайомити студентів із структурою та змістом чинних програм з іноземної мови (для середніх шкіл та шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови).
2. Розкрити поняття «практична», «освітня», «виховна» та «пізнавальна мета» на основі змісту «Пояснювальної записки».
3. Ознайомити студентів зі змістом і структурою чинних підручників з іноземної мови для підручників, виготовлених авторами протягом 10 років.

Завдання

3. Структура і зміст програм і підручників з іноземної мови для середньої школи.
4. Розкрити поняття «практична», «освітня», «розвиваюча» та «виховна» мета.
5. Скласти конспект уроку в першому класі на тему «Я і моя родина». Визначте його мету.
6. Ознайомитися з чинними шкільними підручниками.
7. Підготувати анотацію на один із підручників.

Кредит 2

Заняття №3

Урок як основна форма організації процесу навчання іноземній мові в школі

Мета:

1. Сформувати у студентів теоретично обґрунтовані знання про урок як основну форму навчального процесу з іноземної мови;
2. Сформувати вміння комплексного підходу до визначення мети, логіки, структури уроку при підготовці конспекту і в процесі практичної реалізації.

Завдання

1. Вимоги до уроку іноземної мови
2. Роль вчителя на уроці іноземної мови.
3. Типи і структура уроків іноземної мови.
4. Особливості аналізу уроків іноземної мови.
5. Підготуйте конспект уроку на будь-яку тему і для будь-якого класу початкової школи.
6. Підготуйтеся до аналізу уроку ваших колег.

Заняття №4

Позакласна робота з іноземної мови в початковій школі

1. Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі.
2. Принципи організації позакласної роботи з іноземної мови в новій українській школі.
3. Форми позакласної роботи з іноземної мови.
4. Підготуйте проект позакласного заходу з іноземної мови в початковій школі.

Кредит 3

Заняття № 5

Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції). Робота з активним граматичним мінімумом

1. Дайте визначення поняттям активний граматичний мінімум.
2. Як відбувається ознайомлення учнів з граматичними структурами активного мінімуму?
3. Які вправи можна запропонувати для автоматизації дій учнів з новими граматичними структурами активного мінімуму. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання граматичного матеріалу.

Заняття №6

Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції). Робота з пасивним граматичним мінімумом

1. Дайте визначення поняттям пасивний граматичний мінімум.

2. Як відбувається ознайомлення учнів з граматичними структурами пасивного мінімуму?
3. Які вправи можна запропонувати для автоматизації дій учнів з новими граматичними структурами пасивного мінімуму. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання граматичного матеріалу.

Заняття № 7

Навчання лексичного матеріалу (робота з активним словниковим запасом)

1. Дайте визначення поняттям активний словниковий запас.
2. Як відбувається процес засвоєння активного лексичного матеріалу?
3. Які вправи можна запропонувати для роботи з активною лексикою в різних класах початкової школи. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання активного лексичного матеріалу.

Заняття № 8

Навчання лексичного матеріалу (робота з пасивним словниковим запасом)

1. Дайте визначення поняттям пасивний словниковий запас.
2. Як відбувається процес засвоєння пасивного лексичного матеріалу?
3. Які вправи можна запропонувати для роботи з пасивною лексикою в різних класах початкової школи. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання пасивного лексичного матеріалу.

Заняття № 9

Навчання фонетичного матеріалу

1. Дайте визначення поняттю фонетичний мінімум.
2. Як вимоги ставляться до вимови учнів.

3. Які вправи можна запропонувати для вироблення умінь і навичок правильно вимовляти звуки й інтонувати речення. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання фонетичного матеріалу.

Кредит 4

Заняття № 10

Навчання аудіювання

1. Схарактеризуйте аудіювання як вид мовленнєвої діяльності.
2. Назвіть етапи навчання аудіювання.
3. Які вправи можна запропонувати для навчання аудіювання. Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання аудіювання.

Заняття № 11

Навчання говоріння (діалогічне мовлення)

1. Схарактеризуйте говоріння як вид мовленнєвої діяльності.
2. Поняття про діалогічне мовлення.
3. Які вправи можна запропонувати учням для навчання діалогічного мовлення? Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання говоріння.

Заняття № 12

Навчання говоріння (монологічне мовлення)

1. Поняття про монологічне мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення.
2. Що спільне і відмінне при навчання діалогічного і монологічного мовлення?

3. Які вправи можна запропонувати учням для навчання монологічного мовлення? Наведіть приклади.
4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання говоріння.

Заняття № 13

Навчання читання. Техніка читання

1. Схарактеризуйте читання як вид мовленнєвої діяльності. Розкрийте психофізіологічні механізми читання.
2. Труднощі навчання читання іноземною мовою.
3. Як відбувається навчання техніці читання?
4. Запропонуйте систему вправ для покращення техніки читання.
5. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання техніки читання.

Заняття № 14

Навчання читання. Робота з текстами

1. Якими мають бути тексти для читання іноземною мовою в початковій школі?
2. Схарактеризуйте види читання. Наведіть приклади вправ для формування навичок різних видів читання.
3. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання читання.

Заняття № 15

Навчання письма

1. Схарактеризуйте поняття письмо і писемне мовлення.
2. визначте основні етапи навчання писемного мовлення.
3. Які вправи можна запропонувати для навчання техніки письма? Наведіть приклади.

4. Підготуйте конспект уроку, використовуючи знання про навчання письма.

Література до практичних занять

1. Бабін Н.М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів: Дис... докт. пед. наук: 13.00.0L- К.: Ін-т педагогіки, 1998.- 380 с.
2. Белоцерковская Н.В. Развитие самостоятельной деятельности младших школьников при формировании иноязычной речи (при углубленном обучении английскому языїку): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01.- Якутск: Якут, гос. ун-т им. М.К.Аммосова, 2000.-18 с.
3. Бігич О.Б. Комунікативний розвиток молодшого школяра у сфері рідної мови ' Мова, освіта, культура: наукові парадигми і сучасний світ: Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ Linguapax-УШ. Філологія. Педагогіка. Психологія. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2002.- Вип. 6.- С. 391-396.
4. Волков Б. Психология младшего школьника. - М: Пед. общ. России, 2002.- 128 с.
5. Дручкив Н.Ю., Паршикова Е.А. Развиваюший аспект коммуникативно-игровой методики обучения иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 28-32.
6. Европейский языковой портфель. Знакомство с языком (для детей 6-10 лет) / Н.Д.Гальскова, З.Н.Никитенко / Под ред. ММАбовьяна, К.М.Ирисхановой.- М.: МГЛУ, 2003.- 42 с.
7. Квасова О.Г. Музыкальные и подвижные игры для обучения английскому языку на начальном этапе (І-Ш классы) средней общеобразовательной школы // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 15-17.
8. Коломінова О.О. Методика формування соціокультурної компетенції учнів молодшого шкільного віку в процесі навчання усного англомовного спілкування: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02.- К., 1999.-16 с.
9. Коломінова О.О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 2.- С. 34-37.

10. Кулиш В.Г. Курс лекций по методике преподавания английского языка в начальной школе для педагогических училищ и колледжей: Учеб.-метод. пособие.- Донеидс: Юго-Восток, 1999.-169 с.
11. Мальченко А.А., Любимова З.А., Окнинская Т.В. Английский язык для учителей начальной школы.- Тула: Интербумага, 1995.- 143 с.
12. Матюхина М.В. Мотивация учення младших школьников: Автореф. дис... докт. психол. наук: 19.00.07.- М, 1986.- ЗО с.
13. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. - К.: Ленвіт, 2002.- 320 с.
14. Молодший шкільний вік // Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В.Скрипченко та ін. - К.: Просвіта, 2001.- С. 114-174.
15. Овчинникова И.Г. и др. Лексикон младшего школьника (характеристика лексического компонента языковой компетенции).- Пермь: Изд-во Перм, ун-та, 2000.- 312 с.
16. Паршикова Е.А. Метод "storytelling" в обучении иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 38-41.
17. Паршикова Е.А. О некоторых особенностях организации коммуникативно-игрового обучения иностранному языку в начальной школе в условиях «кризиса 7 лет» // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 38-42.
18. Паршикова Е.А. Современные тенденции в развитии методики раннего обучения иностранному языку в Европе // Іноземні мови. - 2000.- № 2.- С. 41-44.
19. Педагогическая практика в начальной школе.- М.: Академия, 2000.- 272 с.
20. Подласый И.П. Педагогика начальной школьг. Учеб. пособие.- М.: Владос, 2001.-400 с.
21. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на чачальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и институтов педвузов.- 2-е изд., дораб.- М.: Просвещение, 1998.- 232 с.
22. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и студентов пед. вузов.- 3-є изд.- М.: Просвещение, 2000.- 232 с.

23. Роман С.В., Коломінова О.О. Виховний потенціал предмета „англійська мова'* у початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- № 4.- С. 52-56.
24. Роман С.В., Коломінова О.О. Психологічні основи навчання іноземної мови в початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- *№.* 1.- С. 35-38.
25. Роман С.В. Розвиваючий аспект раннього шкільного навчання англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 3.- С. 31-34.
26. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для ст-тів пед. ф-тів.- К.:Ґенеза, 1999.-368 с.
27. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. - К.: Магістр S, 1997.- 256 с.
28. Филатов В.М., Филатова Г.Е. Теория и практика раннего обучения иностранным языкам: Учебное пособие для педколледжей и языковых педвузов.-Ростов н/Дону: АНИОН, 1999.- 384 с.
29. Gemgross G., Puchta H. Teaching foreign languages in primary schools // Іноземні мови. - 2001.- № 4.- С. 48.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Студент повинен знати :

- історичні й інноваційні тенденції розвитку методики викладання іноземної мови в початковій школі в Україні та за кордоном,
- особливості молодшого школяра як суб'єкта навчальної діяльності, спрямованої на оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією,
- систему (цілі, зміст, принципи, методи, прийоми й засоби) навчання іноземної мови у початковій школі,
- чинні (основні й додаткові) вітчизняні та зарубіжні навчально-методичні комплекти (НМК) з англійської мови для початкової школи та формування уявлення про:
- іншомовну комунікативну компетенцію школярів та її складники,
- методичну компетенцію вчителя іноземної мови початкової школи.
- психологічний портрет учителя іноземної мови початкової школи.

Студент повинен вміти :

- застосувати здобуті декларативні й набуті процедурні методичні знання в практичній діяльності,
- збирати й систематизовувати інформацію,
- узагальнювати інформацію з використанням графіків, схем, діаграм, таблиць,
- самостійно планувати власну навчальну та дослідницьку діяльність,
- оцінювати результати власної роботи.

Щоб виконати ці вимоги, рекомендується:

- Передусім, уважно прочитати підруник з методики навчання іноземної мови, водночас роблячи закладки на сторінках, пов'язаних з поставленим викладачем питанням.
- Прочитати конспект лекції, скласти загальне уявлення про методичну проблему, її місце в методиці навчання іноземної мови, її зв'язок з педагогікою, віковою психологією, а також з'ясувати підходи до аналізу проблемногопитання в методичній науці.
- Законспектувати наукові статті, названі в завданнях до практичних занять та самостійної роботи студента – так Ви дізнаєтесь про сучасне наукове тлумачення методичної проблеми і про вчених, які її досліджують.
- Опрацювати рекомендовану літературу (монографії, підручники, статті в наукових збірниках і періодиці), роблячи виписки, що розкривають тему заняття.
- У підсумку, підготувати до кожного питання: тези і посилання на науковців, цитати з художнього твору як доведення думки, висловленої в тезах.

Не забувайте:

- треба точно документувати всі виписки з наукових праць.
- якщо Вам траплятимуться виразно різні, а то й протилежні погляди науковців на одну і ту саму проблему, занотуйте суть цих позицій і визначте свою, суголосну з однією з дискусійних або оригінальну.
- специфіка методики навчання іноземної мови полягає в поєднанні іноземної мови як предмета, педагогіки й вікової психології.

Форми самостійної роботи студентів

- написання рефератів, доповідей та повідомлень;
- робота з відповідними підручниками, довідковою літературою для самостійного вивчення окремих тем, питань із розробкою конспекту;
- підготовка письмових відповідей на проблемні питання;

- виготовлення наочності.

Теми для самостійної роботи студентів

1. Методи і прийоми навчання
2. Гра як стрижневий елемент уроку АМ у початковій школі. Підбір та застосування ігрових вправ (фонетичних, граматичних, лексичних).
3. Тестовий контроль
4. Вимоги до уроку ІМ у ПШ. Засоби та прийоми запобігання перевантажень учнів на уроці АМ у ПШ. Аналіз уроку АМ в початковій школі.
5. Мовна гра як основна форма виконання вправ у початковій школі
6. Формування навички вимови у молодших школярів засобами віршів і рифмовок на уроках англійської
7. Організація граматичного матеріалу: активний і пасивний граматичний мінімум. Потенціальний словник (словниковий запас)
8. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності та як уміння
9. Система вправ для навчання діалогу та монологу.
10. Види читання, різні підходи до їх класифікації
11. Методика навчання техніки письма

Карта самостійної роботи студента

4 курсу

спеціальності 013 Початкова освіта

з дисципліни «Методика навчання іноземної мови»

Кредит та тема	Академічний контроль (форма представлення)*	Кількість балів (за видами роботи)**	Кількість балів всього за кредит	Термін виконання (тижні)***	Викладач (підпис)
Кредит № 1 Тема: «Система	Підготувати письмовий порівняльний аналіз	20			

освіти в Україні та викладання іноземних мов»	підручників з іноземної мови для молодших школярів А.Несвіт та М.Карпюк.		40		
	Реферат на одну з тем (на вибір) «Особливості комунікативного підходу при навчанні іноземної мови»; «Особливості навчання іноземної мови в новій українській школі».	20			
Кредит № 2 Тема: «Система навчання іноземних мов»			40		
	Підготувати презентацію на тему «Нестандартні методи навчання іноземній мові в початковій школі»	20			
	Контрольна робота № 1	20			
Кредит № 3 Тема: «Навчання іншомовного матеріалу (формування мовної компетенції)»	Підготувати папку з методичними матеріалами до конспектів уроків	20	40		
	Підготувати підбірку ігрових завдань для 1 класу з вивчення лексичного матеріалу.	20			
Кредит № 4 Тема: «Навчання іншомовного спілкування» (формування мовленнєвої компетенції)	Підготувати папку з наочністю до конспектів уроків	20	40		
	Контрольна робота № 2	20			
Всього балів за самостійну роботу		**160 балів**	**160**		
ВСЬОГО за семестр – 160 год.					

Карту отримав (ПІБ студента)

(підпис) (дата)

Література

30. Бабін Н.М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів: Дис... докт. пед. наук: 13.00.0L- К.: Ін-т педагогіки, 1998.- 380 с.
31. Белоцерковская Н.В. Развитие самостоятельной деятельности младших школьников при формировании иноязычной речи (при углубленном обучении английскому языїку): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01.- Якутск: Якут, гос. ун-т им. М.К.Аммосова, 2000.-18 с.
32. Бігич О.Б. Комунікативний розвиток молодшого школяра у сфері рідної мови ' Мова, освіта, культура: наукові парадигми і сучасний світ: Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ Linguapax-УШ. Філологія. Педагогіка. Психологія. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2002.- Вип. 6.- С. 391-396.
33. Волков Б. Психология младшего школьника. - М: Пед. общ. России, 2002.- 128 с.
34. Дручкив Н.Ю., Паршикова Е.А. Развиваюший аспект коммуникативно-игровой методики обучения иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 28-32.
35. Европейский языковой портфель. Знакомство с языком (для детей 6-10 лет) / Н.Д.Гальскова, З.Н.Никитенко / Под ред. ММАбовьяна, К.М.Ирисхановой.- М.: МГЛУ, 2003.- 42 с.
36. Квасова О.Г. Музыкальные и подвижные игры для обучения английскому языку на начальном этапе (І-Ш классы) средней общеобразовательной школы // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 15-17.
37. Коломінова О.О. Методика формування соціокультурної компетенції учнів молодшого шкільного віку в процесі навчання усного англомовного спілкування: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02.- К., 1999.-16 с.
38. Коломінова О.О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 2.- С. 34-37.

39. Кулиш В.Г. Курс лекций по методике преподавания английского языка в начальной школе для педагогических училищ и колледжей: Учеб.-метод. пособие.- Донеидс: Юго-Восток, 1999.-169 с.
40. Мальченко А.А., Любимова З.А., Окнинская Т.В. Английский язык для учителей начальной школы.- Тула: Интербумага, 1995.- 143 с.
41. Матюхина М.В. Мотивация учення младших школьников: Автореф. дис... докт. психол. наук: 19.00.07.- М, 1986.- ЗО с.
42. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. - К.: Ленвіт, 2002.- 320 с.
43. Мир детства: Младший школьник / Под ред. А.Г.Хрипковой.- М.: Педагогика, 1988.- 272 с.
44. Молодший шкільний вік // Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В.Скрипченко та ін. - К.: Просвіта, 2001.- С. 114-174.
45. Овчинникова И.Г. и др. Лексикон младшего школьника (характеристика лексического компонента языковой компетенции).- Пермь: Изд-во Перм, ун-та, 2000.- 312 с.
46. Паршикова Е.А. Метод "storytelling" в обучении иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 38-41.
47. Паршикова Е.А. О некоторых особенностях организации коммуникативно-игрового обучения иностранному языку в начальной школе в условиях «кризиса 7 лет» // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 38-42.
48. Паршикова Е.А. Современные тенденции в развитии методики раннего обучения иностранному языку в Европе // Іноземні мови. - 2000.- № 2.- С. 41-44.
49. Педагогическая практика в начальной школе.- М.: Академия, 2000.- 272 с.
50. Подласый И.П. Педагогика начальной школьг. Учеб. пособие.- М.: Владос, 2001.-400 с.
51. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на чачальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и институтов педвузов.- 2-е изд., дораб.- М.: Просвещение, 1998.- 232 с.

52. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и студентов пед. вузов.- 3-є изд.- М.: Просвещение, 2000.- 232 с.
53. Роман С.В., Коломінова О.О. Виховний потенціал предмета „англійська мова'* у початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- № 4.- С. 52-56.
54. Роман С.В., Коломінова О.О. Психологічні основи навчання іноземної мови в початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- *№.* 1.- С. 35-38.
55. Роман С.В. Розвиваючий аспект раннього шкільного навчання англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 3.- С. 31-34.
56. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для ст-тів пед. ф-тів.- К.:Ґенеза, 1999.-368 с.
57. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. - К.: Магістр S, 1997.- 256 с.
58. Филатов В.М., Филатова Г.Е. Теория и практика раннего обучения иностранным языкам: Учебное пособие для педколледжей и языковых педвузов.-Ростов н/Дону: АНИОН, 1999.- 384 с.
59. Gemgross G., Puchta H. Teaching foreign languages in primary schools // Іноземні мови. - 2001.- № 4.- С. 48.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

КР № 1

Система навчання іноземної мови

Варіант 1

1. Розкрийте особливості реалізації комунікативного підходу в процесі навчання іноземної мови в Новій українські школі.
2. Дайте визначення поняттю «принцип навчання». Схарактеризуйте дидактичні та методичні принципи навчання іноземної мови.
3. Підготуйте конспект уроку вивчення нового матеріалу для 2 класу, використовуючи знання про специфіку навчання граматичного матеріалу.

Варіант 2

1. Схарактеризуйте особливості реалізації компетентнісного підходу у процесі навчання іноземної мови в Новій українській школі.
2. Дайте визначення поняттю «метод навчання». Схарактеризуйте основні методи навчання іноземної мови в НУШ.
3. Підготуйте конспект уроку узагальнення й систематизації знань для 2 класу, використовуючи знання про специфіку навчання граматичного матеріалу.

КР 2

Формування іншомовної мовної та мовленівої компетенції

Варіант 1

1. Запропонуйте варіант річно підсумкової контрольної роботи у 2 класі.
2. Підготуйте конспект уроку в 2 класі на тему «Я і моя родина», користуючись знаннями про способи формування мовної та мовленнєвої компетенції.

Варіант 2

1. Запропонуйте варіант річно підсумкової контрольної роботи в 4 класі.
2. Підготуйте конспект уроку в 3 класі на тему «Свята та традиції», користуючись знаннями про способи формування мовної та мовленнєвої компетенції.

ТЕСТИ
ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ
З КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

Цілі навчання англійської мови у початковій школі. Методи, прийоми та засоби навчання англійської мови у початковій школ

1.Дайте найоптимальніше визначення системи навчання ІМ

а) будь-яке складне явище до якого входять численні елементи, котрі утворюють повну сукупність завдяки наявності між ними внутрішніх зв'язків;

б) багаторівнева ієрархічна побудова, в межах якої визначається характер взаємодії усіх елементів, що складають систему навчання іноземних мов.

2. Основною метою навчання ІМ є

а) виховна мета

б) освітня мета

в) практична мета

г) розвиваюча мета

3. Співвіднесіть назви цілей навчання ІМ (1-4) з їх тлумаченнями (а-г)

а) практична мета	а) розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви, емоцій
б) освітня мета	б) формування мовленнєвих навичок та вмінь усного і писемного мовлення
в) розвиваюча мета	в) формування соціальне активної особистості, розвитку важливих рис характеру учнів
г) виховна мета	г) розширення лінгвістичного кругозору учнів, прилучення їх до культури країни, мова якої вивчається

4. Реалізація комунікативного підходу при навчанні ІМ відбувається

а) завдяки формуванню, іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, шляхом і завдяки здійсненню вчителем іншомовної мовленнєвої діяльності

б) завдяки засвоєння учнями на уроці ІМ мовної компетенції

5. До змісту навчання ІМ у школі відносять

а) наочні посібники

б) навички та вміння володіння мовленнєвою діяльністю

6. Мовний матеріал поділяється на активний і пасивний на

а) початковому ступені

б) середньому ступені

в) старшому ступені

7. Предметно-змістовий план іншомовного мовлення під час навчання зумовлюється

а) темою, ситуацією, сферою спілкування

б) використання адекватних принципів та методів навчання.

8. Навчання ІМ в середніх навчальних закладах відбувається у сферах

а) соціально-побутовій, громадсько-політичній, соціально-культурній, професійно-побутовій

б) духовно-інтелектуальній, соціально-побутовій, громадсько-політичній, соціально-культурній.

9.Зміст навчання ІМ включає

а) сфери спілкування, теми, ситуації; мовний мовленнєвий, країнознавчий, лінгвокраїнознавчий матеріал,; знання, навички, уміння.

б) теми, ситуації; мовленнєвий, країнознавчий, лінгвокраїнознавчий матеріал; навички, уміння.

10. Поєднайте засоби навчання з їх функціями (наприклад: 1 - к)

а) книжка для вчителя а) управління діяльністю учнів

б) підручник б) організація діяльності вчителя

в) книжка для читання в) демонстрація зразкового мовлення

г) фонограма г) забезпечення систематичного самостійного читання

Система та типи вправ для навчання англійської мови у початковій школі

1. Визначте послідовність компонентів вправи

а) зразок виконання вправи

б) контроль виконання вправи

в) виконання вправи учнями

г) завдання-інструкція до вправи

2. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивної вправи

а) назвіть усі предмети, що є у класній кімнаті

б) послухайте речення, що виражають прохання та накази; підніміть руку, коли почуєте прохання

в) розкажіть гостям з Великої Британії про бібліотеку вашої школи

3. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до репродуктивної вправи

а) покажіть фото своєї мами (сестри, подруги) товаришу по парті та опишіть її зовнішність

б) послухайте лист, який я одержала від своєї подруги з Великої Британії; зверніть увагу, скількох членів сім'ї вона згадує

в) я скажу вам, що я хочу купити в універмазі, а ви скажіть мені, що ви хочете купити там

4. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до продуктивної вправи

а) поясніть іноземцю, як пройти від головпоштамту до міськради

б) послухайте, що робить Оленка, і спитайте, чи робить її брат те ж саме

в) дайте відповіді на альтернативні запитання

5. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивно-репродуктивної вправи

а) розкажіть, що звичайно роблять і чого не роблять учні вранці

б) послухайте опис погоди і визначте номер малюнка, який відповідає описові

в) послухайте, що робила Оленка та її товариші на уроці англійської мови; скажіть, що й ви робили те ж саме

6. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до мовної вправи

а) послухайте, як я називатиму предмети; виправте мене, якщо я не правий

б) прочитайте твердження; поставте до них загальні запитання

в) послухайте розповідь про маленького хлопчика; скажіть, чому він відмовився сам брати вишні

7. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до мовленнєвої вправи

а) послухайте запитання, повторіть їх за диктором, звертаючи увагу на інтонацію

б) прочитайте підписи під малюнками, виправте їх, якщо вони неправильні

в) прочитайте оповідання, скажіть, чи ви зробили б так само, як його герої

8. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до умовно-мовленнєвої вправи

а) подивіться у вікно; я опишу погоду; заперечте мені, якщо моє твердження не відповідає дійсності

б) я називатиму 1 форму неправильних дієслів, назвіть II та III форми

в) розкажіть класу про свої літні канікули

9. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: "Подивіться на карту. Я буду описувати географічне положення Великої Британії. Погодьтеся зі мною, якщо я правий, і повторіть мої твердження".

а) мовна рецептивно-репродуктивна

б) умовно-мовленнєва рецептивно-репродуктивна

в) мовленнєва продуктивна

10. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: "Послухайте оповідання про маленького англійського хлопчика і намалюйте предмет, що був причиною його сліз".

а) мовна рецептивна

б) умовно-мовленнєва рецептивна

в) мовленнєва рецептивна

Сутність планування. Система планування навчального процесу ІМ у початковій школі. Типи і структура уроків АМ у початковій школі

3 поданих нижче тверджень виберіть тільки ті, які характеризують навчальний процес з іноземної мови на початковому ступені

1. Формуються слуховимовні, лексичні, граматичні та орфографічні навички.

2. Поряд з усним мовленням провідним видом мовленнєвої діяльності стає читання.

3. Учні повинні навчитися сприймати на слух усне повідомлення тривалістю до 1 хвилини.

4. Учні повинні робити невеликі повідомлення - не менше 6 фраз.

5. Для оволодіння говорінням учні вчаться робити повідомлення у формі розповіді, резюме, коментаря і брати участь у бесіді, поєднуючи обмін репліками з розгорнутими повідомленнями.

6. Учні оволодівають звуковою та графічною системами мови, найбільш поширеними граматичними явищами та словником, що засвоюються активно.

7. Поряд з художньою літературою для читання використовуються науково-популярні та суспільно-політичні тексти.

8. Ставиться завдання оволодіти технікою читання вголос і мовчки з повним розумінням змісту тексту.

9. Учні повинні оволодіти каліграфією та орфографією іноземної мови.

10. Учні оволодівають практично усім граматичним матеріалом, необхідним для усного мовлення.

11. У процесі навчання спілкування іноземною мовою необхідно враховувати невеликий досвід соціальної комунікації учнів.

12. Учні повинні навчитись розпізнавати і розуміти при читанні певні граматичні форми та лексичні одиниці.

13. Суттєвою рисою цього періоду є те, що тут по-особливому діє навчальна (пізнавальна) мотивація.

14. Навчаючись письма, учні повинні оволодіти вмінням складати план, тези до усного повідомлення, писати анотації, складати реферат.

15. На цьому етапі необхідно урізноманітнювати форми роботи за рахунок використання ігор, віршів, пісень, інсценівок та прийомів навчання, що потребують рухової діяльності.

16. Програма передбачає рецептивне засвоєння певної кількості лексичних одиниць. Продовжується робота з формування потенціального словника учнів.

17. На цьому ступені має місце цілеспрямоване формування вмінь ознайомлювального та вивчаючого читання.

18. Важко переоцінити використання зорової та слухової наочності на даному ступені. Правильне й доцільне її використання значно активізує роботу учнів на уроці.

19. Різноманітність інтересів, реалізація вимог щодо профорієнтації роблять необхідним подальше посилення індивідуалізації навчання ІМ.

20. Найпоширенішими для даного ступеня є хорова, фронтальна та парна робота.

Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю. Об'єкти контролю

1. Основною функцією контролю є

а) оціночна

б) розвиваюча

в) функція зворотного зв'язку

2. Контроль має бути

а) об'єктивним і систематичним

б) репрезентативним і рубіжним

в) об'єктивним та індивідуальним

3. За формою організації контроль може бути

а) усним, письмовим

б) індивідуальним, груповим, фронтальним

в) поточним, рубіжним, підсумковим

4. Об'єктами контролю є

а) мовленнєві навички та вміння

б) лінгвістична та комунікативна компетенції

в) тексти для читання та аудіювання

5. Якісними показниками умінь говоріння є

а) правильність використання мовних засобів

б) обсяг висловлювання

в) наявність пауз

6. Якісними показниками вмінь аудіювання є

а) тривалість звучання фонограми

б) ступінь розуміння аудіотексту

в) уміння переказати зміст прослуханого

7. Кількісними показниками вмінь читання є

а) уміння передати зміст прочитаного

б) уміння зрозуміти підтекст

в) швидкість читання

8. Якісними показниками вмінь письма є

а) обсяг писемного висловлювання

б) кількість простих і складних речень

в) повнота відображення теми

9. Основними показниками якості тесту є

а) кількість тестових завдань

б) практичність та надійність

в) об'єктивність

10. Для організації поточного контролю застосовується

а) стандартизований лінгводидактичний тест

б) нестандартизований лінгводидактичний тест

в) стандартизований та нестандартизований лінгводидактичні тести

Позакласна робота з іноземної мови в початковій школі

1. Участь у позакласній роботі є

а) обов'язковою для всіх учнів

б) обов'язковою для кращих учнів

в) добровільною

2. Позакласна робота з ІМ проводиться

а) за спеціальною програмою

б) за планом методичного об'єднання вчителів ІМ

в) без будь-якого плану

3. Основна мета позакласної роботи з ІМ полягає

а) в подальшому удосконаленні практичного володіння учнями іноземною мовою

б) в розвитку особистості учня

в) в естетичному вихованні учнів

4. Визначальною рисою позакласної роботи з ІМ е

а) навчання видів мовленнєвої діяльності

б) використання іноземної мови як засобу спілкування

в) формування творчих стосунків між учнями та вчителями

5. Характерною методичною вимогою до позакласної роботи з ІМ є

а) використання пізнавальних навчальних матеріалів

б) посильні завдання

в) цікавий зміст матеріалів і яскравість форми

6. Інтерес учнів до позакласної роботи значною мірою залежить від

а) організованості й дисциплінованості учнів

б) системи прийомів, які спонукають до спілкування

в) можливості спілкування в атмосфері святковості, невимушеності тощо

7. До основних організаційних принципів позакласної роботи відносять

а) принцип ситуативності

б) принцип масовості

в) принцип наступності

8. Позакласна робота за організаційно-структурною ознакою буває

а) масово-груповою

б) індивідуальною

в) груповою

9. Позакласна робота за змістом поділяється на

а) культурно-масову

б) культурно-змагальну

в) індивідуально-масову

10. До заходів культурно-масового характеру відноситься

а) прес-конференція

б) вечір-свято

в) фестиваль

Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності)

1. Метою навчання вимови в середній школі є

а) ознайомлення учнів із звуками англійської мови

б) формування слуховимовних навичок мовлення

в) ознайомлення з інтонаційними моделями англійської мови

2. Основним методом навчання вимови у середній школі вважається

а) імітативний

б) аналітико-імітативний

в) аналітичний

3. Імітація без пояснення артикуляції використовується для навчання звуків, що

а) максимально наближені до звуків рідної мови ,

б) схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками

в) відсутні в рідній мові

4. Пояснення артикуляції, яка супроводжується імітацією, використовується для навчання звуків, що

а) максимально наближені до звуків рідної мови

б) схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками

в) відсутні в рідній мові

5. Перше ознайомлення з новим фонетичним явищем має відбуватися

а) в окремих словах

б) ізольовано

в) у звуковому тексті

6. Визначте вид рецептивної вправи на розвиток фонематичного слуху, що має таке завдання-інструкцію: *"Послухайте пари слів і визначте, чи однакові у них голосні звуки всередині слова"*

а) вправа на упізнавання

б) вправа на диференціацію

в) вправа на ідентифікацію

7. Визначте вид репродуктивної вправи на засвоєння інтонаційної моделі, що має таке завдання-інструкцію: *"Послухайте мої розпорядження і передайте їх товаришу як прохання"*.

а) вправа на імітацію

б) вправа на підстановку

в) вправа на трансформацію

8. Звуки виділяються із зразка мовлення й опрацьовуються окремо

а) завжди, коли вивчається новий звук

б) якщо звук суттєво відрізняється від звука рідної мови

в) якщо звук відсутній у рідній мові

9. При навчанні вимови обов'язково використовуються такі допоміжні засоби

а) таблиці

б) схеми

в) фонограми

10. Навчання вимови завершується на

а) початковому ступені

б) середньому ступені

в) старшому ступені

Навчання лексичного матеріалу ім

1. До лексичного шкільного мінімуму входить

а) активний і потенціальний словник

б) активний і пасивний словник

в) активний, пасивний і потенціальний словник

2. Реальний словник учня утворюють

а) пасивний та активний словниковий запас

б) активний та потенціальний запас

в) потенціальний та пасивний запас

3. До потенціального словника учня входять

а) слова, які вони самостійно вживають у говорінні

б) слова, про значення яких вони дізналися із словника

в) слова, про значення яких вони можуть здогадатися при читанні та/або аудіюванні

4. Поняття "лексична одиниця" включає

а) слово

б) вільне словосполучення

в) стале словосполучення

г) мовленнєве кліше

д) просте речення

5. Метою навчання лексики в середній школі є

а) формування лексичних навичок говоріння, аудіювання, читання і письма

б) знання всієї лексики іноземної мови

в) формування в учнів потенціального словника

6. Вибір способу семантизації ЛО залежить

а) від уподобання вчителя

б) від особливостей ЛО

в) від тематики для мовлення

7. Пред'являти нові ЛО, що належать до активного лексичного мінімуму, доцільно:

а) в ситуації мовлення

б) в писемному мікротексті

в) ізольовано

8. Формуванню навички розуміння похідних слів при читанні сприятиме вправа

а) на підстановку ЛО у зразок мовлення

б) на групування ЛО згідно з їх афіксами

в) на парафраз

9. Визначте послідовність поданих нижче видів вправ для оволодіння ЛО, що належать до активного лексичного мінімуму

а) самостійне вживання ЛО на рівні фрази

б) лаконічна відповідь на альтернативне запитання

в) завершення зразка мовлення

Навчання активного граматичного матеріалу ІМ

1. Завданням навчання граматики у школі є

а) дати учням систематичні знання з граматики ЇМ

б) сформувати лише репродуктивні граматичні навички

в) сформувати репродуктивні й рецептивні граматичні навички

2. У середній загальноосвітній школі вивчають

а) усі граматичні явища даної ЇМ

б) граматичні явища, відібрані до шкільного граматичного мінімуму

в) граматичні явища, які зустрічаються в текстах

3. До активного граматичного мінімуму (АГМ) входять

а) граматичні явища, що їх необхідно розпізнавати і розуміти в текстах при читанні

б) граматичні явища, які учень має вживати в говорінні і письмі та розуміти при читанні та аудіюванні

в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні

4. До репродуктивної граматичної навички входить операція з

а) вживання граматичної структури у відповідності до ситуації мовлення

б) розпізнавання граматичної структури

в) сприйняття граматичної структури

5. АГМ у середній загальноосвітній школі засвоюється

а) лише на початковому ступені

б) на початковому та середньому ступенях

в) на старшому ступені

6. Новий активний граматичний матеріал раціонально пред'являти

а) у письмовому тексті

б) в окремих реченнях

в) в ситуаціях мовлення

7. Для засвоєння АГМ слід найширше використовувати вправи

а) мовні

б) умовно-мовленнєві

в) мовленнєві

8. Визначте раціональну послідовність вказаних видів вправ для засвоєння ГС, що належать до АГМ

а) вправа на імітацію зразка мовлення (ЗМ)

б) вправа на завершення ЗМ

в) вправа на підстановку у ЗМ

9. Виберіть комунікативне спрямовану інструкцію до вправи на засвоєння питальної форми дієслова

а) зробіть подані речення питальними

б) вставте необхідне допоміжне дієслово

в) спитайте свого товариша, чи виконав він дії, які я називав

10. Виберіть комунікативне спрямовану інструкцію до вправи на засвоєння заперечної форми дієслова

а) виправте мене, якщо я не правий

б) вставте заперечення там, де необхідно

в) зробіть подані речення заперечними

Навчання пасивного граматичного матеріалу

1. До ПГМ входять

а) граматичні явища, які треба розпізнавати і розуміти в текстах при читанні та аудіюванні

б) граматичні явища, що використовуються в усному мовленні і читанні

в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні

2. Метою навчання ПГМ у школі є

а) знання граматичних явищ, що вживаються лише в писемному мовленні

б) формування рецрптивних граматичних навичок

в) формування репродуктивних граматичних навичок

3. До рецептивниї граматичної навички входять

а) вживання граматичної структури у мовленні

б) оформлення (усне чи письмове) ГС відповідно до норм даної мови

в) розпізнавання граматичних форм та співвіднесення їх з певним значенням

4. Методика навчання активного і пасивного граматичних мінімумів

а) зовсім не різниться

б) різниться не суттєво

в) різниться суттєво

5. Новий пасивний граматичний матеріал доцільно пред'являти учням

а) в ситуаціях мовлення

б) у структурних групах

в) в таблицях або письмових мікротестах

6. Більш раціональним способом пояснення граматичних явищ, що входять до ПГМ, є

а) описові правила

б) правила-інструкції

в) правила-схеми

7. Для засвоєння пасивного граматичного матеріалу використовуються

а) рецептивні вправи

б) репродуктивні вправи

в) продуктивні вправи

8. Для вправи на засвоєння пасивного граматичного матеріалу підходить інструкція

а) знайдіть серед поданих речення з нереальною умовою і запишіть їх номер

б) розкрийте дужки і поставте дієслово у правильній формі

в) поставте запитання до підкреслених членів речення

9. Визначте тип вправи для навчання ПГМ, що має таке завдання-інструкцію: “Прочитайте подані речення (текст). Визначте функції віддієслівних форм V-ing”.

а) мовленнєва продуктивна

б) мовленнєва рецептивна

в) мовна рецептивна

10. Пасивний граматичний матеріал можна вважати засвоєним, якщо учні розпізнають і розуміють його на рівні

а) окремого речення

б) тексту

в) групи речень

Навчання аудіювання

1. Аудіювання - це

а) продуктивна діяльність

б) рецептивна діяльність

в) репродуктивна діяльність

2. Аудіювання пов'язане з

а) говорінням

б) читанням

в) з усіма видами мовленнєвої діяльності

3. Аудіювання є

а) метою навчання ІМ

б) ефективним засобом навчання ІМ

в) одночасно і метою, і засобом навчання ІМ

4. У середній школі навчають аудіювання

а) з повним розумінням та розумінням основного змісту

б) з вибірковим розумінням

в) із загальним розумінням

5. Найбільші труднощі виникають в учнів при аудіюванні текстів

а) описів

б) повідомлень

в) роздумів

6. До мовних труднощів аудіювання належить а) відсутність зорової опори

б) наявність конвертованих слів

в) темп пред'явлення аудіотексту

7. До немовних труднощів аудіювання належить

а) незнайомий голос диктора

б) омофони

в) незнайомі слова

8. До групи умовно-мовленнєвих вправ в аудіюванні належить

а) розуміння на слух опису картини

б) розпізнавання нового слова серед відомих

в) аудіювання фонограми тексту

9. До мовленнєвих вправ в аудіюванні належить

а) визначення інтонації прослуханої фрази

б) визначення кількості слів, почутих у фразі

в) розуміння звукового супроводу до кінофільму

10. Найбільш ефективним способом контролю розуміння аудіотексту є

а) переказ тексту рідною або іноземною мовою

б) відповіді на запитання

в) тести

Навчання діалогічного мовлення ІМ

1. До лінгвістичних характеристик діалогічного мовлення відносяться

а) вмотивованість

б) еліптичність

в) ситуативність

г) наявність "готових" фраз

д) наявність заповнювачів пауз

2. Метою навчання діалогічного мовлення в середній школі є вміння

а) брати участь у бесіді у зв'язку з прочитаним, прослуханим чи побаченим

б) робити усні повідомлення

в) інсценувати запропонований текст-діалог

3. У процесі навчання діалогічного мовлення учні повинні оволодіти вміннями

а) розуміти співрозмовника

б) швидко реагувати на його висловлювання

в) робити розгорнуте повідомлення

г) продовжувати діалог

д) користуватися розмовними штампами

4. Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є

а) репліка

б) діалогічна єдність

в) мікродіалог

5. Найбільшу мовленнєву активність має діалогічна єдність а) повідомлення-повідомлення

б) повідомлення-запитання

в) запитання-контрзапитання

г) запитання-відповідь

6. Найлегшим діалогом для оволодіння є

а) діалог-домовленість

б) діалог-розпитування

в) діалог-обмін враженнями

г) діалог-обговорення

7. Жорсткою детермінованістю висловлювань учнів характеризуються вправи

а) на оволодіння діалогічними єдностями

б) на оволодіння мікродіалогами

в) на створення власних діалогів

8. До підготовчих у навчанні діалогічного мовлення належать вправи

а) бесіда у зв'язку з прочитаним

б) розучування діалога-зразка

в) обмін репліками "прохання-порада"

г) складання діалогу за підстановкою таблицею

9. До мовленнєвих у навчанні діалогічного мовлення належать вправи

а) бесіда за запропонованою ситуацією

б) бесіда за природною ситуацією

в) ведення діалогу в опорі на схему

10. Найефективнішим засобом навчання діалогічного мовлення є

а) фонограма діалогу

б) друкований діалог

в) діафільм

Навчання іншомовного монологічного спілкування

1. Характерною рисою монологічного мовлення є

а) використання розмовних штампів та формул

б) неповноскладність реплік

в) повноскладність та розгорнутість

2. Специфічною трудністю монологічного мовлення є

а) логічне зв'язування окремих мовленнєвих зразків

б) переключення з аудіювання на говоріння

в) швидкість відповідей на запитання

3. Вихідною одиницею для навчання монологічного мовлення є

а) окрема фраза

б) понадфразова єдність

в) зв'язний текст

4. Кінцевою метою навчання монологічного мовлення є

а) передача змісту прослуханого або прочитаного тексту

б) зв'язне висловлювання за темою або ситуацією

в) з'єднання окремих мовленнєвих зразків у логічній послідовності

5. Мета навчання монологічного мовлення за темою досягнута, якщо учні вміють висловлюватися

а) в опорі на текст-зразок

б) в опорі на ключові слова

в) без будь-якої опори

6. До повної вербальної опори відноситься

а) структурно-мовленнєва схема

б) логіко-синтаксична схема

в) підстановча таблиця

7. Висловлюванню в монологічній формі навчає вправа на

а) коментування діафільму

б) переказ вивченого тексту

в) з'єднання двох-трьох фраз у логічній послідовності

8. До висловлювання у монологічній формі готує вправа

а) відповіді на запитання вчителя

б) приєднання учнем своєї фрази у логічній послідовності до фрази, яку сказав учитель, диктор або інший учень

в) розповідь про свої літні канікули

9. Найбільш доцільним для навчання монологічного висловлювання на старшому ступені є завдання

а) скажіть, що зображено на малюнку

б) висловіть свою думку про зміст картини та її автора

в) скажіть 3 фрази про зміст картини

10. Обґрунтовувати свою точку зору вчить завдання

а) передай головний зміст спектаклю

б) скажи, які артисти виконували головні ролі

в) поясни товаришам, чому тобі сподобався/не сподобався спектакль (концерт, фільм)

Навчання техніки читання ІМ

1. Головним призначенням читання іноземною мовою є

а) служити засобом оволодіння лексикою та граматикою

б) бути джерелом інформації

в) бути опорою для оволодіння усним мовленням

2. Щоб навчитися читати англійською мовою, необхідно

а) уміти писати англійською мовою

б) знати назви букв англійського алфавіту

в) засвоїти буквено-звукові співвідношення

3. Оволодіння технікою читання є однією з цілей навчання іноземної мови

а) на початковому ступені

б) на середньому ступені

в) на старшому ступені

4. Поряд із зоровим аналізатором обов'язковим при читанні є

а) зоровий аналізатор

б) рукомоторний аналізатор

в) слуховий аналізатор

5. Навички читання рідною мовою впливають на формування аналогічних іншомовних навичок

а) позитивно

б) подвійно

в) негативно

6. Перенос навички читання з рідної мови на іноземну легше здійснюється, якщо починати із слів

а) з голосною у відкритому складі

б) з голосною у закритому складі

в) із сполученням голосних

7. Мінімальною одиницею зорового сприймання у процесі читання є

а) речення

б) слово

в) синтагма

8. Головним компонентом техніки читання є

а) знання вимог програми до техніки читання

б) здогадка про значення слова

в) швидкість зорового сприймання графічних комплексів і правильне їх озвучування

9. Найбільш ефективним методом навчання техніки читання вважається

а) звуковий аналітико-синтетичний метод

б) метод цілих слів

в) алфавітний метод

10. Формування міцної навички техніки читання забезпечується

а) вивченням правил читання

б) великим обсягом вправляння в читанні

в) запам'ятанням звукових образів слів

Навчання читання ІМ

1. Для розвитку мотивації читання важливою є

а) якість текстів

б) якість передтекстових завдань

в) кількість незнайомих слів у тексті

2. Читання - це

а) активна рецептивна діяльність

б) пасивна рецептивна діяльність

в) активна індуктивна діяльність

3. Метою навчання читання у школі є

а) формування навичок читання про себе

б) читання про себе з безпосереднім розумінням змісту прочитаного

в) оволодіння навичками співвідносити букви і звуки

3.Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 70% змісту, є

а) вивчаючим

б) переглядовим

в) ознайомлювальним

5. При навчанні переглядового читання ефективною вправою є

а) переказ тексту

б) визначення основної думки тексту

в) письмовий переклад тексту

6. При навчанні ознайомлювального читання ефективною вправою є

а) знайти в тексті відповіді на вказані запитання

б) знайти в тексті речення з певним граматичним явищем

в) прочитати вказані речення з правильною інтонацією

7. При формуванні умінь вивчаючого читання адекватною вправою є

а) прочитати даний абзац, підкреслити слова з указаним звуком

б) прочитати даний абзац, звертаючи увагу на інтонацію

в) прочитати даний абзац і здогадатись про значення підкреслених слів

8. Кількість незнайомих лексичних одиниць у тексті від ступеня до ступеня

а) збільшується

б) зменшується

в) залишається однаковою

9. Адекватним способом контролю читання як рецептивного виду мовленнєвої діяльності є

а) переказ змісту тексту

б) тест множинного вибору

в) відповіді на запитання

10. Перевірити розуміння тексту можна за допомогою

а) описання кадру фільму

б) складання серії запитань

в) визначення правильних/неправильних тверджень за змістом тексту

Навчання техніки письма та писемного іншомовного мовлення

1. Писемне мовлення є... видом мовленнєвої діяльності

а) продуктивним

б) рецептивним

в) репродуктивним

2. Навчання писемного мовлення передбачає формування в учнів

а) графічних навичок

б) орфографічних навичок

в) умінь висловлюватись у письмовій формі

3. Характерним для початкового ступеня навчання є

а) формування графічних та орфографічних навичок

б) розвиток писемного мовлення як засобу навчання усного мовлення

в) розвиток писемного мовлення як засобу самостійної роботи учнів над мовою

4. Письмо є

а) метою і засобом навчання ІМ

б) засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

в) одночасно метою, засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

5. Письмові контрольні роботи застосовуються з метою перевірки

а) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, писемного висловлювання, читання

б) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, усного висловлювання, читання

в) лише знань мовного матеріалу

6. Вправою для навчання техніки письма є

а) виписування антонімів із запропонованого списку слів

б) списування слів з підкресленням буквосполучення, що передає звук [аі]

в) написання прикметників у вищому ступені

7. Підготовчою вправою до навчання писемного мовлення є

а) письмовий переказ

б) самодиктант (відтворення груп речень, пов'язаних змістом)

в) вибір ключових слів з тексту

8. Мовленнєвою вправою у навчанні писемного мовлення є

а) написання листа зарубіжному другові

б) розширення висловлювання

в) складання плану у формі запитань

9. Творчі письмові вправи (написання оголошення, автобіографії тощо) пропонуються учням на ... ступені

а) початковому

б) середньому

в) старшому

10. Робота над удосконаленням орфографічних навичок проводиться на ... ступенях навчання

а) початковому та середньому

б) середньому і старшому

в) початковому середньому і старшому.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

1. Охарактеризуйте предмет методики навчання іноземних мов як науки, її зв'язок з іншими науками. Розкрийте зміст основних методичних понять, проілюструйте, як вони відображаються в українських та автентичних НМК з іноземної мови для початкової школи. Наведіть приклади використання різних прийомів і методів роботи на різних етапах уроку іноземної мови.
2. Охарактеризуйте чотирикомпонентну мету навчання іноземних мов. Продемонструйте можливості реалізації цілей навчання іноземних мов за допомогою чинної програми або НМК для початкової школи. Розкрийте зміст поняття іншомовної комунікативної компетенції. Сформулюйте практичні, освітні, розвивальні та виховні цілі одного з уроків за підручником для 1-4 класу.
3. Охарактеризуйте основні та допоміжні засоби навчання, вимоги до них та складники навчально-методичного комплексу з іноземної мови. Проаналізуйте підручники для 1-4 класів щодо відповідності вимогам до НМК для початкових класів. Запропонуйте форми роботи з використанням ІКТ на прикладі конкретного уроку.
4. Розкрийте особливості запровадження вивчення іноземної мови з першого класу та обґрунтуйте доцільність раннього початку вивчення іноземної мови. Визначте специфіку організації навчально-виховного процесу та наведіть приклади навчально-методичного забезпечення для учнів початкової школи. Запропонуйте декілька ігрових вправ і ситуацій для навчання учнів 1 класу початкової школи.
5. Охарактеризуйте вправи для формування іншомовної комунікативної компетенції: поняття "вправа", "структура вправи", "класифікація вправ". Проілюструйте, як відображено типологію вправ у сучасних НМК з іноземної мови. Наведіть приклади некомунікативних, рецептивних і

репродуктивних вправ за українськими та автентичними підручниками для 1-4 класів.

6. Розкрийте методику формування іншомовної фонетичної компетенції: мету і зміст навчання фонетики, принципи та основні етапи формування слухо-вимовних навичок. Охарактеризуйте типи вправ для формування фонетичних навичок, проілюструйте відповідь прикладами з підручників іноземної мови. Визначте основні методичні труднощі в роботі з фонетичним матеріалом конкретного уроку, користуючись українським/автентичним підручником.
7. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції в діалогічному мовленні: мету і зміст навчання, етапи формування вмінь діалогічного мовлення, систему вправ для навчання діалогу. Наведіть приклади вправ для навчання діалогічного мовлення на основі діалогу-зразка для учнів 3 класу.
8. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції в монологічному мовленні, мету і зміст навчання, систему вправ для навчання монологічного мовлення.Наведіть приклад використання структурно-мовленнєвої схеми для побудови мікромонологу учнями початкових класів.
9. Розкрийте методику формування іншомовної граматичної компетенції: мету і зміст навчання граматичного матеріалу, етапи ознайомлення з граматичною структурою активного мінімуму, типи і види вправ для їх засвоєння. Опишіть дії вчителя та учнів на етапі ознайомлення з граматичними структурами активного мінімуму. Наведіть приклади вправ, що виконуються на етапі ознайомлення учнів з новою граматичною структурою активного мінімуму. Запропонуйте ситуації для демонстрації функції нової граматичною структури в 2 класі.
10. Розкрийте методику формування іншомовної лексичної компетенції: мету і зміст навчання лексики, поняття "активний" і "пасивний" лексичний мінімум, різні способи семантизації лексичних одиниць. Наведіть способи семантизації нових лексичних одиниць на етапі презентації нового лексичного матеріалу в 3 класі.

11. Охарактеризуйте етапи роботи з лексичним матеріалом, типи і види вправ для засвоєння лексичного мінімуму. Наведіть приклади вправ для формування мовленнєвих лексичних навичок за підручником для 2-ого класу.
12. Розкрийте методику навчання техніки читання: поняття "техніка читання", труднощі навчання, методи навчання техніки читання іноземною мовою, типи і види вправ для навчання техніки читання. Наведіть приклади некомунікативних вправ на впізнавання і розрізнення графем для учнів 1 класу.
13. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції в читанні: мету і зміст навчання читання, особливості навчання різних видів читання. Складіть завдання для контролю розуміння прочитаного тексту за підручником для 4 класу.
14. Розкрийте методику навчання техніки письма: поняття "техніка письма", труднощі навчання, типи і види вправ для навчання графіки та орфографії. Наведіть приклади вправ для навчання каліграфії та орфографії за підручником для 1/2-го класу.
15. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції в письмі: мету і зміст навчання письма як виду мовленнєвої діяльності, систему вправ для навчання письма. Наведіть приклади вправ для навчання написання листа з опорою на графічно-вербальну схему для учнів початкової школи.
16. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції в аудіюванні: мету і зміст навчання, механізми, труднощі аудіювання. Визначте мовні труднощі аудіювання та сплануйте роботу щодо їх попередження на прикладі тексту з підручника для 4 класу початкової школи.
17. Охарактеризуйте основні етапи формування вмінь аудіювання, систему вправ, вимоги до тексту з аудіювання. Наведіть приклади вправ для контролю розуміння аудіотексту за підручником з іноземної мови для початкової школи.

18. Охарактеризуйте урок як основну форму навчально-виховного процесу з іноземної мови. Розкрийте специфіку уроку іноземної мови та типологію уроків.Проаналізуйте конспект уроку з іноземної мови для початкових класів з погляду дотримання вимог до сучасного уроку.
19. Охарактеризуйте структуру уроку іноземної мови. Розкрийте вимоги до сучасного уроку іноземної мови. Зробіть методичний аналіз запропонованого конспектууроку іноземної мови.
20. Розкрийте особливості планування навчально-виховного процесу з іноземної мови: умови успішного планування, види планів, структуру планів. Проаналізуйте Державний стандарт початкової загальної освіти (Іноземні мови). Сплануйте серію уроків в межах однієї теми за конкретним підручником з іноземної мови.
21. Розкрийте мету, зміст і форми позакласної роботи з іноземної мови. Охарактеризуйте тиждень іноземної мови як комплексну форму позакласної роботи. Складіть план тижня іноземної мови в початковій школі. Запропонуйте цікаві заходи, що знайомлять школярів з культурою країни, мова якої вивчається.
22. Розкрийте методику контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності: функції, об’єкти, види і форми. Сформулюйте вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з іноземної мови, критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Розкрийте особливості здійснення контролю в 1 класі. Розробіть завдання контрольної роботи для учнів 3-ого класу.
23. Охарактеризуйте тест як засіб контролю у навчанні іноземних мов: рокрийте зміст поняття "тест", структуру тесту, типи, види тестів і методику використаннятестового контролю. Наведіть приклади тестових завдань для контролю розуміння учнями початкових класів прочитаного або прослуханого тексту.
24. Розкрийте сутність інтенсивного методу навчання іноземних мов: принципи методу активізації, етапи роботи, характерні навчальні прийоми. Складіть

фрагмент уроку для початкової школи на основі принципів інтенсивного навчання іноземних мов.

25. Розкрийте ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови у початковій школі. Наведіть приклади вправ з використанням ІКТ для формування іншомовної комунікативної компетентностіі учнів початкової школи.

КОМПЛЕКСНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
ДО ІСПИТУ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Варіант 1

1.Дайте найоптимальніше визначення системи навчання ІМ

а) будь-яке складне явище до якого входять численні елементи, котрі утворюють повну сукупність завдяки наявності між ними внутрішніх зв'язків;

б) багаторівнева ієрархічна побудова, в межах якої визначається характер взаємодії усіх елементів, що складають систему навчання іноземних мов.

в) будь-яке складне явище до якого входять численні елементи.

2. Основною метою навчання ІМ є

а) виховна мета

б) освітня мета

в) практична мета

г) розвиваюча мета

3. Реалізація комунікативного підходу при навчанні ІМ відбувається

а) завдяки формуванню, іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, шляхом і завдяки здійсненню вчителем іншомовної мовленнєвої діяльності

б) завдяки засвоєння учнями на уроці ІМ мовної компетенції;

в) завдяки перекладацькій діяльності.

4. До змісту навчання ІМ у школі відносять

а) наочні посібники

б) навички та вміння володіння мовленнєвою діяльністю;

в) комунікативність.

5. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивної вправи

а) назвіть усі предмети, що є у класній кімнаті

б) послухайте речення, що виражають прохання та накази; підніміть руку, коли почуєте прохання

в) розкажіть гостям з Великої Британії про бібліотеку вашої школи

6. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до репродуктивної вправи

а) покажіть фото своєї мами (сестри, подруги) товаришу по парті та опишіть її зовнішність

б) послухайте лист, який я одержала від своєї подруги з Великої Британії; зверніть увагу, скількох членів сім'ї вона згадує

в) я скажу вам, що я хочу купити в універмазі, а ви скажіть мені, що ви хочете купити там

7. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до продуктивної вправи

а) поясніть іноземцю, як пройти від головпоштамту до міськради

б) послухайте, що робить Оленка, і спитайте, чи робить її брат те ж саме

в) дайте відповіді на альтернативні запитання

8. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивно-репродуктивної вправи

а) розкажіть, що звичайно роблять і чого не роблять учні вранці

б) послухайте опис погоди і визначте номер малюнка, який відповідає описові

в) послухайте, що робила Оленка та її товариші на уроці англійської мови; скажіть, що й ви робили те ж саме

9. Основною функцією контролю є

а) оціночна

б) розвиваюча

в) функція зворотного зв'язку

10. Контроль має бути

а) об'єктивним і систематичним

б) репрезентативним і рубіжним

в) об'єктивним та індивідуальним

11. За формою організації контроль може бути

а) усним, письмовим

б) індивідуальним, груповим, фронтальним

в) поточним, рубіжним, підсумковим

12. Об'єктами контролю є

а) мовленнєві навички та вміння

б) лінгвістична та комунікативна компетенції

в) тексти для читання та аудіювання

13. Участь у позакласній роботі є

а) обов'язковою для всіх учнів

б) обов'язковою для кращих учнів

в) добровільною

14. Позакласна робота з ІМ проводиться

а) за спеціальною програмою

б) за планом методичного об'єднання вчителів ІМ

в) без будь-якого плану

15. Основна мета позакласної роботи з ІМ полягає

а) в подальшому удосконаленні практичного володіння учнями іноземною мовою

б) в розвитку особистості учня

в) в естетичному вихованні учнів

16. Визначальною рисою позакласної роботи з ІМ е

а) навчання видів мовленнєвої діяльності

б) використання іноземної мови як засобу спілкування

в) формування творчих стосунків між учнями та вчителями

17. Метою навчання вимови в середній школі є

а) ознайомлення учнів із звуками англійської мови

б) формування слуховимовних навичок мовлення

в) ознайомлення з інтонаційними моделями англійської мови

18. Основним методом навчання вимови у середній школі вважається

а) імітативний

б) аналітико-імітативний

в) аналітичний

19. Імітація без пояснення артикуляції використовується для навчання звуків, що

а) максимально наближені до звуків рідної мови ,

б) схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками

в) відсутні в рідній мові

20. Перше ознайомлення з новим фонетичним явищем має відбуватися

а) в окремих словах

б) ізольовано

в) у звуковому тексті

21. До лексичного шкільного мінімуму входить

а) активний і потенціальний словник

б) активний і пасивний словник

в) активний, пасивний і потенціальний словник

22. Реальний словник учня утворюють

а) пасивний та активний словниковий запас

б) активний та потенціальний запас

в) потенціальний та пасивний запас

23. Пред'являти нові ЛО, що належать до активного лексичного мінімуму, доцільно:

а) в ситуації мовлення

б) в писемному мікротексті

в) ізольовано

24. Формуванню навички розуміння похідних слів при читанні сприятиме вправа

а) на підстановку ЛО у зразок мовлення

б) на групування ЛО згідно з їх афіксами

в) на парафраз

25. Завданням навчання граматики у школі є

а) дати учням систематичні знання з граматики ЇМ

б) сформувати лише репродуктивні граматичні навички

в) сформувати репродуктивні й рецептивні граматичні навички

26. У середній загальноосвітній школі вивчають

а) усі граматичні явища даної ЇМ

б) граматичні явища, відібрані до шкільного граматичного мінімуму

в) граматичні явища, які зустрічаються в текстах

27. До активного граматичного мінімуму (АГМ) входять

а) граматичні явища, що їх необхідно розпізнавати і розуміти в текстах при читанні

б) граматичні явища, які учень має вживати в говорінні і письмі та розуміти при читанні та аудіюванні

в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні

28. До репродуктивної граматичної навички входить операція з

а) вживання граматичної структури у відповідності до ситуації мовлення

б) розпізнавання граматичної структури

в) сприйняття граматичної структури

29. Аудіювання – це

а) продуктивна діяльність

б) рецептивна діяльність

в) репродуктивна діяльність

30. Аудіювання пов'язане з

а) говорінням

б) читанням

в) з усіма видами мовленнєвої діяльності

31. Аудіювання є

а) метою навчання ІМ

б) ефективним засобом навчання ІМ

в) одночасно і метою, і засобом навчання ІМ

32. У середній школі навчають аудіювання

а) з повним розумінням та розумінням основного змісту

б) з вибірковим розумінням

в) із загальним розумінням

33. Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є

а) репліка

б) діалогічна єдність

в) мікродіалог

34. Найбільшу мовленнєву активність має діалогічна єдність а) повідомлення-повідомлення

б) повідомлення-запитання

в) запитання-контрзапитання

г) запитання-відповідь

35. Найлегшим діалогом для оволодіння є

а) діалог-домовленість

б) діалог-розпитування

в) діалог-обмін враженнями

г) діалог-обговорення

36. Жорсткою детермінованістю висловлювань учнів характеризуються вправи

а) на оволодіння діалогічними єдностями

б) на оволодіння мікродіалогами

в) на створення власних діалогів

37. Характерною рисою монологічного мовлення є

а) використання розмовних штампів та формул

б) неповноскладність реплік

в) повноскладність та розгорнутість

38. Специфічною трудністю монологічного мовлення є

а) логічне зв'язування окремих мовленнєвих зразків

б) переключення з аудіювання на говоріння

в) швидкість відповідей на запитання

39. Вихідною одиницею для навчання монологічного мовлення є

а) окрема фраза

б) понадфразова єдність

в) зв'язний текст

40. Кінцевою метою навчання монологічного мовлення є

а) передача змісту прослуханого або прочитаного тексту

б) зв'язне висловлювання за темою або ситуацією

в) з'єднання окремих мовленнєвих зразків у логічній послідовності

41. Для розвитку мотивації читання важливою є

а) якість текстів

б) якість передтекстових завдань

в) кількість незнайомих слів у тексті

42. Читання - це

а) активна рецептивна діяльність

б) пасивна рецептивна діяльність

в) активна індуктивна діяльність

43. Метою навчання читання у школі є

а) формування навичок читання про себе

б) читання про себе з безпосереднім розумінням змісту прочитаного

в) оволодіння навичками співвідносити букви і звуки

44.Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 70% змісту, є

а) вивчаючим

б) переглядовим

в) ознайомлювальним

45. Писемне мовлення є... видом мовленнєвої діяльності

а) продуктивним

б) рецептивним

в) репродуктивним

46. Навчання писемного мовлення передбачає формування в учнів

а) графічних навичок

б) орфографічних навичок

в) умінь висловлюватись у письмовій формі

47. Характерним для початкового ступеня навчання є

а) формування графічних та орфографічних навичок

б) розвиток писемного мовлення як засобу навчання усного мовлення

в) розвиток писемного мовлення як засобу самостійної роботи учнів над мовою

48. Письмо є

а) метою і засобом навчання ІМ

б) засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

в) одночасно метою, засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

49. Письмові контрольні роботи застосовуються з метою перевірки

а) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, писемного висловлювання, читання

б) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, усного висловлювання, читання

в) лише знань мовного матеріалу

50. Вправою для навчання техніки письма є

а) виписування антонімів із запропонованого списку слів

б) списування слів з підкресленням буквосполучення, що передає звук [аі]

в) написання прикметників у вищому ступені

Варіант 2

1. Вправою для навчання техніки письма є

а) виписування антонімів із запропонованого списку слів

б) списування слів з підкресленням буквосполучення, що передає звук [аі]

в) написання прикметників у вищому ступені

2. Письмові контрольні роботи застосовуються з метою перевірки

а) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, писемного висловлювання, читання

б) знань мовного матеріалу, умінь аудіювання, усного висловлювання, читання

в) лише знань мовного матеріалу

3. Письмо є

а) метою і засобом навчання ІМ

б) засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

в) одночасно метою, засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь

4. Характерним для початкового ступеня навчання є

а) формування графічних та орфографічних навичок

б) розвиток писемного мовлення як засобу навчання усного мовлення

в) розвиток писемного мовлення як засобу самостійної роботи учнів над мовою

5. Навчання писемного мовлення передбачає формування в учнів

а) графічних навичок

б) орфографічних навичок

в) умінь висловлюватись у письмовій формі

6. Писемне мовлення є... видом мовленнєвої діяльності

а) продуктивним

б) рецептивним

в) репродуктивним

7.Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 70% змісту, є

а) вивчаючим

б) переглядовим

в) ознайомлювальним

8. Метою навчання читання у школі є

а) формування навичок читання про себе

б) читання про себе з безпосереднім розумінням змісту прочитаного

в) оволодіння навичками співвідносити букви і звуки

9. Читання - це

а) активна рецептивна діяльність

б) пасивна рецептивна діяльність

в) активна індуктивна діяльність

10. Для розвитку мотивації читання важливою є

а) якість текстів

б) якість передтекстових завдань

в) кількість незнайомих слів у тексті

11. Кінцевою метою навчання монологічного мовлення є

а) передача змісту прослуханого або прочитаного тексту

б) зв'язне висловлювання за темою або ситуацією

в) з'єднання окремих мовленнєвих зразків у логічній послідовності

12. Вихідною одиницею для навчання монологічного мовлення є

а) окрема фраза

б) понадфразова єдність

в) зв'язний текст

13. Специфічною трудністю монологічного мовлення є

а) логічне зв'язування окремих мовленнєвих зразків

б) переключення з аудіювання на говоріння

в) швидкість відповідей на запитання

14. Характерною рисою монологічного мовлення є

а) використання розмовних штампів та формул

б) неповноскладність реплік

в) повноскладність та розгорнутість

15. Жорсткою детермінованістю висловлювань учнів характеризуються вправи

а) на оволодіння діалогічними єдностями

б) на оволодіння мікродіалогами

в) на створення власних діалогів

16. Найлегшим діалогом для оволодіння є

а) діалог-домовленість

б) діалог-розпитування

в) діалог-обмін враженнями

г) діалог-обговорення

17. Найбільшу мовленнєву активність має діалогічна єдність

а) повідомлення-повідомлення

б) повідомлення-запитання

в) запитання-контрзапитання

г) запитання-відповідь

18. Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є

а) репліка

б) діалогічна єдність

в) мікродіалог

19. У середній школі навчають аудіювання

а) з повним розумінням та розумінням основного змісту

б) з вибірковим розумінням

в) із загальним розумінням

20. Аудіювання є

а) метою навчання ІМ

б) ефективним засобом навчання ІМ

в) одночасно і метою, і засобом навчання ІМ

21. Аудіювання пов'язане з

а) говорінням

б) читанням

в) з усіма видами мовленнєвої діяльності

22. Аудіювання – це

а) продуктивна діяльність

б) рецептивна діяльність

в) репродуктивна діяльність

23. До репродуктивної граматичної навички входить операція з

а) вживання граматичної структури у відповідності до ситуації мовлення

б) розпізнавання граматичної структури

в) сприйняття граматичної структури

24. До активного граматичного мінімуму (АГМ) входять

а) граматичні явища, що їх необхідно розпізнавати і розуміти в текстах при читанні

б) граматичні явища, які учень має вживати в говорінні і письмі та розуміти при читанні та аудіюванні

в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні

25. У середній загальноосвітній школі вивчають

а) усі граматичні явища даної ЇМ

б) граматичні явища, відібрані до шкільного граматичного мінімуму

в) граматичні явища, які зустрічаються в текстах

26. Завданням навчання граматики у школі є

а) дати учням систематичні знання з граматики ЇМ

б) сформувати лише репродуктивні граматичні навички

в) сформувати репродуктивні й рецептивні граматичні навички

27. Формуванню навички розуміння похідних слів при читанні сприятиме вправа

а) на підстановку ЛО у зразок мовлення

б) на групування ЛО згідно з їх афіксами

в) на парафраз

28. Пред'являти нові ЛО, що належать до активного лексичного мінімуму, доцільно:

а) в ситуації мовлення

б) в писемному мікротексті

в) ізольовано

29. Реальний словник учня утворюють

а) пасивний та активний словниковий запас

б) активний та потенціальний запас

в) потенціальний та пасивний запас

30. До лексичного шкільного мінімуму входить

а) активний і потенціальний словник

б) активний і пасивний словник

в) активний, пасивний і потенціальний словник

31. Перше ознайомлення з новим фонетичним явищем має відбуватися

а) в окремих словах

б) ізольовано

в) у звуковому тексті

32. Імітація без пояснення артикуляції використовується для навчання звуків, що

а) максимально наближені до звуків рідної мови ,

б) схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками

в) відсутні в рідній мові

33. Основним методом навчання вимови у середній школі вважається

а) імітативний

б) аналітико-імітативний

в) аналітичний

34. Метою навчання вимови в середній школі є

а) ознайомлення учнів із звуками англійської мови

б) формування слуховимовних навичок мовлення

в) ознайомлення з інтонаційними моделями англійської мови

35. Визначальною рисою позакласної роботи з ІМ е

а) навчання видів мовленнєвої діяльності

б) використання іноземної мови як засобу спілкування

в) формування творчих стосунків між учнями та вчителями

36. Основна мета позакласної роботи з ІМ полягає

а) в подальшому удосконаленні практичного володіння учнями іноземною мовою

б) в розвитку особистості учня

в) в естетичному вихованні учнів

37. Позакласна робота з ІМ проводиться

а) за спеціальною програмою

б) за планом методичного об'єднання вчителів ІМ

в) без будь-якого плану

38. Участь у позакласній роботі є

а) обов'язковою для всіх учнів

б) обов'язковою для кращих учнів

в) добровільною

39. Об'єктами контролю є

а) мовленнєві навички та вміння

б) лінгвістична та комунікативна компетенції

в) тексти для читання та аудіювання

40. За формою організації контроль може бути

а) усним, письмовим

б) індивідуальним, груповим, фронтальним

в) поточним, рубіжним, підсумковим

41. Контроль має бути

а) об'єктивним і систематичним

б) репрезентативним і рубіжним

в) об'єктивним та індивідуальним

42. Основною функцією контролю є

а) оціночна

б) розвиваюча

в) функція зворотного зв'язку

43. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивно-репродуктивної вправи

а) розкажіть, що звичайно роблять і чого не роблять учні вранці

б) послухайте опис погоди і визначте номер малюнка, який відповідає описові

в) послухайте, що робила Оленка та її товариші на уроці англійської мови; скажіть, що й ви робили те ж саме

44. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до продуктивної вправи

а) поясніть іноземцю, як пройти від головпоштамту до міськради

б) послухайте, що робить Оленка, і спитайте, чи робить її брат те ж саме

в) дайте відповіді на альтернативні запитання

45. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до репродуктивної вправи

а) покажіть фото своєї мами (сестри, подруги) товаришу по парті та опишіть її зовнішність

б) послухайте лист, який я одержала від своєї подруги з Великої Британії; зверніть увагу, скількох членів сім'ї вона згадує

в) я скажу вам, що я хочу купити в універмазі, а ви скажіть мені, що ви хочете купити там

46. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивної вправи

а) назвіть усі предмети, що є у класній кімнаті

б) послухайте речення, що виражають прохання та накази; підніміть руку, коли почуєте прохання

в) розкажіть гостям з Великої Британії про бібліотеку вашої школи

47. До змісту навчання ІМ у школі відносять

а) наочні посібники

б) навички та вміння володіння мовленнєвою діяльністю;

в) комунікативність.

48. Реалізація комунікативного підходу при навчанні ІМ відбувається

а) завдяки формуванню, іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, шляхом і завдяки здійсненню вчителем іншомовної мовленнєвої діяльності

б) завдяки засвоєння учнями на уроці ІМ мовної компетенції;

в) завдяки перекладацькій діяльності.

49. Основною метою навчання ІМ є

а) виховна мета

б) освітня мета

в) практична мета

г) розвиваюча мета

50.Дайте найоптимальніше визначення системи навчання ІМ

а) будь-яке складне явище до якого входять численні елементи, котрі утворюють повну сукупність завдяки наявності між ними внутрішніх зв’язків;

б) багаторівнева ієрархічна побудова, в межах якої визначається характер взаємодії усіх елементів, що складають систему навчання іноземних мов.

в) будь-яке складне явище до якого входять численні елементи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

60. Бабін Н.М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів: Дис... докт. пед. наук: 13.00.0L- К.: Ін-т педагогіки, 1998.- 380 с.
61. Белоцерковская Н.В. Развитие самостоятельной деятельности младших школьников при формировании иноязычной речи (при углубленном обучении английскому языїку): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01.- Якутск: Якут, гос. ун-т им. М.К.Аммосова, 2000.-18 с.
62. Бігич О.Б. Комунікативний розвиток молодшого школяра у сфері рідної мови ' Мова, освіта, культура: наукові парадигми і сучасний світ: Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ Linguapax-УШ. Філологія. Педагогіка. Психологія. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2002.- Вип. 6.- С. 391-396.
63. Волков Б. Психология младшего школьника. - М: Пед. общ. России, 2002.- 128 с.
64. Дручкив Н.Ю., Паршикова Е.А. Развиваюший аспект коммуникативно-игровой методики обучения иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 28-32.
65. Европейский языковой портфель. Знакомство с языком (для детей 6-10 лет) / Н.Д.Гальскова, З.Н.Никитенко / Под ред. ММАбовьяна, К.М.Ирисхановой.- М.: МГЛУ, 2003.- 42 с.
66. Квасова О.Г. Музыкальные и подвижные игры для обучения английскому языку на начальном этапе (І-Ш классы) средней общеобразовательной школы // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 15-17.
67. Коломінова О.О. Методика формування соціокультурної компетенції учнів молодшого шкільного віку в процесі навчання усного англомовного спілкування: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02.- К., 1999.-16 с.
68. Коломінова О.О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 2.- С. 34-37.

69. Кулиш В.Г. Курс лекций по методике преподавания английского языка в начальной школе для педагогических училищ и колледжей: Учеб.-метод. пособие.- Донеидс: Юго-Восток, 1999.-169 с.
70. Мальченко А.А., Любимова З.А., Окнинская Т.В. Английский язык для учителей начальной школы.- Тула: Интербумага, 1995.- 143 с.
71. Матюхина М.В. Мотивация учення младших школьников: Автореф. дис... докт. психол. наук: 19.00.07.- М, 1986.- ЗО с.
72. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. - К.: Ленвіт, 2002.- 320 с.
73. Мир детства: Младший школьник / Под ред. А.Г.Хрипковой.- М.: Педагогика, 1988.- 272 с.
74. Молодший шкільний вік // Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В.Скрипченко та ін. - К.: Просвіта, 2001.- С. 114-174.
75. Овчинникова И.Г. и др. Лексикон младшего школьника (характеристика лексического компонента языковой компетенции).- Пермь: Изд-во Перм, ун-та, 2000.- 312 с.
76. Паршикова Е.А. Метод "storytelling" в обучении иностранным языкам в начальной школе // Іноземні мови. - 2003.- № 2.- С. 38-41.
77. Паршикова Е.А. О некоторых особенностях организации коммуникативно-игрового обучения иностранному языку в начальной школе в условиях «кризиса 7 лет» // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 38-42.
78. Паршикова Е.А. Современные тенденции в развитии методики раннего обучения иностранному языку в Европе // Іноземні мови. - 2000.- № 2.- С. 41-44.
79. Педагогическая практика в начальной школе.- М.: Академия, 2000.- 272 с.
80. Подласый И.П. Педагогика начальной школьг. Учеб. пособие.- М.: Владос, 2001.-400 с.
81. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на чачальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и институтов педвузов.- 2-е изд., дораб.- М.: Просвещение, 1998.- 232 с.

82. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях: Пособие для учителей и студентов пед. вузов.- 3-є изд.- М.: Просвещение, 2000.- 232 с.
83. Роман С.В., Коломінова О.О. Виховний потенціал предмета „англійська мова'* у початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- № 4.- С. 52-56.
84. Роман С.В., Коломінова О.О. Психологічні основи навчання іноземної мови в початковій школі // Іноземні мови. - 2002.- *№.* 1.- С. 35-38.
85. Роман С.В. Розвиваючий аспект раннього шкільного навчання англійської мови // Іноземні мови. - 2002.- № 3.- С. 31-34.
86. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для ст-тів пед. ф-тів.- К.:Ґенеза, 1999.-368 с.
87. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. - К.: Магістр S, 1997.- 256 с.
88. Филатов В.М., Филатова Г.Е. Теория и практика раннего обучения иностранным языкам: Учебное пособие для педколледжей и языковых педвузов.-Ростов н/Дону: АНИОН, 1999.- 384 с.
89. Gemgross G., Puchta H. Teaching foreign languages in primary schools // Іноземні мови. - 2001.- № 4.- С. 48**.**

Допоміжна література

1. Бабкина Н.В. Радость познания. Программа знаний по развитию познавательной деятельности младших школьников: Книга для учителей.- М.: Аркти, 2000.- 78 с.
2. Бігич О.Б. Професійні методичні вміння вчителя іноземної мови в початковій школі // Іноземні мови. -1999.- № 1.- С. 39-42.
3. Бігич ОБ. Професійно методична підготовка студентів до роботи з молодшими школярами в курсі професійно-вибіркової дисципліни „Методика навчання англійської мови в початковій школі" // Іноземні мови. - 1999.- № 2.- С. 50-52.

4. Бігич О.Б. Способи контролю розуміння почутого/прочитаного англомовного повідомлення молодшими школярами // Іноземні мови. - 2001.- № 2.- С. 42-44.
5. Бігич О.Б. Сторінка студента-дослідника // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 70-72.
6. Бігич О.Б. Удосконалення професійних умінь майбутніх учителів англійської мови в курсі професійно-вибіркової дисципліни „Методика навчання англійської мови в початковій школі" // Іноземні мови. -1998.- № 4.- С. 52-54.
7. Бігич О.Б. Чинні вітчизняні навчально-методичні комплекси та навчальні посібники з англійської мови для початкової школи // Іноземні мови. - 2001.- № 3.- С. 44-48.
8. Білоконна Н.І. Формування інтелектуальних умінь молодших школярів у процесі навчання: Дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- Кривий Ріг: КДПУ, 1999.- 175 с.
9. Валкер Д. Тренинг разрешения конфликта (для начальной школьї).- СПб.: Речь, 2001.-128 с.
10. Вяхирева Е.А. Развитие творческого мышления младших школьников: Монография / Под ред. Вяткина Л.Г. - Балашов: Издатель Николаев, 2000.- 116 с.
11. Гергель А.Ф. Педагогічні умови ефективності навчання іноземних мов на початковому етапі в середній школі (на матеріалі англійської мови): Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- К., 1994.- 21 с.
12. Гладкина И.В. Creative impulse in games and discussions: Методический комплект для преподавателей английского язьїка педколледжей и языковых вузов.- Ростов н/Дону: АНИОН, 1997- 232 с.
13. Гузенко Н.А. Формування мотивації навчання молодших школярів в умовах особистісно орієнтованої освіти: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09.- Луцьк, 2002.-21 с.
14. Долгополова Л.М. Формирование и развитие творческих способностей младших школьников на основе межпредметной интеграции: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- М.: Моск. пед. ун-т, 2001.- 18 с.

15. Дорошенко М.І. Психологічні особливості розуміння слова першокласниками в структурі усного мовлення: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07.-К.: Ін-т психології, 2001.-16 с.
16. Евсеева Е.Ю. Мотивационное обеспечение личностно-ориентировочного обучения первоклассника: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- Ростов н/Д: Рос. гос. пед. ун-т, 2001.- 22 с.
17. Зинова Т.В. Динамика развития самооценки в младшем школьном возрасте: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07.- М.: МГУ им. М.В.Ломоносова, 2002.- 23 с.
18. Казарцева О.М. Культура речевого общения: теория и практика обучения: Уч. пособие для ст-тов пед. уч. заведений по спец. № 031200 «Педагогика и методика начального обучения».- 2-е изд.- М.: Флинта, Наука, 1999- 496 с.
19. Каневская Ж.О. Педагогические условия формирования культури учебной деятельности младших школьников: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- Ставрополь: Ставроп. гос. ун-т, 2002.- 22 с.
20. Карпюк О. Д. Підручник з англійської мови для 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Тернопіль: Видавництво «Астон», 2012. – 104 с.
21. Карпюк О. Д. Підручник з англійської мови для 2 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Тернопіль: Видавництво «Астон», 2012. – 136 с.
22. Карпюк О. Д. Підручник з англійської мови для 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Тернопіль: Видавництво «Лібра Терра», 2015. – 200 с.
23. Карпюк О. Д. Підручник з англійської мови для 4 класу.
24. Корякина М.И. Формирование основ межкультурного общения младших школьников средствами народних сказок: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.-Якутск: Якутский гос. ун-т им. М.К.Аммосова, 2002.- 21 с.
25. Кутейникова Е.Е. Педагогическая поддержка социализации младших школьников: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01.- СПб.: С-Петерб. гос. ун-т , 2002.- 23 с.

26. Матюшина М.В. Мотивация учення младших школьников: Автореф. дис... докт. психол. наук: 19.00.07.- М., 1986.- ЗО с.
27. Метьолкіна М.М. Конструювання з паперу в освітньому процесі з англійської мови в 1-му класі // Рідна школа. - 2002.- №.8-9.- С. 38-40.
28. Муссалитина Е.В. Развитие интеллекта и творческих способностей младших школьников: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07.-М.: МГПУ, 2001.- 18 с.
29. Начальная школа на рубеже веков: М-льї межвуз. науч. конференции, посвященной 25-летию ф-та начальних классов ПГПУ им. В.Г.Белинского.- Пенза, 2000.
30. Овчарова Р.В. Практическая психология в начальной школе.- М.: ТЦ «Сфера», 1996.- 240 с.
31. Огородникова Л.А. Развитие мнемических способностей младших школьников: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07.-Ярославль: Яросл. гос. пед. ин-тим. К.Д.УШИНСКОГО, 2002.- 19 с.
32. Онисюк О.А. Психологічні особливості особистішого розвитку молодшого школяра: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07.- К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова, 2001.- 20 с.
33. Остапенко К.К. Проблеми организации учебного материала в курсе иностранного (английского) язика для младших школьников // Обучение иностранннм язикам в школе и вузе: Метод, пособие.- СПб: КАРО, 2001.- С. 20-36.
34. Петренко О.П. У пошуках творчих ідей для навчання англійської мови у початковій школі // Іноземні мови. - 2000.- № 4.- С. 38-42.
35. Подготовка будущих учителей начальной школи к внеклассной работе: Межвуз. сб. науч. тр.- Чита: ЧПИ, 1990.-120 с.

Інформаційні ресурси

1. What is the Communicative Approach? / [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.escp.org/approach.html#anchor/.

2. . Електронні бібліотеки: http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://nbuv.gov.ua/

ГЛОСАРІЙ ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Автоматизація - перетворення свідомих дій при багаторазовому їхньому повторенні в автоматичні (здійснюються без участі свідомості).

Автоматизація навчання – впровадження в навчальний процес автоматичних пристроїв (насамперед комп'ютерів), яким передається частина навчальних функцій.

Адекватність вправи означає відповідність якості вправи до мети та умов її досягнення.

Активізація процесу навчання – вдосконалення методів і організаційних форм навчальної роботи.

Активне володіння мовою – володіння всіма видами мовленнєвої діяльності на іноземній мові і в першу чергу говорінням.

Активність – один з дидактичних принципів, який передбачає активне засвоєння знань, формування навичок і умінь, а також активну участь учнів на заняттях.

Активний граматичний мінімум – граматичні явища, які учні повинні вживати в процесі говоріння та писемного мовлення.

Аналіз уроку – розбір навчального заняття загалом і окремих його сторін.

Аспектно-комплексне навчання – напрямок у викладанні іноземної мови, при якому в рамках практичного курсу виділяються окремі аспекти навчання, що представляють різні рівні мови (фонетичний, лексичний, граматичний), різні дисципліни при комплексному навчанні в цілому.

Аудіовізуальні засоби навчання – технічні навчальні посібники, призначені для створення іншомовного середовища та стимулювання мовленнєвої діяльності учнів; при їх використанні інформація надходить по слуховому і зоровому каналах послідовно або синхронно.

Аудіювання - це рецептивний вид мовленнєвої діяльності, що являє собою одночасне сприйняття і розуміння мови на слух.

Адитивні (слухові) навички передбачають дії і операції по впізнаванню і розрізненню окремих фонем, слів, смислових синтагм, пропозицій і т. д.

Автентичні матеріали - тексти та інші матеріали (газети, карти, розклад руху транспорту, театральні квитки, рекламні оголошення тощо), створені в країні мови, що вивчається, застосовуються в навчальному процесі, орієнтованому на комунікативний підхід до навчання ІМ поза мовного середовища.

Вид вправ – серія вправ, спрямована на відпрацювання різних дій і операцій з мовним і мовленнєвим матеріалом.

Вимовні навички – уміння правильно артикулювати звуки та поєднувати їх у словах, словосполученнях, реченнях. Останнє вимагає і правильного наголосу, паузации та інтонування.

Вправа – це спеціально організоване багаторазове виконання мовних (мовленнєвих) операцій або дій з метою формування або вдосконалення мовних навичок і умінь.

Вторинна мовна особистість – сукупність здібностей/готовностей людини до «відтворення» мовних вчинків в умовах автентичного спілкування з представниками інших культур.

Державний освітній стандарт - нормативний документ, що визначає обов'язковий мінімум вимог до освіти і змісту навчання; описує цілі і завдання навчання, включає в себе перелік умінь і навичок, встановлює максимальний обсяг навчальної навантаження учнів.

Діалогічна мова - процес безпосереднього мовного спілкування, що характеризується почерговим змінюванням реплік двох або більше осіб.

Завдання уроку – конкретизація мети навчання стосовно даного етапу уроку і умов навчання.

Зміст навчання - сукупність того, що учні повинні засвоїти, щоб якість і рівень їхнього володіння мовою відповідали завданням даного навчального закладу

Засоби навчання – знаряддя навчального процесу, за допомогою яких більш успішно і за короткий час досягаються поставлені цілі. До засобів навчання належать: підручник, робочий зошит, магнітофон, картки тощо.

Іноземна мова - мова, яка вивчається поза умов її природного існування, тобто в навчальному процесі, яка не вживається поряд з першою (рідною) у

повсякденній комунікації, в той час як друга мова є мова, яка поряд з першою (рідною) служить іншим засобом спілкування і засвоюється зазвичай в соціальному оточенні, де вона є реальним засобом спілкування.

Іншомовна культура є та частина загальної культури людства, якою учень може оволодіти в процесі комунікативної іншомовної освіти в пізнавальному (культурологічному), розвиваючому (психологічному), виховному (педагогічному) і навчально-соціальному аспектах.

Календарний план – приблизний план роботи вчителя з предмета на рік, що передбачає кількість годин, предметно-методичний зміст спілкування, обсяг мовного матеріалу, приблизний рівень розвитку мовних навичок і умінь.

Комунікант – учасник комунікації; відправник-одержувач інформації.

Комунікативний підхід передбачає використання вивченого граматичного матеріалу з початкових стадій навчання в природних для спілкування цілях та функціях або максимально наближених до них.

Компетентність – відповідність пропонованим вимогам, встановленим критеріям та стандартам у відповідних сферах діяльності і при вирішенні певного типу завдань, володіння необхідними активними знаннями, здатність впевнено досягати результатів і володіти ситуацією.

Культура спілкування – це знання правил мовної міжособистісної взаємодії і вміння користуватися ними у своєй мовній поведінці.

Лексичні одиниці – окремі слова і стійкі словосполучення, які характеризуються єдністю значення і потребують самостійних зусиль для їх засвоєння в мовленні.

Лексичний мінімум – обсяг мовних засобів, що є максимальним з погляду можливостей учня і відведеного часу і мінімальним з погляду всієї системи мови, тобто ще не руйнує її, і що дозволяє використовувати мову як засіб спілкування.

Лексичний навик — це здатність здійснювати адекватну мовленнєвій задачі синтезовану дію за викликом лексичної одиниці та її правильне поєднання з іншими, що здійснюється у навичкових параметрах і забезпечує ситуативне

використання даної лексичної одиниці в якості однієї з умов мовленнєвої діяльності

Лінгвістична компетенція – це здатність розуміти (продукувати) необмежену кількість правильних у мовному відношенні речень за допомогою засвоєних мовних знаків і правил їх з'єднання.

Мета уроку – заздалегідь запланований результат діяльності, що досягається за допомогою певного набору методів, прийомів і засобів навчання.

Метод (у вузькому значенні слова) – спосіб спільної діяльності вчителя і учнів задля досягнення поставленої мети (ознайомлення, тренування, застосування).

Метод (у широкому значенні слова) – генеральна стратегія навчання в певний історичний період (переведення, прямий, аудіовізуальний...).

Метод навчання – базисна категорія методики, розуміння якої робить істотний вплив на трактування інших термінів і понять.

Методичний аналіз уроку – вид аналізу, орієнтований на оцінку структури і змісту уроку, технології його проведення, ефективності вирішення навчально-методичних завдань.

Методичне забезпечення уроку ІМ – сукупність наукових положень, що визначають його особливості, структуру, логіку, види та прийоми роботи.

Міжкультурна комунікація – це сукупність специфічних процесів взаємодії партнерів по спілкуванню, що належать до різних культур і мов, усвідомлюють той факт, що кожен з них є «іншим», і розуміють якусь «чужорідність», свого партнера по спілкуванню.

Мовленнєва діяльність – реалізація суспільно-комунікативної діяльності людей у процесі їх вербального спілкування.

Мовні вправи – тип вправ, який використовують для розвитку вмінь говоріння, сприйняття мови на слух, читання і письма.

Мова письмова – вербальне (словесне) спілкування за допомогою письмових текстів; може бути відстроченою і безпосередньою; відрізняється від мови усної не тільки тим, що використовує графіку, але і в граматичному

(насамперед синтаксичному) і стилістичному відношеннях.

Мовні вправи – тип вправ, що передбачають аналіз і тренування мовних явищ поза умов мовленнєвої комунікації.

Монологічне мовлення визначається як мова однієї особи, звернене до однієї особи або групи слухачів (співрозмовників) з метою в більш чи менш розгорненій формі передати інформацію, висловити свої думки, наміри, дати оцінку подіям і явищам, впливати на слухачів шляхом переконання або спонукання їх до дій.

Мотивація – сукупність різних збудників (потреб, мотивів, почуттів, бажань, інтересів тощо), що стимулює людину до вчинення будь-які дії, включеної в обумовлену цією мотивацією діяльність.

Мультимедіа – сукупність різних типів інформації — тексту, мови, музики, кольорових і чорно-білих діапозитивів, а також мультиплікаційних фільмів.

Навички - автоматизовані компоненти свідомо виконуваної діяльності, які утворюються шляхом вправи, тренування.

Навчальна програма - робочий документ навчального закладу; є невід'ємною частиною навчального плану як освітньої програми.

Навчальний план - документ, що визначає склад навчальних предметів, які вивчаються в даному навчальному закладі, розподіл за роками навчання, кількість часу, що відводиться на кожний навчальний предмет, і в зв'язку з цим, структуру навчального року.

Навчальний предмет – педагогічно адаптована система знань і умінь, з якоїнебудь окремої галузі дійсності й відповідної їй діяльності по засвоєнню тавикористанню цих знань і вмінь.

План-конспект уроку – план, що визначає цілі і завдання одного уроку, його зміст, організаційні форми, способи контролю і самоконтролю.

Підхід – найбільш загальна вихідна ідея, концептуальна, особистісноорієнтована позиція (гуманістичний, комунікативний).

Підхід до навчання – реалізація провідної, домінуючої ідеї навчання на практиці у вигляді певної стратегії і з допомогою того чи іншого методу навчання.

Прийом навчання – методично певна дія вчителя, спрямована на вирішення конкретної задачі.

Принципи навчання – основні положення, що визначають характер процесу навчання, які формулюються на основі обраного напрямку та відповідних цьому напрямі підходів. Чітко сформульовані принципи навчання допомагають вирішити питання про те, як зміст навчання відбирати, які матеріали і прийоми використовувати.

Природне мовна середовище – сукупність мовних і немовних умов, які відображають побут, історію, культуру і традиції носіїв мови у фактах мови.

Проект – це самостійно планована і реалізована школярами робота, в якій мовне спілкування вплетено в інтелектуально-емоційний контекст іншої діяльності.

Рецептивні лексичні навички – навички впізнавання і розуміння при сприйнятті на слух або при читанні лексичних явищ (структури і його вживання). Ці навички можуть бути сформовані як на базі активної лексики (рецептивно-активні лексичні навички), так і на базі пасивної лексики (рецептивно-пасивні лексичні навички).

Рівень володіння мовою – ступінь володіння мовою з точки зору ефективності процесу мовленнєвого спілкування, здатності здійснювати комунікацію в різних ситуаціях з урахуванням змісту та обсягу мовного повідомлення, швидкості мови, її гнучкості, доречності використання мовних
засобів і мовленнєвого матеріалу, ступеня самостійності.

Рольова гра – вправляння, в якому учні, виконуючи різні психологічні ролі, засвоюють спілкування в межах соціального контакту і в умовах, максимально близьких до умов реального спілкування.

Самостійна робота – вид навчально-пізнавальної діяльності, що здійснюється без безпосереднього контакту з викладачем за допомогою спеціальних засобів

навчання, які виконують функцію управління самостійною діяльністю учнів на всіх її етапах.

Система навчання – повний набір компонентів, відповідний певної методичної концепції; вона визначає цілі, зміст, принципи, методи, прийоми, способи, засоби, форми організації навчання і, в свою чергу обумовлюється ними.

Система вправ – сукупність типів і видів вправ, що враховує закономірності формування навичок і умінь в різних видах мовленнєвої діяльності.

Система уроків - сукупність уроків, що забезпечують формування мовленнєвих умінь і навичок стосовно певної теми і на основі мовного абомовленнєвого матеріалу.

Слухо-вимовні навички - навички фонемно правильної вимови всіх звуків у потоці мовлення та розуміння всіх звуків при аудіюванні мовлення інших.

Технологія навчання — алгоритм навчальних дій, точно визначених прийомів, націлений на вирішення освітнього завдання і проектований з початковою орієнтацією на заданий результат. Характеризується відтворюваністю.

Тип вправ – різновид вправ, що має набір стійких ознак, які відповідають меті і місцю вправи у процесі формування знань, навичок і умінь. Тип уроку, модель побудови уроку іноземної мови – певний набір і типова послідовність навчальних дій учителя і навчальних дій учнів на уроці в процесі оволодіння іншомовними навичками та вміннями.

Урок – спеціально організований відрізок навчального часу, протягом якого відбувається передача знань від вчителя до учнів, здійснюється процес формування навичок і вмінь.

Умовно-мовленнєві вправи – тип вправ, що характеризується ситуативністю, наявністю мовної задачі і призначений для тренування навчального матеріалу в рамках навчальної (умовної) комунікації.

Фонематичний слух – здатність людського вуха аналізувати і синтезувати мовні звуки на основі різних фонем мови.

Фонетика - розділ мовознавства, що вивчає акустичні властивості і способи утворення звуків мови незалежно від їх зміст розрізнювальних функцій, на відміну від фонології, яка вивчає функціональні властивості звуків і звукосполучень.

Функціональний підхід означає оволодіння значенням і вживанням граматичних явищ (структур) в залежності від сфер і ситуацій, типів мовленнєвих актів і синтаксичного контексту.

Цілі навчання і учіння – заздалегідь запланований результат навчальної діяльності вчителя і навчальної діяльності учня.

Читання – рецептивний вид мовленнєвої діяльності, спрямований на сприйняття і розуміння письмового тексту.

Штучне (навчальне) мовне середовище – сукупність модельованих ситуацій спілкування, які викликають в учнів готовність до іншомовної комунікативної діяльності і спонукають їх до адекватного використання мовних і немовних засобів спілкування.

КОРИСНІ ДОДАТКИ

Програми з іноземної мови Нової української школи

Типова освітня програма початкової освіти
(Автор: Савченко Олександра Яківна)

ІНШОМОВНА ГАЛУЗЬ
ІНОЗЕМНА МОВА

Пояснювальна записка

Мета початкової загальної середньої освіти

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психо-фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку.

У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1, а на кінець 4-го класу – рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;

- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Функції іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;

- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

	Ключові компетентності	**Компоненти**
1	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	Уміння: • використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленєвої діяльності; • засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції. Ставлення: • гордість за Україну, її мову та культуру; • розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; • готовність до міжкультурного діалогу.
2	Спілкування іноземними мовами	Реалізується через предметні компетентності.

3	Математична компетентність	Уміння: • розв’язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект. Ставлення: • готовність до пошуку різноманітних способів розв’язання комунікативних і навчальних проблем.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: • описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. Ставлення: • інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: • вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; • створювати інформаційні об’єкти іноземними мовами; • спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; • застосовувати ІКТ відповідно до поставлених завдань. Ставлення: • готовність дотримуватись мережевого етикету.
6	Уміння вчитися упродовж життя	Уміння: • самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; • організовувати свій час і навчальний простір;

		• оцінювати власні навчальні досягнення. Ставлення: • впевненість у спілкуванні іноземною мовою; • подолання власних мовних бар'єрів; • наполегливість; • внутрішня мотивація та впевненість в успіху.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: • ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої ситуації. Ставлення: • дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих ситуацій; • комунікабельність та ініціативність; • креативність.
8	Соціальна та громадянська компетентності	Уміння: • формулювати власну позицію; • співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою. Ставлення: • толерантність у спілкуванні з іншими.
9	Обізнаність та самовираження у сфері культури	Уміння: • висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження. Ставлення: • усвідомлення цінності культури для людини і суспільства; • повага до багатства і розмаїття культур.

10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: • пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. Ставлення: • сприймання природи як цілісної системи; • готовність обговорювати питання, пов’язані із збереженням навколишнього середовища; • відповідальне ставлення до власного здоров’я та безпеки.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх навчальних предметів і є метапредметними. Виокремлення в навчальних програмах таких інтегрованих змістових ліній, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях. Інтегровані змістові лінії реалізуються під час вивчення іноземної мови у спеціалізованих школах із поглибленим вивченням та у загальноосвітніх навчальних закладах. Діяльність та уміння із змістових ліній добираються відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів.

Інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації у початковій школі

Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» спрямована на формування основ соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- сприймання природи як цілісної системи;
- взаємозв’язок людини й навколишнього середовища;
- готовність обговорювати питання, пов’язані із збереженням навколишнього середовища;

Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» сприяє формуванню основ відповідального ставлення до громади і суспільства.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на уміння:

- усвідомлення дитиною власних прав і обов’язків;
- формування толерантного ставлення до інших;
- уміння співпрацювати та приймати спільні рішення.

Реалізація змістової лінії «Здоров'я і безпека» сприяє формуванню безпечного життєвого середовища та основ здорового способу життя.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- розуміння правил безпечної поведінки;
- усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров’я людини;
- дотримання здорового способу життя.

Змістова лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямована на розуміння практичних аспектів фінансових питань.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- усвідомлення власних фінансових потреб;
- продукування ідей та їх реалізацію;
- уміння визначати пріоритети та планувати дії.

Тема	**Змістова лінія**			
	Екологічна безпека та сталий розвиток	Громадянська відповідальність	Здоров'я і безпека	Підприємливість та фінансова грамотність

Я, моя родина і друзі		Розуміє важливість допомоги батькам та розповідає про свої обов'язки.	Виявляє відповідальне ставлення до власного здоров'я.	Виявляє ініціативу та відповідальність у плануванні робочого дня.
		Оцінює власні вчинки та вчинки інших людей.		
		Вибудовує товариські стосунки з оточуючими людьми.		
Відпочинок і дозвілля	Розуміє необхідність приведення в порядок місця відпочинку.	Враховує думку товаришів при виборі того чи іншого виду відпочинку.	Розуміє базові правила безпечної поведінки.	
Природа та навколишнє середовище	Цінує та бережливо ставиться до природи.	Висловлюється про важливість допомоги тваринам та збереження природи.		
Людина	Розуміє наслідки	Виявляє толерантне	Розпізнає позитивні та	

	нераціональних дій людини на навколишнє середовище.	ставлення до людей.	негативні чинники, що впливають на здоров'я людини.	
			Розуміє важливість дотримання правил гігієни, рухового режиму та фізичного навантаження.	
Помешкання			Розуміє необхідність дотримання чистоти та порядку у власному помешканні.	
Харчування			Розрізняє здорову та шкідливу їжу.	Складає просте меню з корисних продуктів.
				Раціонально розподіляє кошти під час покупки.
Подорож	Виявляє		Обирає	Обирає

	ціннісне ставлення до природи під час подорожі.		безпечний шлях пересування.	оптимальний вид транспорту.
Свята й традиції				Розуміє необхідність планування покупок на святкування у межах бюджету.
Школа та шкільне життя		Використовує модель поведінки, яка не суперечить правилам шкільного життя.		

Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (Комунікативна компетентність)

Комунікативні види	**Комунікативні уміння**	**Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання**	
		1 – 2 класи	**3 – 4 класи**

		Pre A1	A1
Рецептивні	**Сприймання на слух**	Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння.	Розуміє повільне та чітке мовлення з довгими паузами задля полегшення усвідомлення змісту почутого.
		Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.	Розуміє конкретну інформацію (наприклад, про місце або час) у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.	
	Зорове сприймання	Розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика.	Розуміє дуже короткі, прості тексти, читаючи їх пофразово, впізнаючи знайомі імена, слова та основні фрази, перечитуючи за потреби.
Інтеракційні	**Усна взаємодія**	Ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для	Взаємодіє у простий спосіб, але комунікація повністю залежить від повторення в уповільненому темпі, перефразування та доповнення.

		підкріплення інформації.	Ставить і відповідає на прості запитання, ініціює і вербально реагує на прості твердження, які стосуються нагальних потреб і дуже знайомих тем.
	Писемна взаємодія	Пише короткі фрази для надання базової інформації (ім'я, адреса, родина), в анкет або записці, використовуючи словник.	Запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі.
	Онлайн взаємодія	Встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання.	Пише дуже прості повідомлення та онлайн дописи, які складаються з низки коротких речень. Здійснює прості онлайн покупки та робить заявки під наглядом дорослих.
		Розміщує прості онлайн вітання, вживаючи основні формульні вирази.	
		Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та/або скористатись онлайн перекладачем.	
Продуктивні	**Усне продукування**	Продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (напр., ім'я, адреса, родина, національність)	Будує прості, здебільшого відокремлені фрази про людей і місця.

	Писемне продукування	Надає базову інформацію в письмовій формі (наприклад, ім’я, адреса, національність), з можливим використанням словника.	Надає у письмовому вигляді інформацію про себе (наприклад, уподобання, родина, домашні улюбленці), використовуючи прості слова та вирази.
			Пише прості фрази та речення.

Очікувана соціолінгвістична відповідність на кінець 4-го класу

A1	**Pre A1**
Встановлює базовий соціальний контакт, використовуючи найпростіші форми ввічливості: привітання та прощання; представлення.	Дескриптори відсутні

Лінгвістична компетенція на кінець 4-го класу

Лінгвістичний діапазон	**A1**	**Pre A1**
Загальний	Володіє базовим діапазоном простих виразів про особисті деталей та потреби конкретного типу.	Вживає окремі слова та базові вирази задля надання простої інформації про себе.
	Використовує деякі базові структури в простих реченнях, дещо оминаючи або скорочуючи деякі елементи.	
Лексичний	Має елементарний словниковий запас для використання в конкретних ситуаціях.	Дескриптори відсутні

Граматичний	Вживає обмежену кількість простих граматичних структур та шаблонних речень у межах вивченого матеріалу.	Дотримується дуже простих принципів порядку слів у коротких реченнях.
Фонологічний	Вимова дуже обмеженого репертуару вивчених слів та фраз може бути зрозумілою для співрозмовника з деякими труднощами.	

	Правильно вимовляє обмежену кількість звуків, а також правильно ставить наголос у простих знайомих словах та фразах.	
	Відтворює звуки виучуваної мови під уважним керівництвом учителя.	
	Артикулює обмежену кількість звуків, отже мовлення стає зрозумілим, якщо співрозмовник надає підтримку (наприклад, пропонує правильну вимову).	

Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а відтак проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Комунікативні види	Комунікативні уміння		Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 4-го класу
			A1
Рецептивні	**Сприймання на слух**	В цілому	Розуміє повільне та чітке мовлення з довгими паузами задля полегшення усвідомлення змісту почутого.
			Розуміє конкретну інформацію (наприклад, про місце або час) у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Розуміє деякі слова та вирази, коли люди говорять про себе, родину, школу, хобі або оточення, якщо мовлення повільне й чітке.
			Розуміє слова та короткі речення, слухаючи просту розмову (наприклад, між покупцем і продавцем у магазині), якщо мовлення повільне й дуже чітке.
		Слухання наживо	Розуміє в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації (наприклад, на екскурсії), якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу.
		Слухання оголошень та	Розуміє інструкції, які даються ретельно й повільно, виконує короткі, прості вказівки.

		інструкцій	Розуміє, коли хтось повільно й чітко розповідає, де знаходиться предмет, якщо той перебуває в безпосередньому оточенні.
			Розуміє числа, ціни та час, якщо вони повільно й чітко оголошуються через гучномовець (напртклад, на вокзалі або в магазині).
		Слухання радіо та аудіозаписів	Виокремлює конкретну інформацію (наприклад, місце та час) з коротких аудіо- та відеозаписів на знайому повсякденну тематику, якщо мовлення повільне та чітке.
		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні
Рецептивні	**Зорове сприймання**	В цілому	Розуміє дуже короткі, прості тексти, читаючи їх пофразово, впізнаючи знайомі імена, слова та основні фрази, перечитуючи за потреби
		Читання кореспонденції	Розуміє короткі прості повідомлення на листівках.
			Розуміє короткі, прості повідомлення (наприклад, розміщені в соцмережах або отримані на електронну скриньку) з пропозицією зустрітися в певному місці в певний час.
		Читання для орієнтування	Впізнає знайомі імена, слова і базові фрази з простих оголошень у найпоширеніших повсякденних ситуаціях.

			Розуміє інформацію в путівниках по торгових центрах (наприклад, інформацію про розташування відділів) та вказівниках (наприклад, місцезнаходження ліфтів).
			Розуміє базову інформацію у готелі (наприклад, години подачі сніданку).
			Знаходить і розуміє просту, важливу інформацію в рекламі, програмах заходів, листівках та брошурах.
		Читання для отримання інформації та аргументування	Розуміє основний зміст простих інформаційних матеріалів, особливо за наявності ілюстрацій.
			Розуміє короткі тексти зі сфери особистих інтересів (наприклад, новини про спорт, музику, подорожі тощо), написані простими словами з ілюстраціями чи малюнками.
		Читання інструкцій	Розуміє короткий письмовий опис маршруту (як дістатися з пункту А до пункту Б).
		Читання для задоволення	Розуміє короткі ілюстровані розповіді про повсякденне життя, написані простими словами.
			Розуміє в загальних рисах короткі ілюстровані оповідання, якщо зображення допомагають здогадатися про зміст тексту.
Інтеракційні	[illegible]	В цілому	Взаємодіє у простий спосіб, але комунікація повністю залежить від повторення в уповільненому темпі, перефразування та доповнення.

			Ставить і відповідає на прості запитання, ініціює і вербально реагує на прості твердження, які стосуються нагальних потреб і дуже знайомих тем.
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє повсякденні вирази, що використовуються для задоволення простих конкретних потреб, якщо співрозмовник доброзичливо звертається безпосередньо до нього/неї, за необхідності повторює сказане, а мовлення чітке й повільне.
			Розуміє ретельно й повільно артикульовані запитання та інструкції, звернені безпосередньо до нього/неї, дотримується простих вказівок.
			Розуміє повсякденні вирази, вживані для задоволення простих потреб певного типу, якщо співрозмовник доброзичливо звертається безпосередньо до нього/неї, за необхідності повторює сказане, а мовлення чітке й повільне.
			Бере участь у простій розмові фактологічного характеру на передбачувану тему (наприклад, рідна країна, родина, школа тощо.
			Представляється та використовує прості вирази для привітання і прощання.
			Питає, як справи й вербально реагує на новини.

			Спілкується про уподобання у спорті, їжі тощо, використовуючи обмежений діапазон мовних засобів, якщо співрозмовник звертається безпосередньо до нього/неї, а мовлення чітке та повільне.
		Цілеспрямована співпраця	Розуміє запитання та інструкції, якщо співрозмовник звертається безпосередньо до нього/неї, а мовлення чітке та повільне.
			Виконує прості інструкції, що включають час, місце числа тощо.
		Отримання товарів та послуг	Просить дати певний предмет (наприклад, ручку, яблуко) та реагує на подібне прохання співрозмовника.
			Просить про послугу, використовуючи прості вирази (наприклад, дати пити, відчинити вікно).
			Оперує категоріями чисел, кількості, вартості, часу.
		Обмін інформацією	Ставить та відповідає на прості запитання, продукує та вербально реагує на прості твердження, що стосуються нагальних потреб чи дуже знайомих тем.
			Ставить та відповідає на запитання про себе та інших людей (наприклад, місце проживання, знайомі).
			Визначає час, використовуючи такі фрази, як наступного тижня, минулої п’ятниці, у листопаді, третя година.

			Повідомляє числа, кількість та вартість у обмежений спосіб.
			Називає колір одягу або інших знайомих предметів, а також запитує про їхній колір .
Інтеракційні	**Писемна взаємодія**	В цілому	Запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі.
		Листування	Пише за допомогою словника повідомлення й онлайн дописи, що складаються з низки дуже коротких речень про хобі, уподобання, вживаючи прості слова та формульні вирази.
			Пише короткі прості листівки.
			Пише короткі прості повідомлення друзям (наприклад, СМС), надаючи їм інформацію або запитуючи про щось.
		Записки, повідомлення, бланки	Пише числа та дати, своє ім’я, національність, адресу, вік, дату народження або прибуття до країни тощо (наприклад, у реєстраційному бланку готелю.
			Залишає прості повідомлення/записки, наприклад, про те, куди пішли та коли повернуться (Пішов у магазин. Повернусь о 5 годині).
	Усна взаємодія	В цілому	Пише дуже прості повідомлення та онлайн дописи, які складаються з низки коротких речень. Здійснює прості онлайн покупки та робить заявки під наглядом дорослих.

		Онлайн спілкування та дискусія	Пише за допомогою онлайн перекладача дуже прості повідомлення та онлайн дописи, які складаються з низки дуже коротких речень про хобі, уподобання тощо.

			Використовує прості слова, смайлики та формульні вирази, стисло реагуючи на прості онлайн дописи, вбудовані посилання та медіа-об’єкти, але на подальші коментарі відповідає лише стандартними виразами подяки чи вибачення.
		Цілеспрямована онлайн співпраця	Оформлює під наглядом дорослихї прості онлайн-покупки та заявки, надаючи базову інформацію про себе (ім’я, e-mail адреса чи номер телефону).
Продуктивні	**Усне продукування**	В цілому	Будує прості, здебільшого відокремлені фрази про людей і місця.
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує себе, те, що робить, місце, де живе.
			Описує прості аспекти свого повсякденного життя за допомогою низки простих речень, використовуючи прості слова та фрази, якщо має змогу заздалегідь підготуватися.
		Тривалий монолог: надання інформації	Описує за допомогою простих слів, виразів та кліше предмет чи малюнок,показуючи його іншим, якщо має змогу заздалегідь підготуватися.

		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	Дескриптори відсутні
		Виступ перед аудиторією	Дескриптори відсутні
	Писемне продукування	В цілому	Надає у письмовому вигляді інформацію про себе (наприклад, уподобання, родина, домашні улюбленці), використовуючи прості слова та вирази.
			Пише прості фрази та речення.
		Творче письмо	Пише прості фрази та речення про себе та уявних людей, про те, де вони живуть і що роблять.
			Описує кімнату дуже простими словами.
			Використовує прості слова та фрази для опису предметів, з якими стикається у повсякденному житті (наприклад, колір машини, її розмір).
Комунікативні види	**Комунікативні уміння**		**Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 2-го класу**
			Pre A1
Рецептивні	**Сприймання на слух**	В цілому	Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння.

			Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
			Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Дескриптори відсутні
		Слухання наживо	Дескриптори відсутні
		Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє короткі прості інструкції до дій як, наприклад, «Зупинись», «Закрий двері» тощо, які промовляються повільно, адресуються персонально, супроводжуються малюнками або жестами та за потреби повторюються.
		Слухання радіо та аудіозаписів	Розпізнає вже знайомі слова, імена та числа у простих, коротких записаних текстах, що промовляються дуже повільно та чітко.
		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні
Рецептивні		В цілому	Розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика.

		Читання кореспонденції	Розуміє з листа, листівки або електронного повідомлення інформацію про подію, на яку його/її запросили, а також інформацію про день, час та місце події.
			Розпізнає інформацію про час та місце у дуже простих записках та текстових повідомленнях від друзів (наприклад, «Повернусь о четвертій»), якщо в них немає абревіатур.
		Читання для орієнтування	Розуміє прості знаки, що зустрічаються щоденно (наприклад, «Парковка», «Зупинка», «Їдальня» тощо).
			Знаходить інформацію про місце знаходження, час та ціни на афішах, флаєрах та об’явах..
		Читання для отримання інформації та аргументування	Розуміє найпростіший інформаційний матеріал, що містить знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або ілюстровані оповідання, де використовується знайома лексика.
		Читання інструкцій	Розуміє дуже короткі прості інструкції, що вживаються у знайомому щоденному контексті (наприклад, «Не паркуватись», «Заборонено» тощо), особливо, якщо вони супроводжуються ілюстраціями.
		Читання для задоволення	Дескриптори відсутні

Інтеракційні	**Усна взаємодія**	В цілому	Ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації.
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє прості запитання, що стосуються його/її безпосередньо, наприклад про ім’я, вік та адресу, або схожі речі, якщо людина питає чітко та повільно.
			Розуміє просту особисту інформацію (наприклад, ім’я, вік, місце проживання, країна походження), коли люди представляють себе, за умови, якщо вони говорять чітко та повільно і звертаються безпосередньо, а також розуміє запитання на цю тему, спрямовані безпосередньо та особисто, хоча, можливо, питання необхідно буде повторити.
			Розуміє певну кількість знайомих слів і вітань та вирізняє ключову інформацію, наприклад, числа, ціни, дати та дні тижня, за умови, що мовлення дуже повільне, та за необхідності повторюється.
			Розуміє та використовує деякі базові, формульні вирази, на кшталт «Так», «Ні», «Вибачте», «Прошу», «Дякую».
			Розпізнає прості вітання.
			Вітається, називає своє ім’я, прощається.
		Цілеспрямована співпраця	Дескриптори відсутні

		Отримання товарів та послуг	Здійснює прості покупки та/або замовляє їжу або напій, користуючись жестами для підкріплення своїх слів.
		Обмін інформацією	Називає своє ім'я та запитує інших про ім'я.
			Вживає та розуміє прості числа у щоденному спілкуванні.
			Запитує про день, час дня та дату, та може їх назвати.
			Запитує про дату народження та може назвати свою.
			Запитує про номер телефона та може назвати свій.
			Запитує про вік людини та може назвати свій.
			Ставить дуже прості запитання для отримання інформації (наприклад, «Що це?) і розуміє відповіді з 1-2 слів.

Інтеракційні	**Писемна взаємодія**	В цілому	Пише короткі фрази для надання базової інформації (ім’я, адреса, родина), в анкетах або записці, використовуючи словник.
		Листування	Пише, користуючись словником, короткі фрази та речення, надаючи базову персональну інформацію.
		Записки, повідомлення, бланки	Заповнює дуже прості реєстраційні форми з персональну інформацією: ім’я, адреса, національність.

	Онлайн взаємодія	В цілому	Встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання.
		Онлайн спілкування та дискусія	Розміщує прості онлайн вітання, вживаючи елементарні формульні вирази.
			Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та/або скористатись онлайн перекладачем.
		Цілеспрямована онлайн співпраця	Робить вибір із спадного меню під час простого замовлення онлайн (наприклад, продукт, розмір, колір) або заповнення анкети (наприклад, особисті дані) за умови наявності візуальної опори.
Продуктивні	**Усне продукування**	В цілому	Продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (напр., ім’я, адреса, родина).
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує себе (наприклад, ім’я, вік, родина), вживаючи прості слова та формульні вирази, за можливості попередньої підготовки.
			Виражає свої почуття, вживаючи прості слова (наприклад, «щасливий», «стомлений» тощо), супроводжуючи їх невербально.
		Тривалий монолог: надання інформації	Дескриптори відсутні
		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	Дескриптори відсутні
		Виступ перед аудиторією	Дескриптори відсутні

		В цілому	Надає базову інформацію в письмовій формі (наприклад, ім’я, адреса, національність), з можливим використанням словника.
		Творче письмо	Дескриптори відсутні
		Доповіді	Дескриптори відсутні

Орієнтовні параметри навчально-пізнавальних досягнень учнів

Уміння	**Клас**			
	1	**2**	**3**	**4**
Сприймання на слух (Аудіювання)	Обсяг прослуханого у запису матеріалу (у межах)			
	1 хв	1-1,5 хв	1,5-2 хв	2 хв
Зорове сприймання (Читання)	Обсяг одного тексту в словах (у межах)			
	20-50	50-80	80-100	100-150
Усна взаємодія (Діалог)	Висловлення кожного співрозмовника у репліках, правильно оформлених у мовному відношенні (у межах)			
	1-3	3	4	5
Усне продукування (Монолог)	Обсяг висловлення у реченнях (у межах)			
	1-3	3-4	4-5	5-6
Писемне продукування (Письмо)	Обсяг письмового повідомлення у словах (у межах)			
	5-10	10-25	25-40	40-50

Англійська мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання.

Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому граматичні структури засвоюються імліцитно пшляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях. Більшість граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

1-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команд
Дозвілля	кольори іграшки дії дні тижня	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	

Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	и • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Clause	'have' in the present tense 'be' in the present tense
Determiner	'this is' for an introduction 'a/an' with single countable nouns possessive adjectives ‘my, your, his, her, its, our, their’ 'how' questions for time, measurement, size and quantity
Modality	'can' for ability
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective (size, colour, emotional state)
Pronoun	personal pronouns ‘I, you, he, she, it, we, they’ wh-questions
Verb	Imperatives

2-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 20 вік молодших членів родини і друзів щоденні справи	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати

Відпочинок і дозвілля	прогулянка хобі	• представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Природа	пори року дикі та свійські тварини	
Людина	частини тіла предмети одягу	
Свята та традиції	день народження час (години) святкове меню	
Харчування	фрукти овочі напої ціна	
Школа	моя класна кімната	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Clause	agreement between nouns and verb 'be'
Conjunction	'and' to link nouns and noun phrases basic 'but' to link clauses and sentences
Determiner	'this'/'these' and 'that'/'those' as determiners (general) 'how' questions for time, measurement, size and quantity ‘the’ for specific examples and back reference
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective 'it' + 'be'
Preposition	basic prepositions of place and movement basic time expressions with ‘o’clock’

Pronoun	wh-questions
Verb	'have got' in the present tense imperatives negative imperatives present simple for opinions, likes and dislikes present continuous for time of speaking tag responses (short answers to present simple yes/no questions)

3-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 100 вік старших членів родини місце проживання щоденні обов’язки	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій
Відпочинок і дозвілля	захоплення розваги	
Людина	зовнішність людини професії	
Помешкання	дім квартира моя кімната умеблювання	
Харчування	посуд назви продуктів	

Природа та навколишнє середовище України та країн виучуваної мови	погода та вибір одягу природні явища	• висловлювати уподобання • розуміти інформаційні вказівники
Свята та традиції України та країн виучуваної мови	місяці місце, дата, час проведення свята, події	
Школа	навчальні предмети розклад улюблений предмет	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Clause	there is(n't)/are(n't)
Conjunction	basic connectors 'but/and/or'
Determiner	'a/an' with jobs 'some' and 'any' in questions and negative statements 'how' questions for time, measurement, size and quantity
Noun	irregular nouns – plural ' 's' for possession
Preposition	basic prepositions of place and direction
Pronoun	object personal pronoun
Verb	present simple for daily routines, facts and states regular/irregular past simple for finished time was/were with complement

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	місцепроживання населені пункти	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання
Помешкання	види помешкань умеблювання	
Відпочинок і дозвілля	спорт улюблені дитячі герої магазини і покупки	
Людина	гігієна стан здоров’я	
Природа і навколишнє середовище України та країн виучуваної мови	довкілля природні явища	
Подорож по Україні та до країн виучуваної мови	поїздка на канікулах види транспорту назви столиць, населених пунктів	
Свята та традиції	святкування в кафе	
Шкільне життя	шкільні події	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjective	comparative and superlative forms of adjectives
Adverb	adverbs and adverbials of frequency and movement

Clause	statements with subject + verb + object
Conjunction	basic connectors 'but/and/or' ‘because’ for causes and reasons
Determiner	‘how’ questions for time, measurement, size and quantity 'a/an' with jobs
Modality	‘would like to’ + infinitive
Verb	Present Continuous, Future Simple for plans and intentions

Німецька мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому частина граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

1-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**

спілкування		
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Дозвілля	кольори іграшки дії дні тижня	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	
Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjektiv	Prädikativ
Adverb	Adverb gern
Artikel	Bestimmte Artikel
Konjunktion	Konjunktion und
Pronomen	Personalpronomen Possessivpronomen (Singular)
Satz	Verneinung (kein, nicht)
Substantiv	Substantive im Nominativ

Verb	Präsens Verb sein
Zahlwort	Numeral

2-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 20 вік молодших членів родини і друзів щоденні справи	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Відпочинок і дозвілля	прогулянка хобі	
Природа	пори року дикі та свійські тварини	
Людина	частини тіла предмети одягу	
Свята та традиції	день народження час (години) святкове меню	
Харчування	фрукти овочі напої ціна	
Школа	моя класна кімната	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**

Adverb	Adverbien hier, dort, da
Artikel	Unbestimmte Artikel
Konjunktion	Konjunktion aber
Pronomen	Possessivpronomen (Plural) Personalpronomen im Akkusativ
Satz	Imperativsatz
Substantiv	Plural der Substantive Substantive im Akkusativ Zusammengesetzte Substantive
Verb	Imperativ Verben haben, können
Zahlwort	Numeral

3-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 100 вік старших членів родини місце проживання щоденні обов’язки	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати
Відпочинок і дозвілля	захоплення розваги	
Людина	зовнішність людини професії	
Помешкання	дім	

	квартира моя кімната умеблювання	простi вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання • розуміти інформаційні вказівники
Харчування	посуд назви продуктів	
Природа та навколишнє середовище України та країн виучуваної мови	погода та вибір одягу природні явища	
Свята та традиції України та країн виучуваної мови	місяці місце, дата, час проведення свята, події	
Школа	навчальні предмети розклад улюблений предмет	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjektiv	Steigerungsstufen
Adverb	Adverbien heute, morgen, bald
Artikel	Nullartikel
Konjunktion	Konjunktion oder
Präposition	Präpositionen in, an, auf
Pronomen	Personalpronomen im Dativ Demonstrativpronomen dieser
Satz	Ergänzungsfrage (wo, wann)

Substantiv	Substantive im Dativ als feste Wendung (im Winter, am Montag, mit dem Bus…) Genitiv der Eigennamen
Verb	Verb mögen (möchte) Reflexivverben
Zahlwort	Numeral Ordinalzahlen

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	місцепроживання населені пункти	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлюювати
Помешкання	види помешкань умеблювання	
Відпочинок і дозвілля	спорт улюблені дитячі герої магазини і покупки	
Людина	гігієна стан здоров’я	
Природа і навколишнє середовище України та країни виучуваної мови	довкілля природні явища	
Подорож по Україні та до країн виучуваної мови	поїздка на канікулах види транспорту назви столиць,	

	населених пунктів	уподобання
Свята та традиції	святкування в кафе	
Шкільне життя	шкільні події	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Präposition	Präpositionen zu, aus, ohne, mit
Pronomen	Unpersönliches Pronomen es (es gibt) Unbestimmt-persönliches Pronomen man
Satz	Ergänzungsfrage (woher, wohin) Unbestimmt-persönliche man-Sätze
Substantiv	Substantive im Dativ
Verb	Perfekt der wichtigen Verben (fahren, gehen, essen, trinken…)

Французька мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому частина граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

1-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Дозвілля	кольори іграшки дії дні тижня	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	
Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjectif	Les adjectifs possessifs (ma, mon, ta, ton, sa, son)
Article	Les articles indéfinis
Nom	L'accord: le masculin et le féminin
Nombre	Les nombres cardinaux

Présentateurs	C’est... Voici... Voilà...
Pronom	Les pronoms sujets
Verbe	Les verbes usuels: être et avoir L’impératif positif

2-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 20 вік молодших членів родини і друзів щоденні справи	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Відпочинок і дозвілля	прогулянка хобі	
Природа	пори року дикі та свійські тварини	
Людина	частини тіла предмети одягу	
Свята та традиції	день народження час (години) святкове меню	
Харчування	фрукти овочі напої ціна	
Школа	моя класна кімната	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjectif	Les adjectifs demonstratifs (ce/cet, cette, ces) L'accord: le masculin et le féminin
Nom	L'accord : le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
Nombre	Les nombres cardinaux
Préposition	Les prépositions de lieu
Présentateurs	C'est... Ce sont...
Verbe	Le présent (verbes réguliers + usuels) Le questionnement (Est-ce que +S+V)

3-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 100 вік старших членів родини місце проживання щоденні обов'язки	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості
Відпочинок і дозвілля	захоплення розваги	
Людина	зовнішність людини професії	
Помешкання	дім квартира	

	моя кімната умеблювання	вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання • розуміти інформаційні вказівники
Харчування	посуд назви продуктів	
Природа та навколишнє середовище України та країн виучуваної мови	погода та вибір одягу природні явища	
Свята та традиції України та країн виучуваної мови	місяці місце, дата, час проведення свята, події	
Школа	навчальні предмети розклад улюблений предмет	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjectif	Les adjectifs possessifs et demonstratifs
Adverbe	Les adverbes de fréquence parfois, toujours, d'habitude, jamais Les adverbes de quantité un peu de, beaucoup de
Article	Les articles définis, indéfins et partitifs
Conjonction	Les articulateurs ou, et
Nom	L'accord : le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
Préposition	La situation dans l'espace à, en, au Les prépositions de temps (avant, après), de lieu (dans, sur, sous, près de)

Pronom	Les pronoms toniques
Verbe	Le présent La négation ne...pas L'impératif Le conditionnel présent de politesse Je voudrais... L'interrogation : "qui", "où", "quand", "quel(le)", "combien", "comment", "est-ce que", "pourquoi"

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	місцепроживання населені пункти	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлюювати
Помешкання	види помешкань умеблювання	
Відпочинок і дозвілля	спорт улюблені дитячі герої магазини і покупки	
Людина	гігієна стан здоров'я	
Природа і навколишнє середовище України та країни виучуваної мови	довкілля природні явища	
Подорож по Україні та до країн виучуваної мови	поїздка на канікулах види транспорту назви столиць,	

	населених пунктів	уподобання
Свята та традиції	святкування в кафе	
Шкільне життя	шкільні події	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjectif	L’accord et la place des adjectifs
Adverbe	Les adverbes d’intensité trop, très
Article	L’article zéro: être + profession
Conjonction	et, ou ,alors, mais
Nom	L’accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
Nombre	Les nombres cardinaux
Pronom	Les pronoms personnels (sujets, toniques) Les pronoms interrogatifs simples
Verbe	Le présent (les verbes modaux) Le présent progressif (être en train de) Le futur proche (je vais + infinitif...) Le passé composé avec avoir, avec, être, (quelques verbes) Le passé récent (je viens de + infinitif...)

Іспанська мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання.

Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому частина граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

1-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом
Дозвілля	кольори іграшки дії дні тижня	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	
Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	

		• виражати настрій

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Conjunción	y
Números	Los ordinales de 0 hasta 10
Preposición	A, de, en
Pronombres	Los personales (yo, tú, él, ella), posesivos (mi, tu, su), interrogativos (¿qué?, ¿quién?, ¿cómo?)
Verbo	Ser, haber(hay), tener

2-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 20 вік молодших членів родини і друзів щоденні справи	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості
Відпочинок і дозвілля	прогулянка хобі	
Природа	пори року дикі та свійські тварини	
Людина	частини тіла предмети одягу	
Свята та традиції	день народження час (години) святкове меню	
Харчування	фрукти	

	овочі напої ціна	інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Школа	моя класна кімната	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adjetivo	El género, número
Artículo	El artículo determinado e indeterminado
Números	Los ordinales de 11 hasta 20
Preposición	Con, sobre
Pronombres	Los personales, posesivos, interrogativos (¿de qué?, ¿de quién?)
Sustantivo	El género, número
Verbo	Los verbos regulares en Presente de Indicativo de las personas en singular

3-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 100 вік старших членів родини місце проживання щоденні обов’язки	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і
Відпочинок і дозвілля	захоплення розваги	
Людина	зовнішність людини	

	професії	відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання • розуміти інформаційні вказівники
Помешкання	дім квартира моя кімната умеблювання	
Харчування	посуд назви продуктів	
Природа та навколишнє середовище України та країн виучуваної мови	погода та вибір одягу природні явища	
Свята та традиції України та країн виучуваної мови	місяці місце, дата, час проведення свята, події	
Школа	навчальні предмети розклад улюблений предмет	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Adverbio	De lugar, de tiempo
Números	Los ordinales de 20 hasta 100, los cardinales de 1 hasta 10
Preposición	De lugar
Pronombres	Los demostrativos (este, esta, estos, estas)
Verbo	Los verbos regulares, reflexivos y algunos irregulares en Presente de Indicativo Los verbos regulares y algunos irregulares en Pretérito

	Perfecto Compuesto

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	місцепроживання населені пункти	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання
Помешкання	види помешкань умеблювання	
Відпочинок і дозвілля	спорт улюблені дитячі герої магазини і покупки	
Людина	гігієна стан здоров’я	
Природа і навколишнє середовище України та країни виучуваної мови	довкілля природні явища	
Подорож по Україні та до країн виучуваної мови	поїздка на канікулах види транспорту назви столиць, населених пунктів	
Свята та традиції	святкування в кафе	
Шкільне життя	шкільні події	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Números	Los ordinales de 100 hasta 10000

Perífrasis verbales	Hay que+inf., tener que+inf.
Preposición	De lugar, de tiempo
Pronombres	Los demostrativos (aquel, aquella, aquellos, aquellas, ese, esa, esos, esas)
Sustantivo	La concordancia con el adjetivo
Verbo	Los verbos irregulares en Presente de Indicativo Los verbos regulares e irregulares en Pretérito Perfecto Compuesto Los verbos regulares e algunis irregulares en Futuro Simple de Indicativo

Типова освітня програма початкової освіти

(Автор: Шиян Роман Богданович)

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ ІНШОМОВНА ОСВІТА (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА, ФРАНЦУЗЬКА, ІСПАНСЬКА та інші мови)

Пояснювальна записка

Освітню програму з іншомовної освіти створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;

- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чию мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre-A1, а на кінець 4-го класу – рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень в кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти»[1].

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування

[1] Йдеться про документ: Common European Framework of reference for language learning, teaching and assessment.

програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній ***«Сприймання на слух»***, ***«Усна взаємодія», «Усне висловлювання».*** Змістова лінія ***«Сприймання на слух»*** передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія ***«Усна взаємодія»*** спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія ***«Усне висловлювання»*** передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії ***«Зорове сприймання»*** (читач – автор), ***«Писемна взаємодія»***, ***«Писемне висловлювання»***, ***«Онлайн взаємодія».*** Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія ***«Зорове сприймання»*** передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії ***«Писемне висловлювання»*** учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії ***«Онлайн взаємодія»*** є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Результати навчання і пропонований зміст

1–2-й класи

Обов'язкові результати навчання	**Очікувані результати навчання** *(рівень Pre-A1)*
1	**2**

1. Змістова лінія «Сприймання на слух»	
Розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально	**Учень / учениця:** - *реагує* на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочністю) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності [2 ІНО 1-1.1-1]; - *розпізнає* знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке [2 ІНО 1-1.1-2]
Розпізнає знайомі слова і фрази під час сприймання усної інформації	**Учень / учениця:** - *розпізнає* числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке [2 ІНО 1-1.2-1]
2. Змістова лінія «Зорове сприймання»	
Розпізнає знайомі слова з опорою на наочність	**Учень / учениця:** - *розпізнає* знайомі слова, що супроводжуються малюнками [2 ІНО 2-2.1-1]; - *сприймає* короткі, прості інструкції у знайомому контексті [2 ІНО 2-2.1-2]; - *здогадується* про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом [2 ІНО 2-2.1-3]
3. Змістова лінія «Усна взаємодія»	

Запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи за потребою жести	**Учень / учениця:** - *запитує* інших та *відповідає* на запитання про себе та повсякденну діяльність [2 ІНО 3-3.1-1]; - *вітається* та *прощається* [2 ІНО 3-3.1-2]; - *уточнює* інформацію [2 ІНО 3-3.1-3]
4. Змістова лінія «Усне висловлювання»	
Описує себе та свій стан короткими фразами	**Учень / учениця:** - *описує* себе та власний досвід, уживаючи прості слова та формульні вирази [2 ІНО 4-3.2-1]; - *виражає* свої почуття та думки, вживаючи прості слова та супроводжуючи їх невербально [2 ІНО 4-3.2-2]
5. Змістова лінія «Писемна взаємодія»	
Надає найпростішу інформацію про себе у письмовій формі (записка, анкета)	**Учень / учениця:** - *надає* елементарну інформацію в анкеті, використовуючи прості фрази, з опорою на наочність, модель [2 ІНО 5-3.3-1]; - *використовує* найпростіші формули ввічливості (вітання, подяка, прощання) у записці [2 ІНО 5-3.3-2]
6. Змістова лінія «Писемне висловлювання»	
Пише короткими фразами про себе	**Учень / учениця:** - *пише* про себе простими фразами з опорою на наочність, модель [2 ІНО 6-3.4-1];

	- *записує* прості слова, які відображають його / її емоційний стан (сум, радість) та вподобання [2 ІНО 6-3.4-2]
7. Змістова лінія «Онлайн взаємодія»	
Пише короткі фрази в режимі реального часу у разі потреби з використанням словника	**Учень / учениця:** - *встановлює* базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання [2 ІНО 7-3.5-1]; *розміщує* прості онлайн вітання, вживаючи елементарні сталі вирази [2 ІНО 7-3.5-2]; *розміщує* онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна обрати з меню та / або скористатись онлайн перекладачем [2 ІНО 7-3.5-3]

Пропонований зміст

Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон:

Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи).

Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення).

Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини).

Свята і традиції в Україні та у країні виучуваної мови (назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню).

Людина (частини тіла, предмети одягу).

Харчування (просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна).

Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).

Мовленнєві функції:

привітатися, попрощатися, попросити вибачення, подякувати, представити себе / когось, називати / описувати когось / щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції / команди, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом, виражати настрій.

Мовний інвентар *(лексика і граматика)* є орієнтовним. Його добір здійснюється відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не структуровано в окремі лексичні або граматичні теми, а запропоновано вивчати в контексті тематики ситуативного спілкування. Вивчення граматичного матеріалу відбувається здебільшого на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка

Результати навчання і пропонований зміст

3–4-й класи

Обов'язкові результати навчання	**Очікувані результати навчання** ***(відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання)*** ***Рівень A1***
1	**2**
Змістова лінія «Сприймання на слух»	

Визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми	**Учень / учениця:** - *розпізнає* основний зміст усного повідомлення у знайомій ситуації [4 ІНО 1-1.1-1]; - *виконує* вказівки, *розуміє* інформацію щодо розташування предметів тощо [4 ІНО 1-1.1-2]; - *розпізнає* значення кількісних і порядкових числівників (ціна, дата, час) в усних оголошеннях [4 ІНО 1-1.1-3]
Розуміє зміст усного висловлення у знайомому повсякденному контексті	**Учень / учениця:** - *розуміє* конкретну інформацію у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке [4 ІНО 1-1.2-1]; - *здогадується* про значення слів із контексту усного повідомлення [4 ІНО 1-1.2-2]
2. Змістова лінія «Зорове сприймання»	
Розпізнає знайомі імена/ назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах	**Учень / учениця:** - *розпізнає* знайомі слова і прості фрази [4 ІНО 2-2.1-1]; - *здогадується* про основний зміст прочитаного, якщо він супроводжуються малюнком або символом [4 ІНО 2-2.1-2]
Визначає в тексті інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми	**Учень / учениця:** - *знаходить і розуміє* базову інформацію в коротких простих текстах [4 ІНО 2-2.2-1]; - *виявляє* конкретну інформацію в коротких простих текстах відповідно до окресленого завдання [4 ІНО 2-2.2-2]

3. Змістова лінія «Усна взаємодія»	
Спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює ці потреби	**Учень / учениця:** - *ставить і відповідає* на прості запитання, які стосуються знайомих тем [4 ІНО 3-3.1-1]; - *ініціює* і вербально *реагує* на прості твердження щодо нагальних потреб і знайомих тем [4 ІНО 3-3.1-2]; - *бере* участь у розмові фактологічного характеру на передбачувану тему (наприклад, рідна країна, родина, школа) [4 ІНО 3-3.1-3]
4. Змістова лінія «Усне висловлювання»	
Розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення	**Учень / учениця:** - *описує* прості аспекти свого повсякденного життя за допомогою низки простих речень, використовуючи прості слова та фрази, якщо має змогу заздалегідь підготуватися [4 ІНО 4-3.2-1]; - *описує* свої емоції та емоції співрозмовника [4 ІНО 4-3.2-2]
5. Змістова лінія «Писемна взаємодія»	
Запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі, використовуючи прості слова, короткі речення та сталі вирази	**Учень / учениця:** - *використовує* прості слова, короткі речення та сталі вирази *для написання* коротких простих повідомлень (наприклад, СМС) друзям, надаючи їм інформацію або запитуючи про щось [4 ІНО 5-3.3-1]; - *запитує* (письмово) друзів елементарну особисту інформацію [4 ІНО 5-3.3-2];

	- *пише* короткі прості листи та листівки-вітання [4 ІНО 5-3.3-3]
6. Змістова лінія «Писемне висловлювання»	
Надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази	**Учень / учениця:** - *використовує* прості слова, сталі вирази для опису предметів та явищ, із якими стикається у повсякденному житті [4 ІНО 6-3.4-1]; - *пише* прості фрази та речення про себе та інших [4 ІНО 6-3.4-2]
7. Змістова лінія «Онлайн взаємодія»	
Створює в режимі реального часу прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень	**Учень / учениця:** - *обмінюється* елементарними письмовими повідомленнями, наприклад, про побут, сім'ю, улюблені заняття та вподобання, використовуючи допоміжні засоби [4 ІНО 7-3.5-1]; - *створює* елементарні онлайн дописи, *використовує* прості форми медіатекстів [4 ІНО 7-3.5-2]; - *оформлює* під наглядом дорослих заявки онлайн, надаючи основну інформацію про себе (наприклад, ім'я, електронну адресу або номер телефону) [4 ІНО 7-3.5-3]

Пропонований зміст

Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон:

Я, моя родина і друзі

- члени родини
- числа до 100
- вік старших членів родини
- місце проживання
- щоденні обов’язки
- населені пункти

Відпочинок і дозвілля

- захоплення розваги
- спорт
- улюблені дитячі герої
- крамниці і покупки

Людина

- зовнішність людини
- професії
- гігієна
- стан здоров’я

Помешкання

- види помешкань
- дім
- квартира
- моя кімната
- меблі

Харчування

- посуд
- назви продуктів харчування

Природа та навколишнє середовище України і країн виучуваної мови

- погода та вибір одягу
- довкілля
- природні явища.

Подорож Україною та країнами виучуваної мови

- поїздка на канікулах
- види транспорту
- назви столиць, населених пунктів.

Свята і традиції України та країн виучуваної мови

- місяці
- місце, дата, час проведення
- свята, події
- святкування в кафе.

Школа

- навчальні предмети
- розклад
- улюблений предмет
- шкільні події

Мовленнєві функції:

- привітатися
- попрощатися
- попросити вибачення
- подякувати
- представити себе/ когось
- називати/ описувати когось/ щось
- ставити запитання і відповідати на них
- розуміти та виконувати прості вказівки/ інструкції/ команди

- розуміти прості інформаційні знаки
- вітати зі святом
- висловлювати вподобання
- виражати настрій

Мовний інвентар

Мовний інвентар (лексика та граматика) орієнтовний і дібраний відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не розглядаємо як окремі лексичні або граматичні теми, а вивчаємо в контексті тематики ситуативного спілкування. Граматичний матеріал подано здебільшого на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка.

ПІСЛЯМОВА

Навчально-методичний посібник «Методика навчання іноземної вови» є керівництвом для підготовки студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» ступеня бакалавр до занять з курсу «Методика навчання іноземної мови». Необхідно відзначити, що сьогодні не вистачає навчально-методичної літератури для студентства саме з означеної дисципліни. Тому актуальним є питання створення відповідних розробок. Крім того, ті навчальні книги для здобувачів вищої освіти, які запропоновані сьогодні, ще не орієнтуються на вимоги Нової української школи. Матеріали, розміщені для студентів у посібнику вже відповідають вимогам НУШ, орієнтовані на інтегрований підхід до вивчення художньої літератури в початковій школі.

Вивчення іноземної мови в сучасних умовах глобалізації та євроінтеграційних процесів стало не просто важливою, а, скоріше, необхідною складовою навчального процесу. Крім того, відбулася зміна підходу до викладання й навчання іноземних мов. В основу формування іншомовної компетентності покладено комунікативний підхід, який у найбільшій мірі відбиває специфіку іноземної мови як навчального предмета в закладах загальної середньої освіти. Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь відбувається шляхом здійснення учнем іншомовної мовленнєвої діяльності. Оволодіння уміннями говоріння, аудіювання, читання та письма здійснюється шляхом реалізації цих видів мовленнєвої діяльності у процесі навчання в умовах, що моделюють ситуації реального спілкування.

У навчально-методичному посібнику «Методика навчання іноземної мови» максимально враховано сучсні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності в процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності. Видання містить тексти лекцій, завдання до практичних занять і контрольних робіт, питання до екзамену й

тести. Окремі з них призначені для поточного контролю знань студентів та для самоперевірки, а інші для підсумової атестації.

Осібне місце в процесі оволодіння навичками складання календарного планування й створення конспектів посідає робота з навчальними програмами. З метою формування навичок роботи з освітніми програмами Нової української школи у навчально-методичному посібнику представлено розділ «Іншомовна освіта» типових освітніх програм початкової освіти Савченко О. Я і Шияна Р. Б.

Отже, вивчаючи методику навчання іноземної мови у закладах вищої освіти, як викладач, так і студент долучаються до наукової діяльності в напрямку розв’язання окреслених вище проблем, що досі залишаються відкритими і потребують подальшого дослідження.